

ПП «Інститут агрономії»

Замовник: Виконавчий комітет Лубенської міської ради Лубенського району
Полтавської області

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
*Генерального плану та план зонування території
села Вовчик Лубенського району Полтавської області*

Керівник

Підгородецька С.І.

Консультанти

д.с.-г.н., проф., еколог Писаренко П.В.

д.е.н., проф., інженер-еколог Самойлік М.С.

Полтава 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДОЛОГІЯ СЕО	5
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	10
1.1. Зміст та основні цілі детального плану території	10
1.2. Зв'язок ДДП з іншими документами державного планування	18
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	23
3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	57
4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ.....	63
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	68
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	86
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	93

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ).....	99
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	103
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ).....	109
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.....	110
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	113
ДОДАТКИ.....	117

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

З 12 жовтня 2018 року в Україні введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», який визначає необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку.

Стратегічна екологічна оцінка застосовується для всебічного оцінювання об'єкта на етапі планування проекту документу державного планування, вона передбачає вивчення можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків та їх інтеграцію до запропонованої містобудівної документації. Це системний інструмент оцінки, який підтримує та інформує про процес прийняття рішень. Він охоплює комплекс екологічно орієнтованих засобів щодо захисту навколишнього середовища, заходів, спрямованих на охорону і раціональне використання природних ресурсів, котрі забезпечують нормативні санітарно-гігієнічні параметри середовища міських і сільських поселень.

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони навколишнього природного середовища, безпеки життєдіяльності та охорони здоров'я населення, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Об'єктом даної СЕО є «Генеральний план та план зонування території села Вовчик Лубенського району Полтавської області» (далі – Проект, ДДП, МД).

МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (від 28 лютого 2019 року №2697-VIII). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі місцеві, регіональні, національні документи повинні, в першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля. Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлено сферу застосування та порядок здійснення СЕО, механізм проведення транскордонних консультацій, інформування про прийняте рішення та моніторингу впливу виконання документа державного планування на довкілля.

На виконання п.7 ч.1 ст. 6 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України наказом від 18.10.2023 р. №705 затверджено «Методичні рекомендації щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації».

Відповідно до методичних вказівок СЕО документів державного планування відбувається згідно визначених етапів:

Етап 1 Визначення обсягу СЕО.

На першому етапі здійснення СЕО був визначений обсяг стратегічної екологічної оцінки в якому були зазначені ключові екологічні проблеми, пов'язані з документом державного планування, щодо якого здійснюється СЕО, визначено коло органів влади, які братимуть участь у консультаціях, та зацікавлених сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до консультацій і участі у СЕО.

При визначенні обсягу СЕО були визначені цілі охорони довкілля, що мають відношення до проекту документа державного планування (далі - ДДП), встановлені сфери охоплення СЕО, включно з географічними рамками, встановлений перелік та обсяг інформації, що використовується при здійсненні СЕО; попередньо визначені наслідки виконання заходів ДДП для довкілля, у тому

числі для здоров'я населення, основні заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП.

Для виконання визначених обсягів в звіті СЕО було здійснено:

- характеристику стану довкілля населеного пункту;
- огляд позитивних і негативних наслідків, які можуть мати місце у разі виконання документа державного планування з зазначенням територій, які зазнають ці наслідки;
- визначення заходів щодо запобігання або пом'якшення факторів негативного впливу на навколишнє середовище;
- розгляд можливих альтернатив;
- підготовлено рекомендації до впровадження документа державного планування.

В рамках процедури проведення СЕО на офіційному сайті Виконавчого комітету Лубенської міської ради за посиланням <https://lubnyrada.gov.ua/mistobuduvannia-ta-arkhitektura/novyny/11602-zaiava-pro-vyznachennia-obsiahu-stratehichnoi-ekolohichnoi-otsinky-proektu-mistobudivnoi-dokumentatsii-heneralnyi-plan-ta-plan-zonuvannia-terytorii-sela-vovchik-lubensko-ho-raionu-poltavskoi-oblasti> було опубліковано заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту документа державного планування та зареєстровано в Єдиній екологічній платформі «ЕкоСистема за № 07-11-11258-24 від 07.11.2024 року.

З 07.11.2024 року протягом 10 календарних днів приймалися зауваження і пропозиції до заяви про визначення обсягу СЕО.

Відповідно до частини 6 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», у строк що не перевищує 10 днів з дня внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту ДДП, Департаментом екології та природних ресурсів та Департаментом охорони здоров'я Полтавської ОВА, в межах своїх повноважень були надані зауваження та пропозиції, які необхідно врахувати при складанні звіту про стратегічну екологічну оцінку.

Етап 2 Складання звіту про СЕО.

На другому етапі був проведений збір та аналіз інформації про поточний стан довкілля, використані вихідні дані, що були надані для розробки детального плану, а також дані регіональної доповіді про стан навколишнього середовища Полтавської області за попередні роки.

На основі зібраної інформації були визначені сильні і слабкі аспекти екологічної ситуації в межах населеного пункту (с. Вовчик Лубенського району Полтавської області), а також можливості і загрози, які впливатимуть на екологічну ситуацію, якщо документ державного планування не буде прийнятий.

Була проведена оцінка запропонованих заходів СЕО в контексті їх відповідності державній правовій базі та регіональним екологічним цілям,

визначені чинники змін антропогенного та природного характеру, що обумовлені економічними, адміністративними, демографічними і соціально-культурними чинниками, а також рівнем розвитку промисловості та сільського господарства.

Документ державного планування (ДДП) — містобудівна документація, для якого здійснюється СЕО передбачає конкретні заходи і проекти, що мають територіальну прив'язку, тому оцінюється вплив пропонованих заходів на складові довкілля (вплив на атмосферне повітря, воду, ґрунти, природні ресурси, флору і фауну), а також на стан здоров'я та добробут населення (небезпека для здоров'я населення, соціально-економічні наслідки, управління відходами, транспорт, розвиток інфраструктури, естетичні характеристики території, використання ландшафтів для рекреаційних цілей тощо).

На основі проведеної оцінки був підготовлений звіт про стратегічну екологічну оцінку з рекомендаціями щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації ДДП.

Етап 3 Проведення громадського обговорення та консультацій.

На третьому етапі проводяться громадські обговорення та консультації: обговорення документації, збір і врахування пропозицій зацікавлених сторін, органів влади та громадськості.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку розміщується на офіційному веб-сайті замовника, а у сільських населених пунктах - також не менш як у трьох публічних місцях (на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально- культурного призначення, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами місцевого самоврядування, та в інших місцях масового перебування населення), та вноситься ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки. Замовник забезпечує розміщення повідомлення та доступ до проекту документа державного планування і звіту про стратегічну екологічну оцінку протягом усього строку громадського обговорення.

Строк громадського обговорення встановлюється замовником і не може становити менш як 30 днів з дня оприлюднення повідомлення, передбаченого частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Громадське обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки проектів містобудівної документації на місцевому рівні проводиться в порядку, визначеному Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» для громадського обговорення проектів містобудівної документації на місцевому рівні.

За результатами громадського обговорення замовник готує довідку про громадське обговорення, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та

зазначає, яким чином у документі державного планування та звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції, надані відповідно до цієї статті (або обґрунтовує їх відхилення), а також обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду. До довідки додаються протокол громадських слухань (у разі проведення) та отримані письмові зауваження і пропозиції. Довідка про громадське обговорення є публічною інформацією та вноситься замовником до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Етап 4. Врахування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій.

На четвертому етапі здійснюється врахування у звіті про стратегічну екологічну оцінку та документі державного планування, результатів громадського обговорення та консультацій.

Здійснюється розроблення остаточного проекту документації з СЕО та передача замовнику для розгляду та ухвалення. В звіті забезпечується врахування рекомендацій зацікавлених органів влади та громадськості.

Невраховані рекомендації також мають бути відображені в пакеті документів з СЕО з поясненням причин неврахування, а саме у довідці про консультації та громадське обговорення.

Рекомендації СЕО мають бути максимально враховані в кінцевому варіанті ДДП. Розробники ДДП мають зазначити, які рекомендації були враховані, а які - ні і чому.

Етап 5. Інформування про затвердження ДДП.

П'ятий етап передбачає інформування про затвердження ДДП. Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це орган, зазначений у статті 6 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Етап 6. Моніторинг наслідків виконання ДДП.

Шостий, заключний етап здійснення СЕО являє собою моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Замовник у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної

оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Рекомендується на даному етапі створення системи моніторингу та оцінки впливу ДДП на довкілля на основі пропозицій документації з СЕО, щодо організації системи моніторингу впливу впровадження ДДП на довкілля.

Результати такого моніторингу необхідно буде враховувати під час оновлення ДДП або підготовки нових стратегічних документів.

Відповідальним за проведення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення є замовник відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Редакція СЕО – даний звіт є результатом проведення етапу № 1 та 2, здійснення стратегічної екологічної оцінки, відповідно до ст. 9 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку».

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

1.1. Зміст та основні цілі детального плану території

Генеральний план та план зонування території села Вовчик Лубенського району Полтавської області є містобудівною документацією місцевого рівня, *метою якого є* визначення та обґрунтування довгострокової стратегії територіального та економічного розвитку населеного пункту на етап 15-20 років. Виходячи з цього, генеральним планом аналізується загальний стан довкілля, фактори, що його формують, надаються містобудівні пропозиції щодо поліпшення санітарно-гігієнічного та екологічного стану; обґрунтовується доцільність зміни межі населеного пункту; надаються пропозиції щодо вдосконалення транспортної та інженерної інфраструктури, тощо.

Генеральним планом **визначаються**: перспективна чисельність населення, об'єми та структура нового житлового будівництва; потреби територіального розвитку населеного пункту; території для розвитку сільбищного будівництва, виробничих та комунально-господарських об'єктів; пріоритетні напрямки розвитку населеного пункту, їх перспективна планувальна структура та функціональне зонування; території, що мають певні обмеження при їх використанні (природоохоронні, санітарно-гігієнічні, інженерно-будівельні та інші). Міська рада та її виконавчі органи, мають керуватися генеральним планом під час: підготовки обґрунтованих пропозицій щодо зміни меж населеного пункту; підготовки вихідних даних для розроблення планів земельно-господарського устрою території; вирішення питань щодо розташування та проектування нового будівництва, здійснення реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів містобудування та упорядкування територій; вирішення питань вибору, вилучення, надання у власність чи користування земельних ділянок, надання дозволу на будівництво об'єктів містобудування; організації розроблення та затвердження плану зонування, детальних планів території, планів червоних ліній, іншої містобудівної документації та проектів; організації проведення грошової оцінки земель; розроблення і затвердження місцевих містобудівних програм та програм соціально-економічного розвитку; встановлення на відповідних територіях режиму використання земель, передбачених для містобудівних потреб.

Під час розроблення документації було враховано чинні законодавчі та нормативні документи, зокрема:

- Земельний кодекс України;
- Водний кодекс України;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря».
- Закон України «Про охорону археологічної спадщини»;
- Закон України «Про охорону культурної спадщини»;

Закон України «Про управління відходами».

- Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закону України «Про архітектурну діяльність»;
- Закону України «Про основи містобудування»;
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закону України «Про управління відходами»;
- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;
- ДБН Б.1.1.– 15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту»;
- ДБН Б.1.1-22:2017 «Склад та зміст плану зонування території»;
- ДБН Б.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях»;
- ДСТУ-Н Б В.1.1 – 27:2010 «Будівельна кліматологія»;
- ДБН В.2.2-15-2019 «Житлові будинки. Основні положення»;
- ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення»;
- ДБН В.2.2-9-2018 «Будинки і споруди. Громадські будинки і споруди. Основні положення»;
- ДБН В.2.2-4:2018 «Будинки і споруди. Заклади дошкільної освіти»;
- ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти»;
- ДБН В.2.5-20-2018 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі та споруди. Газопостачання»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»;
- ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основи проектування»;
- ДБВ В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги»;
- ДБН В.2.5-23:2010 «Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення»;
- ДБН Б.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціонування територій. Благоустрій територій»;
- ДБН В.2.2-13-2003 «Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди»;
- ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів»;
- ДСТУ 8767:2018 «Пожежно-рятувальні частини. Вимоги до дислокації та району виїзду, комплектування пожежними автомобілями та проектування»;
- Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 №173;

–Методика роздільного збирання побутових відходів, затв. Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 01.08.2011 №133;

–ДСанПіН 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України»;

–Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ від 30.12.2014 № 1417;

–інші державні будівельні норми та нормативні документи з питань містобудування, посилання на них є у тексті пояснювальної записки.

Генеральний план розроблено на актуалізованій картографічній основі у цифровій формі у місцевій системі координат, що має зв'язок із державною системою координат УСК-2000. Основні показники генерального плану населеного пункту розраховані на етап 20 років.

Територія проєктування – село Вовчик в складі Лубенської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області, центр Вовчицького старостинського округу. До Вовчицького старостинського округу Лубенської територіальної громади входять села Вовчик, Висачки, Кузубівка, Вовча Долина, Березоточа та Суха Солониця. Розвиток села Вовчик визначає низка внутрішніх і зовнішніх чинників, що сприяють чи, навпаки, стримують цей розвиток на перспективу.

До внутрішніх чинників, що сприяють перспективному розвитку села слід віднести:

- достатній потенціал трудових ресурсів;
- розташування села Вовчик поблизу районного центру м.Лубни;
- розташування села Вовчик неподалік від автошляху міжнародного значення М03 Київ – Харків – Довжанський;
- мальовничий природний ландшафт з виразним рельєфом;
- можливість розвитку різних видів туризму:
  - рекреаційного – на територіях зон тривалого та короткочасного відпочинку, позаміських ландшафтних та рекреаційних територій;
  - зеленого – на озеленених територіях населених пунктів та приміських зон;
  - екологічного – на територіях природно-заповідного фонду (ботанічний заказник місцевого значення «Вовченський»);
  - сільського – на територіях сільських населених пунктів, сільськогосподарських угідь, фермерських господарств тощо.

До внутрішніх чинників, що ускладнюють перспективний розвиток села слід віднести:

- недовідність у селі місць прикладання праці, зорієнтованих на кваліфіковані кадри;

- обмеженість території, сприятливої для житлово-громадського будівництва;

- складність реструктуризації існуючого землекористування внаслідок високої щільної забудови.

До зовнішніх чинників, що сприяють перспективному розвитку села належать:

- економічні та трудові зв'язки села з підприємствами та установами районного центру;

- приближеність до населеного пункту обласного значення - міста Лубни;

- наявність транспортних зв'язків населеного пункту з міжнародними транспортними зв'язками;

- наявність неподалік із населеним пунктом залізничної дороги;

- можливість територіального розвитку за рахунок прилеглих сільськогосподарських угідь, ґрунти яких не належать до особо цінних.

Зовнішні чинники, що ускладнюють перспективний розвиток села - відсутні.

Врахування цих чинників визначило:

- пріоритетність створення нових місць прикладання праці в межах села;

- переважну роль механічного приросту у позитивній динаміці чисельності населення села;

- територіальний розвиток села;

- розміщення основних обсягів нового житлового будівництва та об'єктів соціальної інфраструктури на вільних від забудови територіях.

Транспорт та зв'язок є важливою складовою господарського комплексу населеного пункту.

Зазначене обумовлює наявність існуючого потенціалу розвитку, за наявності позитивних чинників щодо розташування в системі розселення, наявними природними та антропогенними ресурсами, які можуть визначати подальший напрямок розвитку населеного пункту.

Крім того, при розробці загальної концепції соціального і територіального розвитку села Вовчик передбачаються заходи відносно:

- збільшення площі населеного пункту за рахунок розширення територій для розміщення виробничих підприємств, складських об'єктів та об'єктів комунального призначення в південно-східній та південно-західній частинах села;

- структуризація сельбищної зони, розміщення нової індивідуальної садибної забудови на вільних територіях, у тому числі, для мешканців населеного пункту, які на даний час проживають в межах існуючих планувальних обмежень;

– удосконалення забудови на основі збереження існуючих капітальних і придатних до тривалої експлуатації будинків і споруд, поступову заміну старого житлового фонду, розширення території житлової забудови;

– розширення територій під житлову забудову передбачається паралельно із створенням максимально комфортних умов проживання включаючи: розміщення поряд з територіями житлової забудови ділянок для розміщення громадських територій; максимальне обладнання територій нової житлової забудови спорудами інженерної інфраструктури: централізоване електро-, газо-, водопостачання, водовідведення;

– розширення площі громадської забудови та рекреаційного призначення, що дасть можливість передбачити території із сприятливими природними особливостями для організації:

- об'єктів активного відпочинку;
- територій для відпочинку населення на природі;
- нових спортивних майданчиків та реконструкція існуючих;
- розміщення нового спортивного залу;
- місць для розміщення дитячих майданчиків;
- місць для парку, скверу, зеленої зони;
- торгівельних окремо розташованих закладів;
- реконструкція існуючого дошкільного навчального закладу;

– розроблення проєктної документації щодо встановлення (відновлення) меж населеного пункту;

– розроблення проєктної документації щодо визначення розмірів і меж водоохоронних зон та плану земельно-господарського устрою населеного пункту, згідно статті 87 Водного кодексу України (з доведенням до відому населення, всіх зацікавлених організацій рішення щодо меж водоохоронних зон і прибережно захисних смуг та водоохоронного режиму, який діє на цих територіях);

– проведення інженерної підготовки та благоустрою територій;

– здійснення заходів щодо охорони й оздоровлення навколишнього середовища;

– озеленення внутрішньо-квартальних територій;

– реконструкцію системи озеленення населеного пункту з формуванням озелених територій спеціального призначення (санітарно-захисних зон у межах санітарних розривів до сельбищної зони).

Для визначення масштабів розвитку села на перспективу, розрахована перспективна чисельність населення, проведені розрахунки об'ємів перспективного житлового будівництва та визначені параметри територіального розвитку села.

При визначенні перспектив розвитку села, брався до уваги і той факт, що генеральний план є документом, який визначає не лише територіальний розвиток населеного пункту, а й стратегію розвитку всіх сфер його життєдіяльності на тривалий період з метою досягнення стабільного, безкризового, сталого розвитку господарського комплексу, і на цій основі – забезпечення всіх соціальних потреб його мешканців та мешканців територіальної громади. Такий підхід дає можливість місцевій владі, на основі рекомендацій генплану, розробляти стратегічні плани розвитку села на найближчі 15-20 років, програми першочергових заходів; приймати відповідні рішення, направлені на виконання задач, пов'язаних зі стратегією розвитку села.

На сьогодні, значним та обмежуючим фактором розвитку села, є загальний економічний спад, невизначеність законодавчої бази, невтішні демографічні прогнози по Україні в цілому. Зрозуміло, що основним пріоритетом розвитку села на перспективу повинен стати подальший розвиток виробництва та підприємництва, галузі обслуговування.

В селі необхідно створювати нові робочі місця та розвивати галузі, яким сьогодні не приділяється достатньої уваги, зокрема рекреаційну галузь. В подальшому, намічається розвиток зовнішнього транспорту, обслуговуючої сфери та підприємств малого бізнесу.

При визначенні об'ємів розміщення житлово-громадської забудови, враховувались такі фактори як наявність ділянок, придатних для розміщення нової сельбищної забудови, інженерно-будівельні умови освоєння території, можливість обслуговування цих ділянок інженерними та транспортними комунікаціями.

Цільовий аналіз.

При проведенні цільового аналізу формується перелік цілей з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, і здійснюється подальший аналіз проекту ДДП на відповідність цим цілям. Перелік цілей з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, необхідних для проведення цільового аналізу формується на етапі визначення обсягу СЕО. Якщо проект ДДП включає певні заходи, важливо оцінити відповідність цих заходів цілям з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення. Узагальнення відповідності заходів ДДП цілям з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 - Відповідність заходів ДДП цілям з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення

Цілі з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення	Проект ДДП
Дотримання законодавства у сфері охорони атмосферного повітря	<p>У проекті ДДП визначена необхідність впорядкування системи озеленення, формування озелених територій загального користування, спеціального призначення (санітарно-захисних зон), обмеженого користування, що сприятиме покращенню якості атмосферного повітря населеного пункту.</p> <p>Уздовж магістральних вулиць проектом передбачені велосипедні доріжки або велосипедні смуги, з метою зменшення техногенного впливу від автотранспорту (збільшити обсяг використання велисопедного транспорту).</p> <p>Збільшення техногенного впливу від підприємств населеного пункту не передбачається. Відповідно статті 11 Закону України “Про охорону атмосферного повітря” викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися після отримання Дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.</p>
Запобігання забруднення водних ресурсів	<p>Для забезпечення санітарно-гігієнічних умов з метою захисту жителів, забруднення ґрунтового покриву і підземних вод передбачене інженерне облаштування території, повне водопостачання населеного пункту за рахунок будівництва нових кільцевих водопровідних мереж в кварталах, що не мають централізованого водопостачання. Проектними рішеннями пропонується охопити територію населеного пункту централізованим водовідведенням з використанням очисних споруд.</p> <p>На територіях промислових і комунально-складських зон, автотранспортних підприємств, автостоянок, гаражів, автозаправних станцій та інших джерел забруднення залежно від особливостей їх функціонального використання і площ, передбачено створення локальних систем відведення й очищення дощових вод різного ступеня складності, з максимальною можливістю використання стоку для оборотного водопостачання або для поливу та миття цих територій. Надлишок стоків передбачається підключати до міської мережі дощової каналізації.</p> <p>Потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках басейну р.Сула. Внаслідок непередбачених ситуацій природного та техногенного характеру на річці в останні роки ще більше погіршилася гідрологічна і водогосподарська обстановка та її екологічний стан в цілому. Через замулення та зменшення стоку води русло річки масово заростає болотною і деревною рослинністю, втрачає своє природне значення, зокрема, дренажну спроможність. Тому у проекті ДДП передбачено необхідність відновлення природного стану водних об'єктів.</p>

<p>Відновлення земель, ґрунтового покриву</p>	<p>Відсоток еродованих та ерозійно небезпечних сільськогосподарських земель на території Лубенської територіальної громади коливається в межах 1-10% від загальної площі, що пов'язано з розораністю земель. Проектом ДДП передбачається перспективні напрями розвитку сільськогосподарського виробництва, у тому числі органічного землеробства задля раціонального використання і збереження земельного фонду. Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів - зсувів, підтоплення, є незначними на даній території.</p> <p>Проектом ДДП передбачаються заходи щодо вирішення проблем у сфері управління відходами (ліквідація несанкціонованих звалищ, зменшення видалення відходів, впровадження роздільного збору ПВ). Для забезпечення санітарно-гігієнічних умов з метою захисту забруднення ґрунтового покриву і підземних вод передбачене інженерне облаштування території, повне водопостачання міста за рахунок будівництва нових кільцевих водопровідних мереж та каналізування всієї території.</p> <p>Генеральним планом пропонується припинення поховань і закриття діючого кладовища, та по узгодженню із місцевими відповідними службами зменшити санітарно-захисну зону до 100 м.</p>
<p>Збереження традиційного середовища, об'єктів ПЗФ, біорізноманіття</p>	<p>Вдовж берегів річки Сула, на північ від села Вовчик, розташований створений у 1979 році ботанічний заказник місцевого значення «Вовченський» з площею природоохоронної території 4,5 га. Відкриті водойми на території села Вовчик згідно генплану пропонується очистити, укріпити та озеленити береги. Згідно Водного кодексу України, стаття 88, з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності вздовж річок і навколо озер та інших водойм в межах водоохоронних зон (визначаються за спеціальним проектом) виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги. Прибережні захисні смуги встановлюються по обидві береги річок та навколо водойм уздовж урізу води (у межений період) шириною 25 метрів для малих річок, ставків площею менше 3 гектарів, для середніх річок, ставків площею більше 3 гектарів – 50 метрів.</p> <p>Зона рекреації і зелених насаджень, відповідно до проектних пропозицій, об'єднує всю сільбищну територію села системою зелених. При плануванні території населеного пункту необхідно забезпечити створення сприятливих умов, а також визначити території для розміщення місць відпочинку населення та занять спортом.</p> <p>Проектними рішеннями передбачається розширення громадських та рекреаційних територій, має на меті створити відповідний рекреаційний потенціал населеного пункту для розміщення перспективі площ для відпочинку населення на природі. Особливу увагу в проекті приділено облаштуванню берегів річки Сула та створення зон відпочинку.</p> <p>Деякі лісові масиви в межах села передбачається використовувати як лісопарки із виділенням екологічних доріжок та організованих майданчиків відпочинку (південно-східна частина населеного пункту та заплавні землі річки Сула у північній частині).</p> <p>Якщо під час проведення будь-яких земляних робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру (уламків посуду, кісток, знарядь праці, зброї і т.д.), то згідно ст. 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.</p>

1.2. Зв'язок ДДП з іншими документами державного планування

У процесі розробки ДДП і проведення СЕО були враховані такі програми і плани, які діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, і визначають передумови прийняття проектних рішень:

- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», прийнятий 28.02.2019 р., введений у дію 01.01.2020 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 16, ст.70).

- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» ;
- Закон України «Про засади державної регіональної політики»;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;
- Закон України «Про рослинний світ»;
- Закон України «Про тваринний світ»;
- Закон України «Про екологічну мережу України»;
- Закон України «Про охорону земель»;
- Закон України «Про управління відходами»;
- Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних ресурсів»;

- Кодекси України: Лісовий кодекс України, Водний кодекс України, Земельний кодекс України;

- Постанова Кабінет Міністрів України Про Концепцію збереження біологічного різноманіття України, Концепція Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005–2025 роки;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки»;

- Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» Указ Президента України від 30.09.2019 № 72»;

- Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року, схвалена рішенням Міжвідомчої комісії із забезпечення виконання Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (протокол від 16 лютого 2018 р. № 1), відповідно до пункту 289 Плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 р. № 244-р.;

- розпорядження КМУ від 30 травня 2024 р. № 483-р «Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках».

- Концепція боротьби з деградацією земель та опустелюванням, Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням;

- Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, Національний план управління відходами до 2030 року, проєкт Регіонального

плану управління відходами Полтавської області до 2030 року, проєкт Національного плану управління відходами до 2033 року;

- Стратегія розвитку Полтавської області на 2021–2027 роки,
- Стратегія розвитку Лубенської територіальної громади на 2024- 2027 роки;
- Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»);

- Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (погоджена розпорядженням Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58 та затверджена рішенням пленарного засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 р. № 457).

При підготовці ДДП і проведення СЕО враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21 березня 2017 року № 4), Національних програм «Плану відновлення України».

Також проєкт МД враховує положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених програмами, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, Стороною яких є Україна, у тому числі: Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабнету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р; Планом заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р; Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р; рішенням Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 №20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах» (до 2020 року передбачалося досягнення стабільного рівня органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь не нижче за базову лінію станом на 2010 рік (3,14 % в середньому по Україні, у т.ч. у розрізі зон: Полісся - 2,2%; Лісостеп - 3,19 %; Степ - 3,40 %), а до 2030 року - планується збільшення не менше ніж на 0,1 %), а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ»;

Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р; Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р; Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолуція від 25.09.2015 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку»; Ріо - Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Подальше входження до світового економічного простору, посилення процесів глобалізації, лібералізації торгівлі вимагають адаптації до нових та постійно змінних умов всіх документів державного планування на регіональному та місцевому рівнях. Тому концепція генерального плану населеного пункту передбачає наступні основні напрямки:

1) покращення стану працевлаштування мешканців населеного пункту та позитивний вплив на демографічну ситуацію, а також створення сприятливих умов проживання мешканців населеного пункту, в тому числі і забезпечення житлових територій необхідним інженерним обладнанням (електро-, газопостачання, централізоване водопостачання, водовідведення), підвищення привабливості проживання населення на сільських територіях

2) можливість в перспективі збільшення кількості населення, подолання негативних тенденцій демографічних показників, що дасть можливість створити необхідні умови для соціально-економічного розвитку населеного пункту;

3) імплементація екологічних імперативів у соціально-економічний розвиток села Вовчик Лубенського району Полтавської області;

4) підвищення конкурентоспроможності сільської території. Сталий розвиток будь-якої території визначається сукупністю соціально-економічних і природно-екологічних чинників.

Реалізація проекту ДДП буде сприяти соціально-економічному розвитку регіону, сприятиме забезпеченню зайнятості місцевого населення та поповнення бюджетів різних рівнів.

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII), державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз відповідності цілей головних завдань проекту ДДП (Генерального плану та план зонування території села Вовчик Лубенського району Полтавської області)* стратегічним цілям державної екологічної політики, визначених Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року** (далі - стратегічні цілі державної екологічної політики), приведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Аналіз відповідності цілей ДДП стратегічним цілям державної екологічної політики визначених «Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

Головні завдання проекту ДДП*	Цілі державної екологічної політики**				
	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
Покращення стану працевлаштування мешканців населеного пункту		+	++		
Можливість в перспективі збільшення кількості населення, подолання негативних тенденцій демографічних показників	++		+	+	
Імплементация екологічних імперативів у соціально-економічний розвиток населеного пункту	++	++	++	++	++
Підвищення конкурентоспроможності сільської території.	++	++	++	+	+

"++" - цілі проекту ДДП добре узгоджені з стратегічними цілями державної екологічної політики;
 "+" - цілі проекту ДДП та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово узгоджуються.

Мета та пріоритетні напрямки проекту ДДП узгоджуються із Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного

середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проектних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Генерального плану та плану зонування території села Вовчик Лубенського району Полтавської області, здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Під час роботи над проектом ДДП і СЕО враховані такі завдання:

- запровадження екологічно безпечних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;
- обов'язкове врахування екологічної складової під час розроблення та затвердження документів державного планування та у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСТІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Стан довкілля обумовлюється впливом на нього усіх суб'єктів природокористування. Першочергова увага до охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення - невід'ємна умова сталого розвитку. Оскільки природні ресурси є основою життєдіяльності населення та економіки держави, саме тому їх збереження, відтворення та невиснажливе використання має здійснюватися як з боку держави, так і з боку громадськості.

В основу формування державної екологічної політики покладено принцип, згідно з яким екологічна безпека є складовою національної безпеки. Мета природоохоронної діяльності полягає у досягненні оптимального балансу між шкідливими для довкілля наслідками, що супроводжують розвиток суспільства, і можливостями природних ресурсів до самовідтворення.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища с. Вовчик, розміщеного на території Лубенської територіальної громади, Лубенського району Полтавської області, були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я. У процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища.

Для підготовки даного розділу використовувались дані Екологічного паспорту Полтавської області за 2023 рік, Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2023 році та дані Головного управління статистики у Полтавській області, моніторингові спостереження з різних джерел. Крім того, використовувалася інформація з офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Природні умови. Рельєф

Територія проєктування – село Вовчик в складі Лубенської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області, центр Вовчицького старостинського округу. До Вовчицького старостинського округу Лубенської територіальної громади входять села Вовчик, Висачки, Кузубівка, Вовча Долина, Березоточа та Суха Солониця. Структура земель Вовчицького старостинського округу подано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Структура земель Вовчицького старостинського округу

Структура земель	Всього, га
Загальна площа	11862,2808
Землі с/г призначення, в тому числі: рілля, багаторічні насадження, сінокоси, пасовища, господарські двори, господарські шляхи	10412,8618 8002,92 29,3468 1061,1322 1111,8744 138,1375 69,45
Ліси та інші площі вкриті лісом	1003,2281
Забудовані землі	281,8237
Водні об'єкти	164,3672

Основна геологічна структура, в межах якої розташований Лубенська територіальна громада, як і вся Полтавська область, Дніпровсько-Донецька западина та її схили, рельєф самого району рівнинний, лежить в межах Полтавської рівнини. Поверхня її західної частини – плато, розчленоване ярами та балками; східної – слабохвиляста лесова рівнина з широкими неглибокими балками. Поверхня має загальний нахил з півночі-північного сходу на південь-південний захід.

Згідно фізико-географічного районування України, територія громади розташована на території Лівобережнодніпровського краю, Північнополтавської височинної області. Лубенська територіальна громада розташована у межах Східноєвропейської полігенної рівнини, Придніпровської області пластовоаккумулятивних рівнин, у межах Полтавської пластово-аккумулятивної рівнини на палеогенових і неогенових відкладах.

Село Вовчик знаходиться на лівому березі річки Сула, вище за течією примикає село Литвяки, нижче за течією на відстані 1,5 км розташоване село Березоточа, на протилежному березі — село Висачки.

Село розташоване на невеликому пагорбі. Рельєф території села загалом спокійний, без значних ухилів і пагорбів. Абсолютні відмітки поверхні змінюються від 102 м до 96 м.

Із несприятливих екзогенних геологічних процесів, в тому числі техногенного характеру, в межах проектної території найбільш виражені: затоплення паводковими водами, підтоплення, заболоченість.

Територія належить до класу рівнинних східноєвропейських ландшафтів. Більшість ландшафтів відносяться до лісостепового типу. У зв'язку з високим рівнем сільськогосподарської діяльності, природні ландшафти не збереглися і

тому переважають антропогени. В їх структурі переважають сільськогосподарський тип ландшафтів.

За сейсмічною характеристикою територія відноситься до несейсмічної зони – 5 балів, (мапа ЗСР 2004-А України, ДБН В.1.1-12:2006 «Будівництво в сейсмічних районах України»).

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 23.07.1991р. №106, з урахуванням наступних поточних змін (Постанова від 29.08.1994 р. №600) територія села не входить в перелік територій, забруднених в результаті аварії на Чорнобильській АЕС.

За оцінкою природних факторів ділянку проектування можна визначити як сприятливу для будівництва, що допускає зведення будинків і споруд без улаштування штучних основ і складних фундаментів.

Реалізація проєкту МД не вплине на рельєф території планової діяльності, використання корисних копалин території не передбачається.

Стан атмосферного повітря

Атмосферне повітря є одним з основних життєво важливих елементів навколишнього природного середовища. Критерієм розподілу атмосферного повітря як природного об'єкта є природний, непорушний зв'язок повітря з довкіллям.

Стан атмосферного повітря у Лубенській громаді характеризує динаміка викидів забруднюючих речовин і парникових газів від стаціонарних джерел викидів. Так, у 2017 році їх кількість складала 1566,0 т, у 2018 році – 1342,1 т, у 2019 році – 1279,4 т, у 2020 році – 1103,2 т.

Середньорічні концентрації викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по території населених пунктів Лубенської громади не перевищують їх гранично допустимі концентрації (ГДК). За результатами моніторингу, проведеного Лубенський районний відокремлений підрозділ ДУ «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» [6], максимально разові концентрації забруднюючих речовин у 2022 році на території м. Лубни (заміри проведені по вул. Тернівська, 21; Володимирський майдан, 22/2; дитячий парк ім. Донченка по вул. Мистецькій; проспект Володимирський, 27/49) та в с. Засулля (вул. Молодіжна) не перевищували ГДК і не викликали загрозу для життєдіяльності людини. Загалом, існуючий стан атмосферного повітря у межах Лубенської територіальної громади можна визначити як задовільний.

Відповідно [16] локальним забруднювачем атмосферного повітря Лубенської МТГ є автомобільний транспорт, загальний фон якого формують транзитні джерела. Доля викидів від пересувних джерел забруднення складає більше половини від загального обсягу викидів в атмосферне повітря громади. Основними причинами забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами є: використання палива, яке не відповідає сучасним екологічним нормам; навантаження головних магістралей транзитним транспортом;

відсутність нейтралізаторів в основній масі автомобілів вітчизняних і старих іномарок.

Серед стаціонарних джерел найбільшими забруднювачами атмосферного повітря на території громади також є сільськогосподарські підприємства (найбільшими є ТОВ «Придніпровський край», ТОВ «Райз-Схід», ТОВ «Баришівська зернова компанія», СТОВ «Мусіївське», ФГ «Вітас і К», ТОВ «Агротех-гарантія», ТОВ «Посулля-Агро» та ТОВ «Колос-Богодарівка»), підприємства фармацевтичної, машинобудівної, харчової промисловості (АТ «Лубнифарм», Приватне підприємство «Лубнимаш», ТОВ «Лубенський молочний завод», Відокремлений підрозділ «Лубенський верстатобудівний завод» ПАТ «Мотор Січ», КП «Лубни-водоканал» Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області, ТОВ «Лубним'ясо», Обласне комунальне виробниче підприємство теплового господарства «Лубнитеплоенерго», ТОМ «Дом Фактор»).

На території Вовчицького старостинського округу здійснюють господарську діяльність 38 підприємств, організацій та їхні підрозділів, які переважно мають аграрну направленість. До переліку підприємств, які охоплюють населення села Вовчик зайнятістю можна віднести: ТОВ «Вовчицьке -2018», СФГ «Сула», СФГ «Родина», ТОВ ВК «Агро Сервіс».

За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2023 році від стаціонарних джерел забруднення повітря надійшло 30,3 тис. т. забруднюючих речовин (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 4,5 тис. т більше ніж у 2022 році. Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр території області у 2023 році становила 1,05 т шкідливих речовин, обсяги викидів шкідливих речовин у розрахунку на одну особу області становили 22,4 кг.

У 2023 році 458 (у 2022 – 494, у 2021 – 525, у 2020 – 576, у 2019 – 623, у 2018 – 614, у 2017 – 641, у 2016 – 540, у 2015 – 651, у 2014 – 464) підприємства Полтавщини здійснювали викиди забруднюючих речовин та парникових газів. Найбільше підприємств розташовано у великих містах Полтава та Кременчук. В середньому одним підприємством області викинуто в атмосферне повітря 66,15 т (у 2022 – 52,2 т, у 2021 – 99,9 т, у 2020 – 79,539 т, у 2019 – 81,797 т, у 2018 – 84,945 т, у 2017 – 87,196 т, у 2016 – 104,103 т; у 2015 – 85,4 т; у 2014 – 135,6 т) забруднюючих речовин.

Із загальної кількості забруднюючих речовин, що надійшли в атмосферу, викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили відповідно 13,9% загальних викидів. Крім цих речовин, у 2021 році в атмосферу було викинуто на 19,3% більше діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату, ніж у попередньому 2020 році.

Потужні джерела викидів (промислові, комунальні об'єкти), які негативно впливають на стан повітряного середовища території проектування, відсутні.

Фонові концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери на території с. Вовчик (згідно Наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.07.2001 № 286 «Порядок визначення величин фонових концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі», із змінами Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 485 від 08.12.2016) складають: пил – 0,05 мг/м³ (0,1 ГДК_{м.р.}); NO₂ – 0,008 мг/м³ (0,09 ГДК_{м.р.}); NO – 0,002 мг/м³ (0,03 ГДК_{м.р.}); SO₂ – 0,02 мг/м³; (0,04 ГДК_{м.р.}); CO – 0,4 мг/м³ (0,08 ГДК_{м.р.}). У той же час показники забруднення атмосферного повітря знаходяться у постійному русі і залежать від багатьох факторів.

Таким чином, існуючий стан атмосферного повітря у межах території проектування можна визначити як відносно задовільний. У той же час, одним з головних завдань в питанні охорони атмосферного повітря в межах території проектування є розподілення транспортних потоків, озеленення, будівництво інженерних мереж, що будуть відводити поверхневі стічні води до локальних очисних споруд та виконання інших рішень, прийнятих у проекті ДДП. Регулювання впливу на атмосферне повітря стаціонарних джерел викидів здійснюється шляхом виділення санітарно-захисних, охоронних зон та санітарних розривів.

Прогнозні зміни стану атмосферного повітря, якщо проект ДДП не буде затверджено. Відмова від реалізації проекту ДДП *не впливатиме на загальну тенденцію щодо стану атмосферного повітря.* Заходи, передбачені в генеральному плані загалом сприяють зменшенню викидів забруднюючих речовин, зокрема за рахунок передбачених заходів з озеленення території, а також заходів підвищення енергоефективності та енергозаміщення будівель та промислових комплексів, ліквідація несанкціонованих звалищ тощо.

Зміна клімату

Відповідно до кліматичного районування територія проектування розташована в І-му (Північно-західному) кліматичному районі.

Лубенська територіальна громада знаходиться в помірному кліматичному поясі. Найбільший вплив на формування погодних умов і клімату мають величина і характер сонячного випромінювання, віддаленість регіону від великих водних мас, належність області до зони дії переважно атлантичних помірних та арктичних холодних повітряних мас, рівнинність. Рівнинний рельєф території громади сприяє поширенню над нею трьох типів повітряних мас: помірних, арктичних, тропічних, переважаючими з яких є повітряні маси помірних широт.

Згідно з картою кліматичного районування України територія планованої діяльності відноситься до Північної атлантико-континентальної кліматичної області лісостепової зони східного кліматичного району. Клімат району помірно-континентальний, недостатньо вологий, з добре виявленими порами року. Зима м'яка, з похмурою погодою та частими відлигами.

Кліматичні умови характеризуються зростанням континентальності і зменшенням кількості атмосферних опадів з північного заходу на схід. Середня річна температура повітря у межах громади становить 9,4°C. Найхолодніший місяць – січень із середньомісячною температурою -4,4°C, найтепліший – липень із середньою температурою 21,7°C. Теплий період (стійкий перехід середньодобової температури через 0°C у бік потепління) триває із 18 березня по 20 листопада, тобто 247 днів. Тривалість безморозного періоду становить 170 днів.

Таблиця 2.2 - Термічний режим Лубенської територіальної громади

Місяці												
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Середньомісячні температури повітря												
-4,4	-3,3	2,2	10,1	16,5	20,3	21,7	21,1	15,4	8,7	3,0	-1,1	9,4
Максимальні температури повітря												
7,9	11,4	21,7	29,6	34	34	35,6	38,7	34,6	24,1	18,8	13,7	25,3
Мінімальні температури повітря												
-26,8	-26,6	-15,9	-6	0	5	9,4	7,4	0,6	-6,1	-13	-21,7	-11,5

Атмосферні опади на територію громади приносять північно-західні циклони. Середньорічна кількість опадів становить 590 мм (26 % опадів від річної норми припадає на зиму, 29 % - літо, 23 % - на весну, 22 % - на осінь. Середня потужність снігового покриву становить 20 см. Він лежить близько 95 днів.

Відносна вологість повітря становить в середньому 74 %, найменша вона у травні (61 %), найбільша – у грудні (88 %). У січні вона в середньому становить 4,6 м/с, у липні – 3,1 м/с. Кількість днів з грозами в середньому за рік дорівнює 13, з градом – 5, зі снігом – 59.

Середня погодинна швидкість вітру зазнає значних сезонних коливань протягом року. Найбільшу повторюваність мають вітри з заходу, найменшу - з півночі і південного сходу. Найбільша швидкість вітру - у лютому, найменша - у серпні. Більше вітряна частина року триває 5,5 місяця, з 30 жовтня по 13 квітня, із середньою швидкістю вітру понад 15,6 кілометра на годину. Найбільш вітряний місяць на рік – лютий із середньогодинною швидкістю вітру 17,9 кілометра на годину. Спокійніша пора року триває 6,5 місяця, з 13 квітня по 30 жовтня. Найспокійніший місяць на рік - липень із середньогодинною швидкістю вітру 13,2 кілометри на годину.

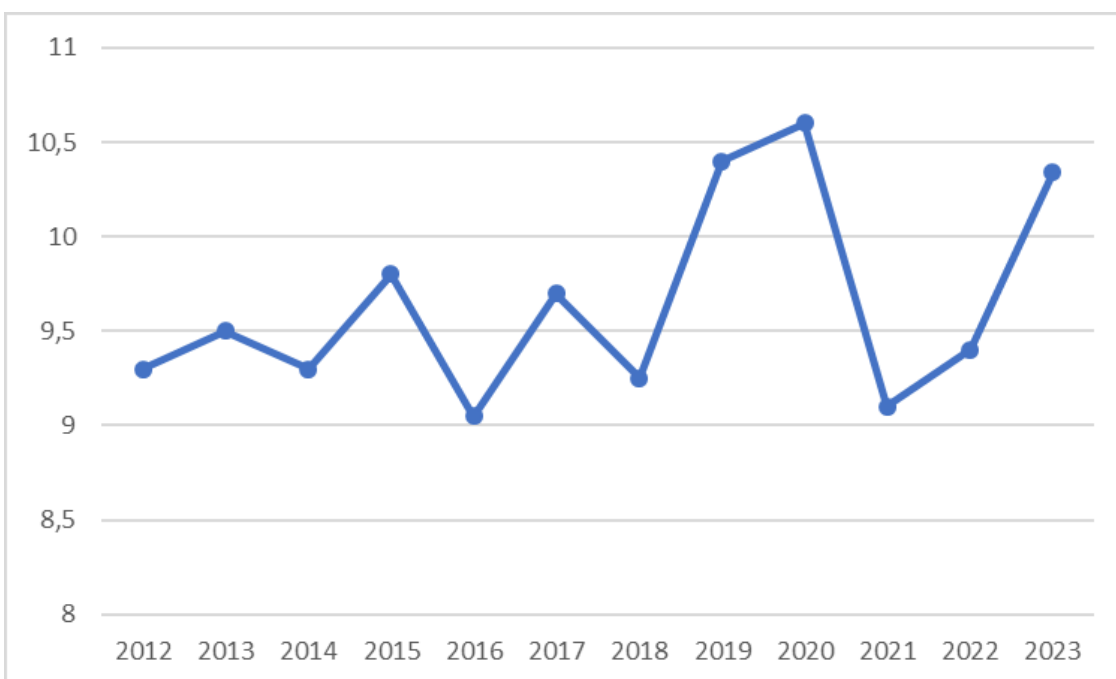
Атмосферні опади на території, в основному, випадають при проходженні північно-західних циклонів.

Дощова частина року триває 10 місяців, з 24 лютого по 30 грудня, з кількістю дощових опадів за ковзаючий 31-денний період не менше ніж 13 міліметрів. Місяць з найбільшою кількістю опадів - червень, із середньою кількістю опадів 54 міліметри. Частина року без дощу триває 1,9 місяця, з

30 грудня до 24 лютого. Місяць з найменшою кількістю опадів - січень, із середньою кількістю опадів 11 міліметрів.

За агрокліматичними умовами територія проектування відноситься до зони недостатнього зволоження, ГТК від 1,0 до 1,3. Метеорологічні умови є основним фактором для оцінки зміну клімату. Короткий метеорологічний огляд території, до якої віднесений даний проєкт ДДП (дані Полтавського обласного центру з гідрометеорології) у 2023 році наведений по найбільш репрезентативній МС (МС Лубни) [5]. Середня річна температура повітря, за даними МС Лубни, склала $+10,2^{\circ}$ тепла, що вище минулого року на $1,1^{\circ}$ ($+9,1^{\circ}$ у 2022 році), що перевищує середню за кліматичний період 1991-2020 років на $1,6^{\circ}$. Річна сума опадів склала 695 мм (112% норми), що більше ніж у попередньому році (2022 рік – 690 мм).

Середня вологість повітря, яка визначена МС за 2023 рік, становила 72%. У 2022 році середня річна температура повітря по Полтавській області склала $+10,34^{\circ}$, що вище минулого року на $0,94^{\circ}$ ($+9,4^{\circ}$ – у 2022 р.).

Рис. 2.1 - Хід середньорічної температури повітря на території Полтавській області за період 2012 – 2022 років.

Аналізуючи графік (рис. 2.1), можна зробити висновки про тенденцію поступового підвищення температурних умов для Полтавщини. Починаючи з 2011, середньорічна температура в області не опускалася нижче $9,0^{\circ}\text{C}$.

В Україні в умовах нестабільної економіки та загостреної екологічної ситуації зміна клімату може мати серйозні наслідки. Результати наукових досліджень, проведених в останні роки, свідчать про те, що зміна клімату в Україні помітно впливає на сільське та лісове господарство, водні та прибережні

ресурси. Висока вірогідність суттєвої зміни врожайності сільськогосподарських культур. У процесі потепління клімату на території України ймовірно буде проходити трансформація типів лісу, його видового складу, продуктивності та стабільності.

Наведені вище дані (рис. 2.1) свідчать про те, що зміну клімату в останні роки можна спостерігати також і на території Полтавської області. Як наслідок, посилилися посухи, змінилася водність річок та озер, з'явилися не характерні для області екстремальні погодні явища.

Скорочення споживання природного газу через заміщення регіональними видами твердого палива та впровадження новітніх енергоефективних технологій спалювання палива та заходів з підвищення енергозбереження у сучасних умовах є необхідний та пріоритетний напрямок розвитку України. Пріоритетність напрямків, пов'язаних з використанням регіональних видів твердого палива, енергозбереженням та енергоефективністю, в першу чергу, обумовлено економічними факторами, але кінцевим результатом їх впровадження буде ефективне скорочення викидів парникових газів. Політику адаптації та впровадження заходів скорочення антропогенних викидів парникових газів та збільшення їх поглинання необхідно здійснювати в наступних напрямках: розвиток дослідницьких програм; розвиток мереж спостереження; створення сприятливих умов для застосування чистих технологій в галузі електрики, опалення, транспорту.

Важливим заходом визначеним у проекті ДДП є ліквідація несанкціонованих звалищ відходів на території с. Вовчик. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

Прогнозні зміни стану клімату та атмосферного повітря, якщо проект ДДП не буде затверджено. Відмова від реалізації заходів проект ДДП не впливатиме на загальну тенденцію зміни клімату. Навпаки, реалізація заходів щодо зменшення втрат теплової та електричної енергії та благоустрою території (озеленення), вирішення питань управління відходами сприятиме зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає розпорядженню КМУ від 30 травня 2024 р. № 483-р «Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках».

Водні ресурси

Основні водні артерії даної території – Сула, Удай, Сулиця, Сліпорід, Солониця, Многа, що належать до басейну р.Дніпро. Глибина води в руслах цих річок дорівнює 0,4 - 2,0 м, найбільша досягає 10 м, швидкість течії на плесах дорівнює 0,1 - 0,3 м/с, на перекатах - 1,0 - 1,2 м/с.

За гідрологічним районуванням України територія населеного пункту (с. Вовчик) відноситься до Лівобережної Дніпровської області достатньої водності, підзони Сульсько-Ворсклинської підобласті достатньої водності.

Територія Лубенської територіальної громади вкрита густою мережею струмків, має штучні водойми з площею водного дзеркала понад 2 га та понад значні площі заболоченої місцевості. Село Вовчик знаходиться на березі річки р.Сули. Довжина річки 83 км, площа басейну 560 км². Переважна ширина річища 4—10 м. Долина трапецієподібна, завширшки до 2 км, завглибшки до 15 м. Заплава у верхів'ї заболочена, на значній протяжності осушена, її ширина 400—500 м. Річище звивисте, на окремих ділянках розчищене, є руслові ставки. Похил річки 0,32 м/км. Середня багаторічна витрата води р. Сліпорід приблизно становить 0,75 м³/с. Середньорічна мінералізація води становить близько 756 мг/дм³. Через планове висушення боліт наприкінці минулого сторіччя, річка має ширину 3-4 м та значною мірою заболочена.

Потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках басейну р. Сула даної території, особливо малих річках, що обумовлено замуленістю, як наслідок - евтрофікацією у теплий період водойм. Отже однією із головних проблем річок даної території, зокрема малих річок, є їх захаращення.

Загалом оцінка поточного екологічного стану поверхневих водних об'єктів громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм.

Річний хід рівнів характеризується весняним водопіллям і низькою літньою меженню. Весняне водопілля може проходити двома - трьома і більше піками, які обумовлюються нерівномірним таненням снігу або дощами. Початок весняного водопілля приходить на першу - другу декади березня, а закінчується в другій половині квітня, інколи у першій декаді травня. Тривалість водопілля - до 1,5-2 місяців. Максимальний стік під час весняної повені від 0,2 до 0,3 м³/с x км². Найвищі рівні весняного водопілля є зазвичай і найвищими рівнями води і спостерігаються наприкінці березня - початку квітня. Літня межень часто плавно переходить в осінню і триває до жовтня - листопада, може неодноразово перериватися дощовими паводками. Ріка взимку замерзає. Льодостав триває 2,5-3 місяці.

Відповідно даних інтегральної та комплексної оцінки стану навколишнього природного середовища (розробник О.Г. Васенко та ін.), якість поверхневих вод у межах Лубенської територіальної громади можна класифікувати наступним чином: за мінералізацією - III клас – слабо забруднені; за вмістом сульфатів - II клас – добрі; за вмістом хлоридів - III клас – помірно добрі; за хімічними

трофосапробіологічними критеріями - слабо забруднені; за критеріями вмісту специфічних речовин токсичної та радіаційної дії - добрі. Визначено, що якість води даної території (у межах Лубенської територіальної громади) відноситься до III класу – помірно чисті, мезотрофні, α -олігосапробні.

За структурним гідрогеологічним районуванням України територія проектування відноситься до області Дніпровського артезіанського басейну, Полтавсько-Роменського району, де першорядне значення для водопостачання мають водоносні горизонти четвертинної системи, приурочені до алювіальних відкладів надзаплавних терас.

На території Лубенської територіальної громади є 4 ділянки родовищ підземних питних вод.

Усього на території громади розташовано 17 водозаборів підземних питних і технічних вод. Ґрунтові води залягають на глибині близько 3 метрів. Глибина залягання артезіанських вод близько 50-200 метрів. Модуль експлуатаційних запасів підземних вод складає від 0,5 до 0,1 л/сек. із км². Мінералізація води від 3 до 1 г/л.

Джерелом водопостачання в Лубенській ТГ є підземні води. На даний час на території Лубенської територіальної громади із загальної кількості помешкань підключено до централізованого водопостачання 76,0 % будинків, до централізованого водовідведення – 47 %. Водопостачання у населених пунктах громади здійснюється з підземних джерел. Послуги централізованого водопостачання у громаді надають КП «Лубни-водоканал» (мешканцям м. Лубни) та КП «Сяйво» (мешканцям сільських населених пунктів громади). Комунальне підприємство «Лубни-водоканал» на своєму балансі має та експлуатує 3 водозабірні майданчики, 5 підвищувальних насосних станцій, 42 артезіанські свердловини, 2 каналізаційно-очисні споруди, 12 каналізаційно-насосних станцій, підприємство обслуговує 136,6 км. водопровідних мереж та 57,3 км. каналізації.

Основним джерелом господарсько-питного водопостачання населеного пункту – с. Вовчик є природні ресурси підземних вод. Для забору підземних вод функціонує 7 артезіанських свердловин, чотири з яких розташовані в межах санітарно-захисних зон виробничих підприємств і використовуються їми для власних технологічних потреб.

Інформації щодо осередків забруднення підземних вод в 2023 році у межах Лубенської МТГ до Департаменту екології та природних ресурсів Полтавської ОВА не надходило [5].

Найбільшими забруднювачами водних об'єктів залишаються підприємства комунального господарства, які підпорядковані органам місцевого самоврядування. Очисні споруди громади потребують реконструкції, адже використовують застарілі технології, фізична і моральна зношеність обладнання і споруд, несвоєчасне проведення поточних і капітальних ремонтів, відсутність

коштів для оновлення, розширення та підтримання в належному стані очисних споруд не можуть забезпечити необхідний рівень очистки.

На час розробки проекту генплану існуюча забудова с. Вовчик території централізованою системою каналізування не забезпечена.

Значну частку в забруднення поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Із зливовими стічними водами до водних об'єктів надходять завислі речовини, органіка, азот, фосфорні та інші речовини. Потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках даної території, особливо малих річках, що обумовлено замуленістю, як наслідок - евтрофікацією у теплий період водойм. Отже, однією із головних проблем річок даної території є їх захаращення.

Прогнозні зміни, якщо проект детального плану території не буде затверджений. Всі запроєктовані рішення сприятимуть зменшенню техногенного впливу на підземні та поверхневі води, зокрема за рахунок:

Якість підземних вод. Для систем централізованого питного водопостачання у проекті ДДП визначена необхідність створення та облаштування зони санітарної охорони.

Проектні рішення передбачають ущільнення селбищної території під житлову забудову паралельно із створенням максимально комфортних умов проживання включаючи максимальне обладнання територій нової житлової забудови спорудами інженерної інфраструктури, зокрема: централізоване водопостачання та водовідведення.

За відсутності інженерних мереж каналізації села слід передбачати каналізування з використанням місцевих локальних очисних споруд. Обладнання внутрішньо домової каналізації з відведенням побутових стоків у вигріб забороняється. На перспективу проектом передбачено влаштування централізованої мережа каналізації зі скиданням стічних вод на очисні споруди, що проектується. В першу чергу каналізуванню підлягають громадські будівлі, також поступово здійснюється підключення до централізованої каналізаційної системи житлових будинків.

Для попереднього очищення стічних вод окремих будинків перед піщано-гравійними фільтрами, фільтруючими траншеями, фільтруючими колодязями, іншими спорудами очищення стічних вод можна застосовувати септики (при витраті стічних вод до 20 м³/добу). Випуски із будинків слід приєднувати до септиків через оглядові колодязі.

Якість поверхневих вод. Село Вовчик розташоване на лівому березі річки Сула. У проекті ДДП передбачається відновлення природного стану водних об'єктів громади (р. Сули). Також передбачається вирішення питань із підтоплення території. Першочерговими заходами для захисту від підтоплення рекомендується упорядкування та підтримання в належному стані існуючого поверхневого водовідводу. Комплекс додаткових заходів для захисту від

підтоплення включає: підбір спеціальних фундаментів для споруд; додаткову гідроізоляцію підземних частин будинків і споруд; для вибору конкретних конструктивних заходів під кожний об'єкт будівництва або реконструкції необхідно попередньо виконувати індивідуальні інженерно-геологічні вишукування.

Земельні ресурси та ґрунти

Земля має важливе значення для життя і виробничої діяльності людини, оскільки є основним засобом виробництва в сільському господарстві та універсальним природним нейтралізатором різних хімічних речовин. Ось чому раціональне використання, збереження, підвищення родючості ґрунтів та охорона їх від негативного впливу антропогенних та природних факторів - неодмінна умова нарощування продовольчого потенціалу.

Територія Лубенської територіальної громади знаходиться в центральній частині Лівобережної України в межах південної частини лісостепової зони. Поверхня території – горбисто-хвиляста, розчленована долинами річок, ярами та балками.

Ґрунти переважно чорноземні малогумусні (63 %) та опідзолені (25 %), є солонцюваті, лучні та торфо-болотні. Найбільш розповсюджені – чорноземи, найродючіші види ґрунтів. Вони займають більшу частину території громади серед орних земель і сільськогосподарських угідь. Разом з тим, ґрунти тут легко піддаються механічному руйнуванню внаслідок ерозії. Площа ерозійно небезпечних сільськогосподарських земель доволі велика. Висока активність ерозії пов'язана з надмірною розораністю земель.

Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Основним процесом є втрата гумусу ґрунту. Через високий рівень господарської, в тому числі сільськогосподарської, освоєності території, природні ландшафти на території громади майже не збереглися. Більша частина – змінені господарською діяльністю людини, тому ландшафти громади у більшості відносяться до антропогенних.

Відповідно до карти агроґрунтового районування України територія Лубенської територіальної громади відноситься до Лівобережної високої провінції, Воднольодовикової рівнини і схил Середньоросійської височини. Відповідно до карти ґрунтів Полтавської області на даній території переважають чорноземи середньо та малогумусовані, лучно-чорноземні ґрунти (рис.2.2).

Відсоток еродованих та ерозійно небезпечних сільськогосподарських земель на території Лубенської територіальної громади коливається в межах 1-10% від 31 загальної площі, що пов'язано з розораністю земель.

Територія проектування не потрапляє в зону розповсюдження покладів родовищ.

На території Лубенської територіальної громади негативні ендегенні і

екзогенні явища геологічного та геотехногенного походження, а також тектонічні, сейсмічні, селеві та карстові зміни стану і властивостей земної поверхні відсутні.

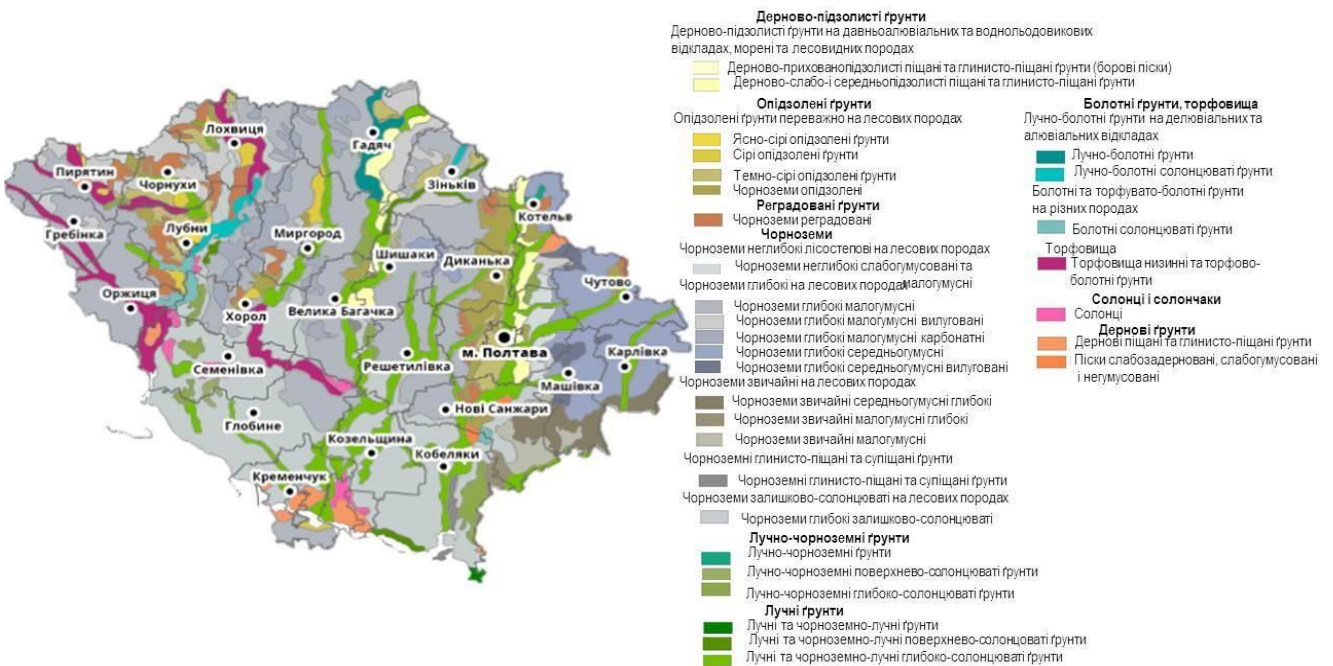

Рис. 2.2 - Ґрунти Полтавської області

Основними антропогенними факторами, що впливають на стан земель та довкілля, є сільське господарство, промисловість, транспорт, енергетика та ін. Ґрунти є складовою частиною будь-яких наземних екосистем і учасником усіх процесів трансформації та міграції речовин, що відбуваються в біосфері і зумовлюють функціонування екосистем. У зв'язку з інтенсивними ерозійними процесами спостерігається комплекс факторів деградації, таких як: зниження вмісту гумусу, декальцинація, забруднення хімічними речовинами, тощо.

В Полтавській області розорано близько 61,7% від усієї території (82% сільськогосподарських угідь), більше, ніж в середньому по Україні (до 60%). У структурі Лубенської МТГ домінують сільськогосподарські землі, які займають 75,4% території. Більша їх частина надана в установленому порядку товариствам, 20 підприємствам та фермерським господарствам для здійснення відповідної діяльності.

Подібне використання земельних ресурсів не відповідає вимогам раціонального природокористування. Співвідношення площ ріллі, природних кормових угідь, лісових насаджень, що склалося, негативно впливає на стійкість агроландшафту. Серед основних чинників негативного впливу на земельні ресурси сільськогосподарського виробництва є: значна розораність земель і, що найбільш небезпечно, на схилах; порушення і не дотримання сівозмін;

застосування важкої техніки; недостатність внесення органічних та мінеральних добрив; надмірна насиченість структури посівних площ технічними культурами і, особливо, соняшником. Негативним чинником є також збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.

Для уникнення забруднення ґрунтів в межах території проектування необхідне 100% покриття території централізованою побутовою каналізацією та встановлення контейнерів для збору відходів.

Прогнозні зміни, якщо проект детального плану не буде затверджений. Якщо не будуть запроваджені новітні очисні технології, захист довкілля при реалізації будь-яких містобудівних проектів, буде відбуватися подальше забруднення ґрунтів, разом з цим можливе і забруднення підземних вод. Для уникнення цього рекомендовано будівництво очисних споруд на території планової діяльності, охоплення ДДП централізованою каналізацією, будівництво дощової каналізації, ремонт автодоріг, встановлення контейнерів для збору відходів.

Природно-заповідний фонд та екологічна мережа

Станом на 01.01.2023 природно-заповідний фонд (ПЗФ) Полтавської області налічує 396 територій та об'єктів загальною площею 142853,3175 га, що складає 4,968 % від загальної площі області. З них 30 мають статус загальнодержавного значення: 2 національні природні парки, 20 заказників, 1 ботанічна пам'ятка природи, 1 ботанічний сад, 2 дендрологічних парки, 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Кількість територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення становить 366, з яких: 5 – регіональні ландшафтні парки, 161 – заказники (55 ландшафтних, 3 лісових, 38 ботанічних, 7 загальнозоологічних, 2 орнітологічних, 4 ентомологічних та 52 гідрологічних), 138 – пам'ятки природи (13 комплексних, 111 ботанічних, 2 зоологічних, 3 гідрологічних, 9 геологічних), 48 заповідних урочищ, 1 дендрологічний парк та 13 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

Складові структурних елементів екологічної мережі в розрізі одиниць адміністративно-територіального устрою регіону у 2022 році: об'єктів ПЗФ – 142,789 га, водно-болотні угіддя – 233,53 га; відкриті заболочені землі – 85,099 га; водоохоронні зони – 0,36 га; прибережні захисні смуги – 3,480 га; ліси та інші лісовкриті площі – 286,033 га; курортні та лікувально-оздоровчі території – 0,442 га; рекреаційні території – 1,202 га; землі під консервацією – 37,1 га; відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом – 12,924 га; пасовища, сіножаті – 359,53 га.

Загальна площа земель природно – заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення Лубенської територіальної громади складає 1579,9565 га. Природно-заповідний фонд громади налічує 15 об'єктів ПЗФ (7

заказників, 6 пам'яток природи, 1 заповідне урочище та 1 дендрологічний парк), з них 1 — загальнодержавного значення (ландшафтний заказник «Червонобережжя»). Об'єкти природно-заповідного фонду громади включають (рис. 2.3, табл. 2.3): загально-державного значення – частина заказника Червонобережжя (Калайдинцівське лісництво); місцевого значення – заказники Вовчанський (с. Вовчик), Крутий берег (с. Крутий Берег), Байрак (с. Березоточа), В'язівський (с. В'язівок), Окіпський (с. Окіп), Снітинський (с. Снітин), пам'ятки природи Городище (с. Мацківці), Олександрівський горб (с. Олександрівка), Дуби черешчаті (с. Снітин), Мгарська дача (с. Мгар), Висачківський кар'єр (с. Висачки), заповідне урочище Торговиця (с. Піски), дендрологічний парк Лікарський сад (с. Березоточа).

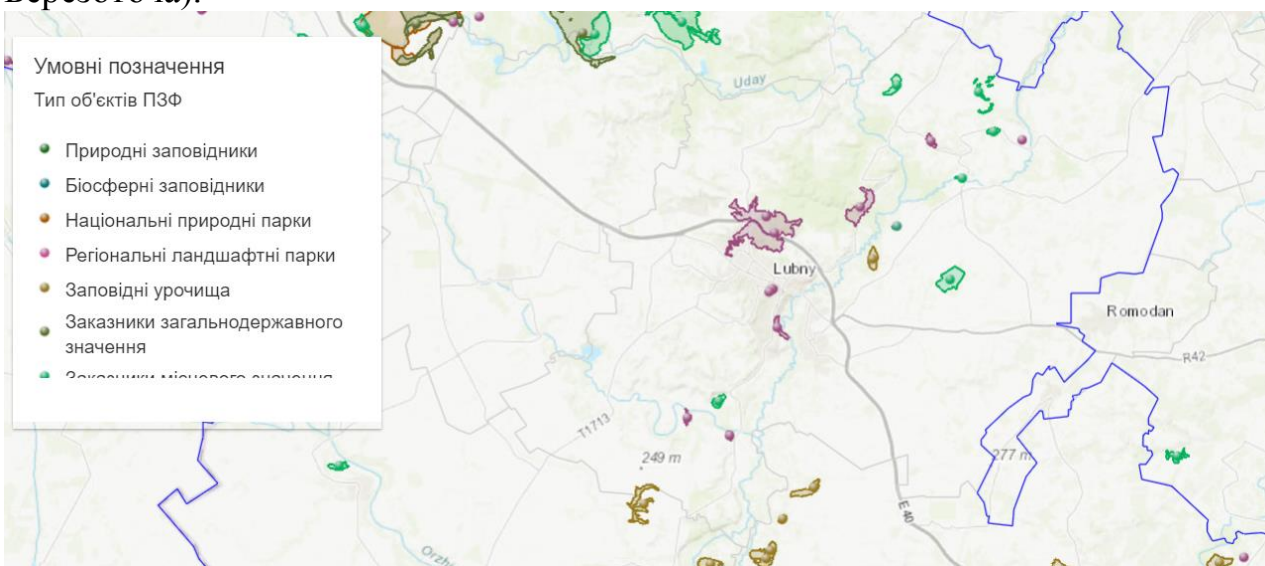

Рис. 2.3 - Мапа територій природно-заповідного фонду

Таблиця 2.3 - Природно-заповідний фонд Лубенської громади

Назва	Категорія	Рік заснування	Площа (га)
Заповідні урочища			
Торговиця		1993	136
Природно-заповідний фонд місцевого значення			
Заказники			
Вовчанський	Ботанічний	1979	5
Байрак	Гідрологічний	1979	179
В'язівський	Гідрологічний	1979	36
Крутий берег	Гідрологічний	1982	50
Окіпський	Гідрологічний	1979	31
Снітинський	Гідрологічний	1979	34
Пам'ятки природи			

Дуб черешчатий	Ботанічна	1982	
Дуб черешчатий	Ботанічна	1969	
Дуби черешчаті	Ботанічна	1982	
Дубовий гай	Ботанічна	1979	1
Жовтнева дача	Ботанічна	1972	57
Мгарська дача	Ботанічна	1969	182
Морозівська дача	Ботанічна	1969	865
Висачківський кар'єр	Геологічна	1993	23
Городище	Комплексна	1995	19
Олександрівський горб	Комплексна	1995	12
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва			
Парк Лубенського лісового технікуму		1972	32

Показник заповідності на території громади відповідно даних <http://ecoj.dea.kiev.ua/archives/2021/6/29.pdf> складає 1,56%).

Відповідно даних <https://emerald.eea.europa.eu/> на території громади розташовуються об'єкти Смарагдової мережі - Sula river valley (SiteCode: UA0000309), рис. 2.4.

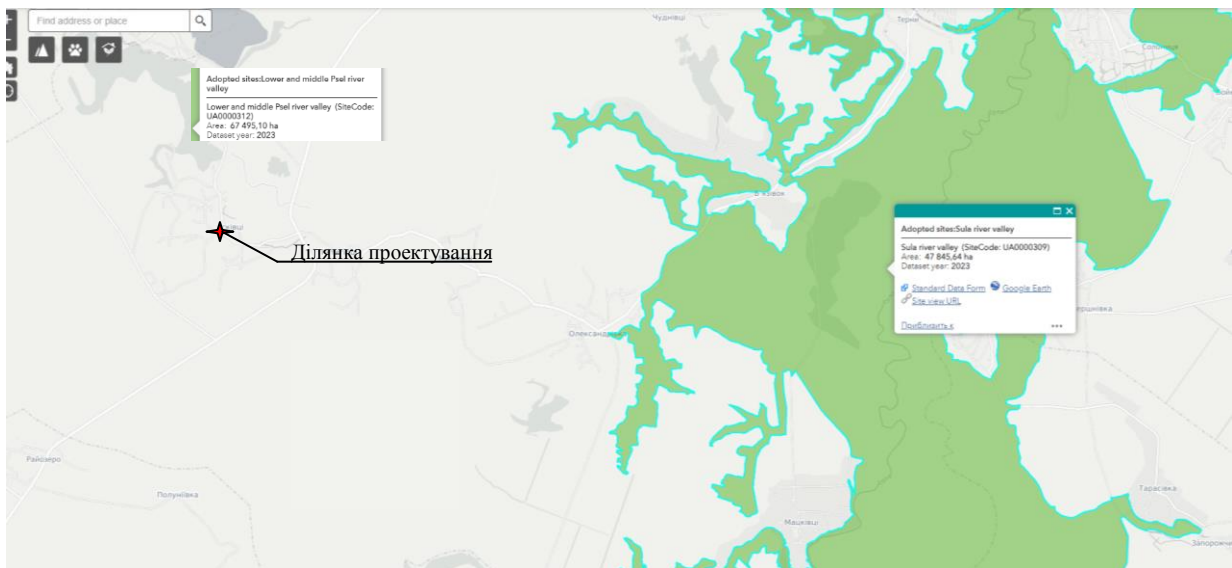

Рис. 2.4 - Викопіювання з карти <https://emerald.eea.europa.eu/>

До заповідних територій, які знаходяться неподалік від села Вовчик відносять:

- ботанічний заказник місцевого значення «Вовченський». Площа природоохоронної території 4,5 га, почуч із населеним пунктом вздовж правого берега р.Сула;
- гідрологічний заказник місцевого значення «Байрак». Площа природоохоронної території 179,1 га, на південь від села Вовчик;

– гідрологічний заказник місцевого значення «Снітинській». Площа природоохоронної території 34 га, на північ від села Вовчик.

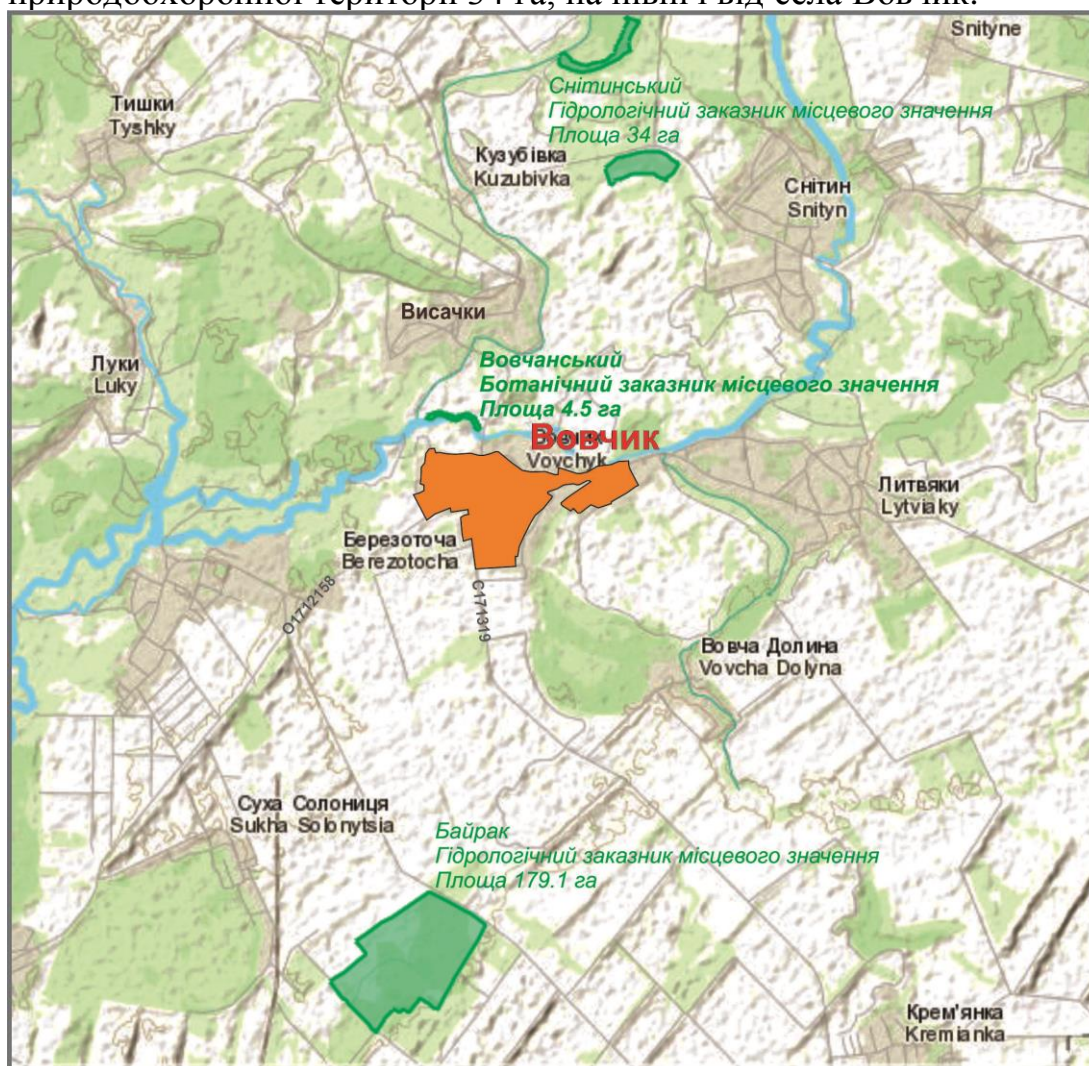

Рис.2.5 – Об'єкти ПЗФ, які знаходяться неподалік від села Вовчик

Прогнозні зміни, якщо проект детального плану не буде затверджений. Планована діяльність не буде мати впливу на стан об'єктів ПЗФ. Згідно проектних рішень площа зелених насаджень обмеженого використання в межах території проектування складатиме 45,130 га, що відповідає вимогам державних будівельних норм. Якщо не будуть затверджені рішення генерального плану, біорізноманіття території громади скоріш за все залишиться на сталому рівні або буде продовжуватися спад чисельності різних видів флори та фауни через відсутність заходів по покращенню загального стану наколишнього природного середовища.

Рішення детального плану не будуть мати шкідливий вплив на об'єкти природно-заповідного фонду та екологічної мережі, проектні рішення направлені на максимальну нівеляцію техногенного впливу на усі компоненти довкілля. Об'єкти природно-заповідного фонду мають режимність території та

охороняються згідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд», за порушення природоохоронного законодавства у межах ПЗФ тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно з законодавством України.

Матеріальні активи, об'єкти культурної спадщини

На території Лубенської територіальної громади відповідно розпорядження голови Полтавської ОДА №529 від 16.07.2021 року наявні наступні об'єкти культурної спадщини (табл. 2.4). Землі історико-культурного призначення громади складають 30,7 га.

Таблиця 2.4 - Об'єкти культурної спадщини Лубенської МТГ

№ з/п	Найменування об'єкта культурної спадщини	Власник або уповноважений ним орган (у разі наявності)	Місцезнаходження об'єкта культурної спадщини	Дата утворення	Вид	Автентичність (збережено/збережено частково)
1	2	3	4	5	6	7
2	Лубенська міська територіальна громада					
2.1	Пам'ятний знак жертвам концтабору	-	м. Лубни, вул. Генерала Ляскіна, 2	1985	об'єкт історії	збережено
2.2	Пам'ятний знак на честь лубенців – учасників ліквідації аварії на ЧАЕС	-	м. Лубни, вул. Монастирська	1996	об'єкт історії	збережено
2.3	Пам'ятний знак на честь воїнів – учасників бойових дій в Афганістані	Балансоутримувач – Комунальне підприємство „Ритуалсервіс”	м. Лубни, вул. Ярослава Мудрого	1999	об'єкт історії	збережено
2.4	Пам'ятний знак на честь письменника В.Малика	-	м. Лубни, вул. Лісна, 1	1999	об'єкт історії	збережено
2.5	Пам'ятний знак посту О.С. Пушкіну	-	м. Лубни, вул. Пушкіна	1984	об'єкт історії	збережено
2.6	Пам'ятний знак на честь жителів вулиць Залізничної та Григорія Сковороди, які загинули в роки Другої світової війни	-	м. Лубни, вул. Григорія Сковороди	1988	об'єкт історії	збережено
2.7	Пам'ятний знак на честь 1000-річчя Лубен	-	м. Лубни, Володимирський майдан	1988	об'єкт монументального мистецтва	збережено
2.8	Адміністративно-торгова будівля (будинки торгових рядів)	Сукупна приватна власність	м. Лубни, вул. Володимирський майдан, 18/2	поч. XX ст	об'єкт архітектури	збережено частково
2.9	Лубенський обласний госпіталь для ветеранів війни (Державний банк)	Комунальний заклад „Лубенський обласний госпіталь” Полтавської обласної ради	м. Лубни, вул. Свято-Троїцька, 18/32	1938	об'єкт архітектури	збережено
2.10	Лубенське духовне училище	Державна власність (Міністерство освіти і науки України)	м. Лубни, вул. Ярослава Мудрого, 23/1	1877-1879, 1883-1885	об'єкт архітектури	збережено
2.11	Родинна усипальня Шеметів	Лісництво, територія міста	м. Лубни, дорогою на с. Кадаїдинці	у грудні 2000 року	об'єкт історії	збережено

1	2	3	4	5	6	7
2.12	Група курганів і майдан II	-	м. Лубни, на межі земель Лубенської міської та Микнівської сільської ради	II тис. до н.е., VI-IV ст. до н.е., XVII ст., епоха бронзового віку, скіфський та козаський часи	об'єкт археології	-
2.13	Курганний могильник (урочище „Замкова гора”)	Комунальна власність	Лубенська міська рада, урочище „Замкова гора”	VI-IV ст. до н.е., скіфський час	об'єкт археології	-
2.14	Група курганів	Комунальна власність	Лубенська міська рада, урочище „Плютенці”	VI-IV ст. до н.е., скіфський час	об'єкт археології	-
2.15	Пам'ятний знак жертвам Голодомору	Березовотіцька сільська рада	с. Березоточа, кладовище	-	об'єкт історії	збережено
2.16	Покровська церква	Релігійна громада Покровської Української православної церкви Кременчуцької єпархії	с. Березоточа	1886	об'єкт архітектури та містобудування	збережено
2.17	Урочище „Петрова криниця”	-	між селами Нижній Булатець і Вищий Булатець, на відстані 700 м від с. Нижній Булатець	XVII-XVIII ст.	об'єкт ландшафтний	збережено
2.18	Пам'ятний знак – танк ІС-2	Вовчицька сільська рада, територія музею імені І.Сасика	с. Вовчик	1989	об'єкт історії	збережено
2.19	Пам'ятне місце Солоницької битви	Засульська сільська рада	дорогою на с. Засулля	-	об'єкт історії	-
2.20	Пам'ятний знак на честь академіка І.І. Ляшка	-	с. Мацківці	07.07.2007	об'єкт історії	збережено
2.21	Група курганів і майдан	-	Микнівська сільська рада на межі з Лубенською міською радою, вул. Володимира Малика	-	об'єкт археології	-
2.22	Меморіал „Голодомор – 33”	-	с. Мгар	1993	об'єкт історії	-
2.23	Алея пам'яті постраждалих від Чорнобильської трагедії	-	с. Мгар	1993, березень 2016	об'єкт історії	збережено
2.24	Огорожа Спасо-Преображенського Мгарського чоловічого монастиря	-	с. Мгар, на території Спасо-Преображенського Мгарського чоловічого монастиря	XIX ст.	об'єкт архітектури	-
2.25	Пам'ятний знак жертвам Голодомору	-	с. Новаки, кладовище	1992	об'єкт історії	збережено

Ділянка проектування перебуває за межами території об'єктів культурної спадщини та їх охоронних зон.

Прогнозні зміни, якщо проект детального плану не буде затверджений. Планована діяльність не буде мати вплив на стан об'єктів культурної спадщини. Якщо під час проведення будь-яких робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру (уламків посуду, кісток, знарядь праці, зброї і т.д.), то згідно ст. 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», виконавець

робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Рослинний та тваринний світ

Рослинний світ Полтавської області багатий і різноманітний. Рослинний покрив представлений угрупованнями степів, лук, заплавних і соснових лісів, широколистяних лісів (здебільшого дібров), прибережно-водних і водних фітоценозів. Сучасний рослинний покрив регіону має трансформований характер. Напівприродні ценози збереглися переважно на заплавах річок, іноді – на їх терасах, хоча останнім часом також зазнали значних змін. Загальна кількість видів флори на території регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плаунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України [6].

Загальна кількість видів флори на території Полтавського регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плаунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України. Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України - 66 екз.

Фауністичний список Полтавської області представлений: 66 видами ссавців; 307 видами птахів, 150 видів з яких постійно гніздяться; 10 видами земноводних та 11 видами плазунів; 38 видами риб та великим різновидом комах. Серед загальної кількості видів найбільш вразливими є степові зооценози, з них більше половини потребують особливої охорони.

Щодо мисливських тварин – у 2022 році збільшення щодо кількості основних видів спостерігалось у: оленів благородних – на 20%; лані – 28%. Зменшилася чисельність фазанів звичайних – на 25%; борсуків – на 38%; лисиць – на 10%. Чисельність інших види мисливських тварин залишалася (приблизно) на рівні попередніх років.

Землі лісогосподарського призначення Лубенської територіальної громади складають 12546,5256 га. На території Лубенської територіальної громади лісові фітоценози громади представлені листяними та хвойними лісами, в яких з дерев переважають: сосна звичайна, дуб черешчатий, липа дрібнолиста, клен гостролистий, клен польовий, клен татарський, клен-явір, в'яз дрібнолистий, в'яз шорстколистий, верба біла, верба ламка, тополя біла, тополя чорна, тополя пірамідальна, горобина звичайна, робінія (акація) біла, граб звичайний, черемха звичайна, черешня лісова, груша лісова, крушина ламка, жостір проносний, осика, вільха чорна; з чагарників: ліщина звичайна, ожина сиза, спірея зубчата, калина звичайна, бузина чорна, бузина червона, шипшина (21 вид), глід (8 видів), бруслина бородавчаста, бруслина європейська.

Рослинний та тваринний світ на території громади досить різноманітний, окремі види яких занесені до Червоної книги. Флора представлена чагарниками,

дубом, сосною, ясенем, кленом, берестом; фауна - дикими кабанамі, зайцями сірими, лисицями. Загальна кількість видів флори на території Полтавського регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плаунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України. Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України - 66 екз.

Фауністичний список Полтавської області представлений: 66 видами ссавців; 307 видами птахів, 150 видів з яких постійно гніздяться; 10 видами земноводних та 11 видами плазунів; 38 видами риб та великим різновидом комах. Серед загальної кількості видів найбільш вразливими є степові зооценози, з них більше половини потребують особливої охорони. Щодо мисливських тварин – у 2022 році збільшення щодо кількості основних видів спостерігалось у: оленів благородних – на 20%; лані – 28%. Зменшилася чисельність фазанів звичайних – на 25%; борсуків – на 38%; лисиць – на 10%. Чисельність інших види мисливських тварин залишалася (приблизно) на рівні попередніх років. Основні проблемні питання у сфері охорони використання та відтворення 36 тваринного світу на території громади: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин; збіднення екосистем. Основні проблемні питання у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин; збіднення екосистем. Фактична лісистість на території громади, як і загалом у Полтавській області, є недостатньою, а тому потребує збільшення.

Вплив планованої діяльності на рослинний та тваринний світ – відсутній.

Прогнозні зміни, якщо проект детального плану не буде затверджений. Проведення планованої діяльності не призводить до зміни кількісних та якісних показників флори й фауни, а також рослинного покриву та оселищ на суміжних територіях. Під впливом планованої діяльності не відбуваються зміни, виснаження й деградації рослинних угруповань, а також ландшафтів.

Управління відходами

За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2023р. від економічної діяльності підприємств та організацій і в домогосподарствах області, які надали звітність, утворилось 22904,59 тис.т (у 2022 році – 40541,27 тис. т.) відходів, що на 44% менше ніж у попередньому році. Основна частина утворених відходів - 22865,806 тис.т, або 99,9% від загального обсягу, належить до IV класу небезпеки (у 2022 р. – 40518,58 тис.т.).

Відходи III класу небезпеки становили 37,703 тис.т – збільшення від попереднього року майже у два рази (у 2022 р. – 22,100 тис.т.) II класу 0,934 тис.т - збільшення майже у два рази (у 2022 р. – 0,469 тис.т), I класу – 0,146 тис.т - збільшення на 0,025 тис. т, або на 17% (у 2022 р. – 0,121 тис.т).

У загальній кількості відходів, що утворилися у 2023 році найбільшу питому вагу займають відходи рослинного походження (без врахування відходів видобувної промисловості) – 1230,154 тис. т.

Зменшення кількості утворених відходів зумовлено можливістю суб'єктів господарювання не подавати фінансову та статистичну звітність під час дії воєнного стану, що передбачено положеннями Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни».

На території Лубенської громади у 2020 році у громаді було утворено 26397,2 т відходів I-IV класу небезпеки, тоді як у 2019 році їх кількість складала 27367,3 т, у 2018 році – 7259,4 т, у 2017 році – 6842,1 т. Протягом 2020 року у громаді було утилізовано 8327,1 т відходів, спалено – 4,9 т, видалено у спеціально обладнані місця чи об'єкти – 5516,3 т.

На території Лубенської МТГ проблеми побутових відходів (ПВ) є одними із неоднозначних і складних для вирішення з екологічної та соціально-економічної точки зору. Проблема накопичення ПВ перетворюється у вагомий небезпечний чинник, що впливає на якість життя населення та стає однією з реальних загроз екологічній безпеці громади. ПВ є джерелом вторинних матеріальних та енергетичних ресурсів, а також впливають на стан навколишнього природного середовища, що вимагає застосування комплексного підходу до формування та управління даною сферою з метою поліпшення їх використання, мінімізації утворення й забезпечення екологічної безпеки при поводженні з ними.

Існуюча система поводження з побутовими відходами (ПВ) в населених пунктах Лубенської територіальної громади включає їх первісне накопичення, збирання і вивезення спеціалізованим транспортом на МВВ (місця видалення відходів). Організація та порядок збирання, перевезення, перероблення побутових відходів відповідно до встановлених державних правил і норм на території громади проводиться за планово-подвірною системою. Рівень охоплення населення територіальної громади збиранням змішаних ПВ становить близько 60 %. Кількість населених пунктів, де організовано роздільне збирання ТПВ – 1, м. Лубни.

Річні обсяги збирання: побутових відходів на території громади - 21594 тон (розрахунково); муніципальних відходів - 146495 куб. м (розрахунково), муніципальних відходів (фактично) - 33145 куб. м (2021 рік). Кількість встановлених контейнерів для змішаного збирання ТПВ на території громади (об'ємом 1,1 м³) – 270 шт. Наявність централізованого сортування (станції/лінії) – закуплена недостатньої потужності, не запущена в експлуатацію. Кількість сміттевозів, що використовуються для збирання й перевезення побутових відходів - 7 шт. Загальна кількість полігонів і звалищ ПВ, розташованих на території ТГ - 21 шт., з них: полігонів і звалищ ТПВ, що залишаються в експлуатації - 5 шт.; сміттєзвалищ, що ліквідуються - 8 шт; звалищ ТПВ, що потребують обстеження – 8 шт.

Звалища, що залишаються в експлуатації: звалище ТПВ м. Лубни, вул. Березова, 55 (0,5 км від населеного пункту); звалище ТПВ за межами села Засулля; звалище ТПВ с. Снітин 1; звалище ТПВ с. Снітин 2; звалище ТПВ с. Вищий Булатець.

Звалища, заплановані до закриття та потребують обстеження: звалище ТПВ с. Войниха, звалище ТПВ с. Луки, звалище ТПВ с. Окіп, звалище ТПВ с. Тишки, звалище ТПВ с. Крутий Берег-1, звалище ТПВ с. Крутий Берег-2, звалище ТПВ с. Шершнівка, звалище ТПВ с. Новаки, звалище ТПВ с. Березоточа; звалище ТПВ с. Вовчик; звалище ТПВ с. Вовчик; звалище ТПВ с. Висачки; звалище ТПВ с. Литвяки; звалище ТПВ с. Мацківці; звалище ТПВ с. Хорошки; звалище ТПВ біля с. Каландийці.

Із щорічного обсягу утворених відходів, лише близько 2-5 % знаходить подальше застосування як вторинні сировинні ресурси. У зв'язку із вищевикладеним, виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів. В подальшому алгоритм реалізації роздільного збору відходів має включати розміщення в громадських просторах кожного населеного пункту Лубенської МТГ спеціальних контейнерів різного кольору для сортування ПВ на фракції, а також окремо для будівельних та небезпечних відходів. Для вирішення питань у сфері управління відходами відповідно Закону України «Про управління відходами» необхідно розробити місцевий План управління відходами (відповідно постанови КМУ Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами від 5 вересня 2023 р. № 947).

Управління відходами здійснюється у відповідності з вимогами нормативних документів, що виключають довготривале накопичення відходів, а також забруднення атмосферного повітря, ґрунту, поверхневих і підземних вод. Необхідною умовою безпечного управління відходами є роздільний збір і тимчасове зберігання у відповідності до видів небезпеки, створення необхідних умов для безпечного зберігання.

Система заходів проекту ДДП у сфері управління відходів передбачає вирішення наступних задач: визначення методів управління відходами, що утворюються на окремих територіях; розроблення оптимальної схеми поетапного поводження з відходами, спрямованої на екологічно безпечне збирання, зберігання відходів та на максимально повне їх використання в якості вторинних ресурсів; створення системи економічних механізмів, орієнтованих на розвиток регіонального ринку вторинних ресурсів та товарів, що вироблені зі вторинних ресурсів; організація нових виробничих потужностей з утилізації та переробки відходів; мінімізація утворення «кінцевих відходів» з послідуочим їх екологічно безпечним захороненням.

Проектом ДДП передбачається запровадження квартальної системи санітарної очистки від твердих побутових відходів із запровадженням

роздільного збирання твердих побутових відходів: пластик, скло, папір, залишкове сміття. Для визначення кількості побутових відходів за джерелами утворення проводяться її натурні виміри у населеному пункті протягом чотирьох сезонів року. За результатами обстежень проводиться розрахунок середньорічних та середньодобових обсягів утворення твердих побутових відходів на кожну розрахункову одиницю. Середньорічні та середньодобові обсяги утворення твердих побутових відходів погоджуються та затверджуються органами місцевого самоврядування, як норми утворення твердих побутових відходів.

Також проектом ДДП передбачається ряд першочергових заходів щодо поліпшення роботи системи санітарного очищення території населеного пункту: розмістити в населеному пункті групу сміттєзбірників для поетапного запровадження збирання твердих побутових відходів (відповідно до максимальних радіусів розміщення); у групі сміттєзбірників передбачити 4 контейнери вказаних вище типів для роздільного збирання твердих побутових відходів: пластик, скло, папір, залишкове сміття; сміттєзбірники розмістити на асфальтованих майданчиках площею 16 кв.м. кожен; на території населеного пункту проектними рішеннями передбачено розміщення спеціального майданчика для розміщення контейнерів для тимчасового зберігання відходів; вивіз сміття здійснювати сміттевозами, які повинні мати відповідне спец обладнання та бути герметичними до полігону відповідного спеціалізованого підприємства.

Одночасно пропонується розробити схему санітарного очищення території населеного пункту з уточненням першочергових та перспективних заходів, спрямованих на створення умов для попереднього сортування ПВ, утилізації вторинної сировини, її переробки та одержання продукції, зменшення транспортних витрат. Попередньо проектним рішенням запропоновано місця розміщення на території населеного пункту контейнерних майданчиків відповідно до максимальних радіусів розміщення.

Прогнозні зміни, якщо проект детального плану не буде затверджений. Накопичення обсягів відходів без належного їх утримання у місцях видалення відходів, відсутність дієвої системи вилучення вторинних вторинних ресурсів та сучасного підприємства з переробки ПВ, утворення стихійних звалищ створює ризики негативного впливу на здоров'я населення. Тому реалізація політики у сфері управління відходами після прийняття Регіонального плану управління відходами, а в подальшому – Місцевого плану управління відходами у Лубенській МТГ є обов'язковими для дотримання всіма суб'єктами господарювання на даній території. Реалізація заходів проекту ДДП, що відповідає заходам проекту Регіонального плану управління відходами сприятиме покращенню ситуації у даній сфері на території громади.

Здоров'я населення

Загальна кількість населення Лубенської МТГ станом на 01.01.2024 р. становить 67483 осіб, в с. Вовчик – 1068 осіб, в тому числі, чоловіків – 323 особи, жінок – 331 особа.

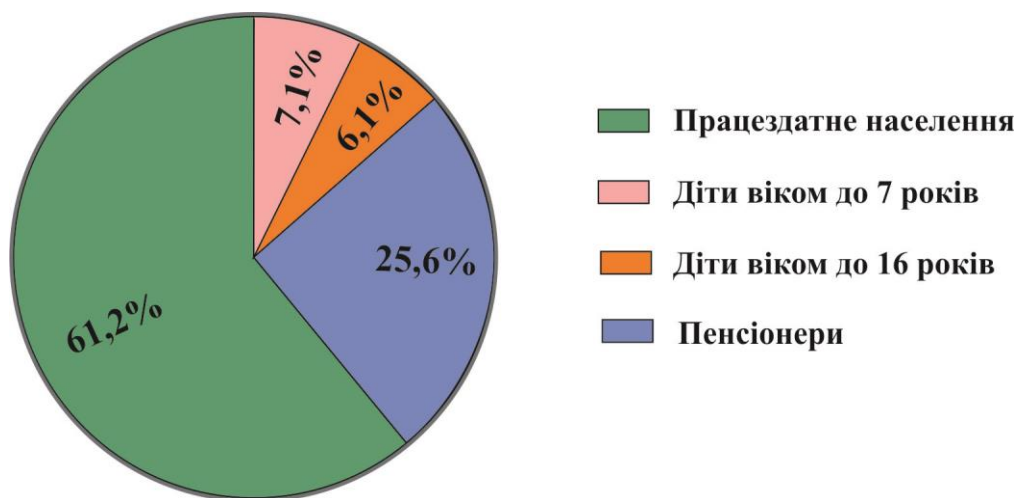
У Лубенській МТГ, як і в цілому по країні та по Полтавській області, зберігаються негативні тенденції в демографічній ситуації. Показник чисельності населення у громаді характеризується щорічним скороченням (з 76,1 тис. осіб у 2018 році до 67,5 тис. осіб у 2021 році), що відповідає загальним тенденціям динаміки населення у районі, області та в цілому по Україні.

Щодо демографічної ситуації по селу Вовчик, то тут також спостерігається несприятлива демографічна картина – при незначному коливанні чисельності населення за останні 5 років – в цілому, зменшення чисельності населення на 4,4%, зменшення працездатного населення на 8,7%, зменшення кількості дітей на 5,3% та значне збільшення людей пенсійного віку на 35,2% (таблиця 2.5).

*Таблиця 2.5 - Динаміка демографічного розвитку села Вовчик
(структура, природний та механічний рух)*

№ з/п	Найменування	Чисельність по роках				
		2024	2023	2022	2021	2020
I.	Загальна чисельність	1068	1050	1022	1011	1023
1.	Працездатне населення	654	655	662	679	716
1.1.	Чоловіки	323	318	312	320	327
1.2.	Жінки	331	337	350	359	389
2.	Діти в цілому	141	138	128	126	130
	в тому числі					
2.1.	Діти віком до 7 років	76	74	67	65	70
2.1.	Діти віком до 16 років	65	64	61	61	60
3.	Пенсіонери	273	257	232	206	177
II.	Природний та механічний рух					
1.	Прибуло до населеного пункту	18	23	7	33	54
2.	Вибуло з населеного пункту	17	25	12	17	13
3.	Померло	11	16	23	27	29

Вікова структура населення за основними віковими групами станом на 01.01.2024 має такий вигляд (рис. 2.6):

Рис.2.6 - Вікова структура населення

Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію в громаді, формуються на загальнодержавному рівні і залежать від фінансово-економічного стану та добробуту населення. Подолання фінансової кризи та поліпшення економічного стану населення, що в свою чергу призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, є тривалим і складним процесом.

Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних, економічних і, не в останню чергу, екологічних. Відповідно даних [5] головними причинами смерті населення області у 2021 році стали хвороби системи кровообігу (64,5% від загальної кількості померлих), коронавірусна інфекція COVID-19 (11,1%), новоутворення (10,7%) та зовнішні причини смерті (3,9%). На даний час громада, як і загалом Полтавська область переживає глибоку демографічну кризу, яка проявляється у збереженні комбінованої структури причин смерті. В ній висока смертність від дегенеративних хвороб (серцево-судинні захворювання, злоякісні новоутворення) межує з високими рівнями смертності від екзогенних патологій (хвороб органів дихання, травлення, зовнішніх причин смерті).

Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Ступінь захворюваності людей значною мірою залежить від стану навколишнього середовища, зокрема, його забруднення. Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає провідне місце. Це обумовлено насамперед тим, що забруднюючі речовини з атмосферного повітря мають найширше розповсюдження та потрапляють у різні середовища. Наприклад, атмосферні опади спричиняють до 10% забруднення водних об'єктів, значно забруднюють ґрунт, тощо. Крім того, людина споживає за добу і в цілому за життя в об'ємному відношенні повітря набагато більше, ніж води і їжі. Природні захисні бар'єри певною мірою захищають людину від потрапляння шкідливих

речовин до організму через шлунково-кишковий тракт, але організм людини не захищений надійними природними механізмами від потрапляння шкідливих речовин через дихальні шляхи.

Важливою проблемою щодо шкідливої дії забрудненого повітря на людей, рослин, тварин є дотримання екологічних вимог при експлуатації підприємств, споруд та при інших видах діяльності. Забруднене повітря негативно впливає переважно на дихальні шляхи, викликаючи бронхіт, емфізему, астму. Шкідливі речовини, що містяться в атмосфері, впливають на людський організм також і при контакті з поверхнею шкіри або слизистою оболонкою. Разом з органами дихання забруднювачі вражають органи зору і нюху, а впливаючи на слизисту оболонку гортані, можуть викликати спазми голосових зв'язок.

У деяких випадках вплив одних забруднюючих речовин у комбінації з іншими призводять до більш серйозних розладів здоров'я, ніж вплив кожного з них окремо. Велику роль відіграє тривалість впливу. Статистичний аналіз дозволив досить надійно установити залежність між рівнем забруднення повітря і таких захворювань, як захворювання верхніх дихальних шляхів, серцева недостатність, бронхіти, астма, пневмонія, емфізема легень, різні алергійні захворювання, а також хвороби ока. Ознаки і наслідки дій забруднювачів повітря на організм людини виявляються переважно в погіршенні загального стану здоров'я: з'являються головні болі, нудота, відчуття слабкості, знижується або втрачається працездатність.

Суттєвим джерелом забруднення виступає автотранспорт. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини, особливо дітей. Якість повітря може погіршуватись з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття та за несприятливих метеорологічних умов. У відпрацьованих газах автомобільних двигунів налічується біля 100 різних компонентів, більшість з яких токсичні. Особливу небезпеку для навколишнього середовища поряд з іншими мають канцерогенні сполуки, зокрема, такі високотоксичні речовини, як бенз(а)пірен і свинець. Підраховано, що з вихлопними газами в атмосферу потрапляє 25-27% свинцю, що знаходиться у паливі. Причому, близько 40% часток свинцю у відпрацьованих газах мають діаметр менше 5 мкм і здатні тривалий час знаходитися в завислому стані, проникати з повітрям в організм людини. Зростання викидів забруднюючих речовин спричинених викидами транспортних засобів в атмосферне повітря є дуже важливою тенденцією, і ймовірно продовжуватиметься, оскільки існує потенціал для подальшого зростання рівня автомобілізації.

Шумове забруднення

Шумове забруднення є різновидністю несприятливого впливу автомобільного транспорту та діяльності підприємств на навколишнє середовище.

Шум, інтенсивність якого зростає біля автомагістралей, а також окремих промислових підприємств, впливає на нервову систему, заважає повноцінному відпочинку.

Якість питної води

Наявність високоякісної питної води в кількості, що задовольняє основні потреби людини, є однією з умов зміцнення здоров'я людей. Питна вода, що не відповідає нормативним вимогам захворювань ендокринної та інших систем організму.

З метою контролю за якістю питної води, Держпродспоживслужбою регулярно здійснюється аналіз стану води в водопровідних мережах, колодязях громадського користування населених пунктів громади. Відповідно Регіональної доповіді [5] протягом 2005-2022 року бактеріологічна забрудненість питної води джерел водопостачання (сільські водопроводи) у Полтавській області складала 1,94-8,2% (найбільше у 2022 році – 8,2%), а колодязів громадського користування (децентралізоване водопостачання) – 7,4-33,5% (найбільше у 2022 році – 33,5%). Основна причина виникнення мікробного забруднення води являється зношеність водопровідних мереж, що призводить до аварійних ситуацій на мережі та вторинного забруднення питної води.

Обсяг централізованого водозабезпечення у середньому по Лубенській громаді складає 76 %, решта населення громади використовує ґрунтові води через шахтні колодязі та неглибокі свердловини, створюються ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зрештою обумовлене перевищеним вмістом нітритів і нітратів. Дана проблема є похідною від іншої – недостатнє забезпечення централізованого водовідведення та забруднення підземних вод із вигрібних ям (обсяг централізованого водовідведення по громаді у середньому складає 47 %).

Вплив карантинних рослин на здоров'я людей

На території Полтавської області чимало адвентивних бур'янів потрапило з насінням різних культур. Це в основному типові для всієї України види рослин.

З чужорідних рослин, що є карантинними на території області, зареєстровано – амброзію полинолисту, що спричиняє осінню сінну лихоманку та астматичні загострення. Амброзії полинолистій властива висока регенераційна здатність. Частина рослини, що присипані вологим ґрунтом здатні утворювати додаткове коріння і добре приживлятися. У разі скошування амброзії полинолистої до утворення насіння, вона здатна давати від прикореневих частин нові паростки, які утворюють суцвіття і формують життєздатне насіння. Чим вище зрізане стебло, тим більше на ньому може утворитися додаткових пагонів. Найбільш поширені території амброзії полинолистої - узлісся масивів, які контактують із с/г ділянками, узбіччя доріг.

Наявність об'єктів, що впливають на санітарно-епідемічний стан території

Генеральним планом пропонується припинення поховань і закриття діючого кладовища, та по узгодженню із місцевими відповідними службами зменшити санітарно-захисну зону до 100 м.

Прогнозні зміни, якщо проект детального плану не буде затверджений.

У випадку, якщо документ державного планування не буде затверджено, показники стану здоров'я населення та рівні захворюваності залишаться без змін. У той же час реалізація заходів проекту ДДП дозволить покращити якість очистки стічних вод та водозабезпечення насення якісною питною водою, покращити стан поверхневих водойм (р. Сула), зменшити викиди в атмосферне повітря, покращити систему управління з відходами, збільшити озеленення села, що в кінцевому випадку позитивно вплине на стан довкілля та здоров'я населення.

Соціальний ризик реалізації заходів проекту ДДП визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження об'єкта господарської діяльності з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику (R_s), для оцінювання, розраховується за формулою [18]:

$$R_s = CR_a V(1 - N_p) \quad 2.1$$

де: $CR_a = 1 \cdot 10^{-6}$ – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

V_u – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, $V_u = 0,48$ часток;

N = кількість населення с. Вовчик – 1068 осіб;

T = 70 років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону або приймається 70 років);

$N_p = 0$ – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 - Класифікація рівнів соціального ризику

№	Рівень ризику	Ризик протягом життя
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	$10^{-3}-10^{-4}$
3	Умовно прийнятний	$10^{-4}-10^{-6}$
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів проекту ДДП становить 0,0000100 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів проекту ДДП становить 0,0000005 одиниць та характеризується як прийнятний (а саме: зниження ризиків для населення внаслідок вирішення проблем з відходами; зменшення скидів неочищених стічних вод; зменшення екологообумовлених захворювань населення

чез збільшення централізованого водопостачання та водовідведення).

SWOT-аналіз екологічної ситуації території

SWOT-аналіз стану навколишнього природного середовища Лубенської МТГ, зокрема території проектування, був проведений на підставі матеріалів щодо стану довкілля та за результатом визначення обсягів СЕО шляхом громадського обговорення і консультацій з відповідними підрозділами з питань охорони навколишнього природного середовища та з питань охорони здоров'я. Узагальненні результати SWOT-аналізу існуючої екологічної ситуації на території проектування наведені нижче (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 - SWOT -аналіз екологічної ситуації території проектування

Сильні сторони	Слабкі сторони
Зручне географічне розташування та розвинене транспортно-логістичне сполучення.	Обмеженість фінансових коштів на забезпечення екологічної безпеки і створення відповідної інфраструктури.
Значний розвиток агропромислового комплексу, що надає фінансові прибутки. Наявність високопродуктивних земельних ресурсів.	Висока розореність сільськогосподарських угідь, наявність деградованих, ерозійно небезпечних угідь.
Наявні об'єкти виробництва, що здійснюють екологічний моніторинг впливу планової діяльності на довкілля (згідно висновків ОВД). Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.	Наявність об'єктів забруднення довкілля (у т.ч. викиди підприємств, автотранспорту, як наслідків - парникових газів). Наявність автодоріг з інтенсивним рухом територією громади. Дискомфортний рівень шуму в районі автошляхів. Незадовільний стан дорожнього покриття
Наявність об'єктів ПЗФ, природно-рекреаційного потенціалу, водних ресурсів, лісових масивів на території громади. Наявність біологічного та ландшафтного різноманіття (ліси, лісосмуги, водні об'єкти)	Забруднення поверхневих і підземних вод, захаращеність річок, наявність техногенно забруднених територій (несанкціонованих звалищ ТПВ), викиди парникових газів.
	Недостатній рівень озеленення населених пунктів громади. Наявність на території громади карантинних рослин (амброзії полинолистої).
Наявність потенційно вільних територій для розвитку рекреації, об'єктів туризму.	Можливі ерозійні процеси, обумовлені розореністю території.
	Обмеженість об'єктів туристичної інфраструктури; низький рівень розвитку зеленого туризму.
Наявність екологічних програм та проєктів громади, у тому числі направлених на формування екологічної свідомості населення. Створена система централізованого вивезення ПВ, наявні пункти роздільного збору відходів.	Недостатній захист рідких видів флори та фауни.
	Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням, не відповідність джерел питного децентралізованого водопостачання санітарним нормам. Недостатній рівень

	<p>очистки каналізаційних стічних вод.</p> <p>Виникнення екологообумовлених захворювань, зокрема через наявність техногенно забруднених територій (звалищ ТПВ) та забруднення питної води.</p> <p>Недостатній рівень екологічної свідомості населення, зокрема у питаннях мінімізації забруднення довкілля, а також можливості отримання прибутку від вторинних ресурсів та альтернативних джерел енергії. Недостатній рівень залучення у господарський обіг біоенергетичного потенціалу громади. Недостатнє усвідомлення населенням важливості охорони навколишнього природного середовища, збереження та відновлення природних екологічних систем.</p> <p>Наявність несанкціонованих звалищ ПВ на території громади, що створюють екологічні та санітарно-гігієнічні загрози населенню, яке проживає поряд. Недостатній рівень роздільного збору ПВ.</p>
Можливості	Загрози
Модернізація виробничих потужностей промислових підприємств, встановлення новітніх технологій очистки шкідливих викидів/ скидів від промислових підприємств, екологізація підприємств відповідно міжнародних стандартів.	Недостатній рівень стимулювання підприємств впроваджувати екологоорієнтовані заходи. Складна демографічна ситуація. Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля. Низький рівень екологічної свідомості населення.
Розвиток органічного землеробства, проведення заходів, спрямованих на охорону земель, збереження і відтворення родючості ґрунтів.	Розораність сільськогосподарських угідь, що призводить до деградації земель та створює загрозу екологічній та продовольчій безпеці громади.
Забезпечення населення громади питною водою нормативної якості в достатній кількості.	Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин (неочищеними / недоочищеними). Наявність у джерелах децентралізованого водопостачання підвищеного вмісту нітритів і нітратів, бактеріологічного забруднення.
Проведення робіт із розчистки і регулювання русел річок.	Замулення річок, ставків, що призводить до підняття рівня ґрунтових вод та як наслідок - матеріальних збитків, виникнення соціальної напруги у місцях проживання людей, де мають місце падіння рівня ґрунтових вод, що пов'язано із порушеним балансовом використання поверхневих вод. Зростання

	рівня забруднення водних об'єктів внаслідок відсутності систем очищення дощових вод.
Впровадження регіонального / місцевого плану поводження з відходами.	Невідлаженість системи управління відходами, як і загалом в області.
Оновлення рухомого складу всіх видів транспорту (модернізації об'єктів транспорту, оновлення рухомого складу громадського транспорту), зменшення викидів парникових газів.	Значні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють загазованості житлових районів у населених пунктах громади. Збільшення викидів парникових газів, що створює загрози клімату.
Використання альтернативних джерел енергії. Збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива.	Енергетична загроза від недостатньої кількості енергетичних ресурсів та їх високої ціни. Недостатній рівень розвитку організаційно-економічного забезпечення системи використання альтернативних джерел енергії. Зростання кількості аварійних ситуацій через значний ступінь зносу основних засобів об'єктів інфраструктури у галузі житлово-комунального господарства.
Забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.	Загрози надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру внаслідок воєнних дій.
	Зростання алергічних захворювань населення внаслідок цвітіння амброзії полинолистої
Зростання популярності сільського зеленого туризму, об'єктів культурної і архітектурної спадщини серед населення України та іноземних туристів.	Недостатній захист рідких видів флори та фауни, низький рівень лісистості території. Низький рівень обізнаності населення щодо цінності територій і об'єктів природно-заповідного фонду та стану довкілля.
Реалізація та фінансування заходів і проєктів державних цільових та бюджетних програм, таких як Національні програми «Плану відновлення України», «Питна вода України», «Розвиток автомобільних доріг України» тощо.	Відсутність механізмів економічного стимулювання для створення нових об'єктів природно-заповідного фонду.
	Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля. Особлива загроза - виникнення екологообумовлених захворювань в зоні впливу техногенно забруднених територій.
Розвиток ринку вторинної переробки відходів. Можливості отримання додаткового прибутку від використання відходів як вторинних ресурсів.	Забруднення довкілля викидами та скидами несанкціонованих звалищ ПВ. Загрози від забруднення довкілля необробленими сільськогосподарськими відходами.

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Лубенської МТГ та с. Вовчик зокрема, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та

здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації проєкту ДДП є екологічно допустимим та обґрунтованим.

Узагальнені прогностичні зміни стану довкілля, якщо документ державного планування не буде затверджено

Територія с. Вовчик розташована на території Лубенської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області. Об'єкти охорони пам'яток історико-культурної спадщини, об'єкти природно-заповідного фонду в межах території проєктування відсутні. Найближче до с. Вовчик розміщений ботанічний заказник місцевого значення «Вовченський». Площа природоохоронної території 4,5 га, почуч із населеним пунктом вздовж правого берега р.Сула. Небезпечних природних і техногенних процесів, які на період проєктного етапу могли б скласти небезпеку для населення на території населеного пункту та територіях містобудівного освоєння, не виявлено.

Актуальним є стан атмосферного повітря, водного басейну, в тому числі питних вод, земель та управління відходами. Виходячи з вищевикладеного, аналізуючи динаміку та тенденцію забруднення компонентів навколишнього середовища, можна зробити висновок, що без провадження планованої діяльності показники забрудненості довкілля швидше за все залишаться на рівні даних, наведених у даному розділі Звіту про СЕО.

Відмова від реалізації ДДП *не впливатиме на загальну тенденцію щодо стану атмосферного повітря*. Заходи, передбачені в генеральному плані загалом сприяють зменшенню викидів забруднюючих речовин, зокрема за рахунок передбачених заходів з озеленення території, а також заходів підвищення енергоефективності та енергозаміщення будівель та промислових комплексів, ліквідація несанкціонованих звалищ тощо. Також реалізація заходів щодо вирішення питань управління відходами сприятиме зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає розпорядженню КМУ від 30 травня 2024 р. № 483-р «Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках».

При відсутності якісного очищення стічних вод від підприємств, автомобільних доріг буде відбуватися подальше активне забруднення *водних ресурсів*. Для уникнення таких наслідків рекомендоване виконання рішення, запропонованих проєктом ДДП (передбачати каналізування з використанням локальних очисних споруд). Також передбачається вирішення питань із підтопленням території. Першочерговими заходами для захисту від підтоплення рекомендується упорядкування та підтримання в належному стані існуючого поверхневого водовідводу. У проєкті ДДП передбачається відновлення природного стану водних об'єктів громади (р. Сули).

Якщо не будуть запроваджені новітні очисні технології та захисту довкілля

при реалізації будь-яких проектів буде відбуватися подальше забруднення ґрунтів, разом з цим можливе і забруднення підземних вод. Для уникнення цього рекомендовано запровадження очисних споруд, охоплення населення централізованою каналізацією, будівництво дощової каналізації, ремонт автодоріг, перехід на екологічно безпечні види палива, встановлення контейнерів для збору відходів.

Згідно проектних рішень площа зелених насаджень обмеженого використання в межах території проектування складатиме 45,130 га, що відповідає вимогам державних будівельних норм. Якщо не будуть затверджені рішення детального плану, біорізноманіття території громади скоріш за все залишиться на сталому рівні або буде продовжуватися спад чисельності різних видів флори та фауни через відсутність заходів по покращенню загального стану наколишнього природного середовища.

Рішення детального плану не будуть мати шкідливий вплив на об'єкти природно-заповідного фонду та екологічної мережі, проектні рішення направлені на максимальну нівеляцію техногенного впливу на усі компоненти довкілля. Об'єкти природно-заповідного фонду мають режимність території та охороняються згідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд», за порушення природоохоронного законодавства у межах ПЗФ тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно з законодавством України.

Планована діяльність не буде мати вплив на стан об'єктів культурної спадщини. Якщо під час проведення будь-яких робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру(уламків посуду, кісток, знарядь праці, зброї і т.д.), то згідно ст. 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

У випадку, якщо документ державного планування не буде затверджено, показники стану здоров'я населення та рівні захворюваності залишаться без змін. У той же час реалізація заходів проекту МД дозволить покращити якість очистки стічних вод, забезпечення населення якісною питною водою, зменшити викиди в атмосферне повітря, покращити існуючу систему управління з відходами, що в кінцевому випадку позитивно вплине на стан довкілля та здоров'я населення.

У випадку, якщо документ державного планування не буде затверджено, цілі пов'язані з підвищенням соціально-економічний впливу обумовлені створенням нових робочих місць, надходженням коштів в бюджет, розвиток інфраструктури регіону досягнуті не будуть. При цьому показники стану здоров'я населення та рівні захворюваності залишаться без змін.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Планувальна структура проекту ДДП визначилася транспортними зв'язками, існуючим рельєфом місцевості, санітарними та протипожежними нормами. Головною метою проектних напрямків ДДП є поєднання соціально-екологічного розвитку території із супутнім забезпеченням екологічної безпеки та комфорту життя мешканців прилеглих територій.

Ймовірні види впливу на навколишнє середовище:

Клімат, мікроклімат. Боротьба зі зміною клімату і запобігання зміні клімату – це система заходів, спрямована на скорочення викидів парникових газів (далі – ПГ) і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери Землі. Перелік таких заходів визначено міжнародними угодами – Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату, Кіотським протоколом до неї, Паризькою кліматичною угодою, а на національному рівні – розпорядженням КМУ від 30 травня 2024 р. № 483-р «Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках».

Об'єкти, які передбачені реалізацією проекту ДДП, не викликать теплого, радіаційного та електромагнітного випромінювання. Негативні наслідки планованої діяльності на мікроклімат, а також вплив фізичних факторів впливу відсутній. Зміни мікроклімату, що безпосередньо пов'язані з відсутністю активних масштабних впливів планованої діяльності (значних виділень теплоти, вологи тощо) не відбувається. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

Атмосферне повітря. Збільшення впливу на атмосферне повітря при реалізації заходів проекту ДДП не передбачається. Навпаки, реалізація заходів щодо зменшення втрат теплової та електричної енергії та благоустрою території (озеленення), вирішення питань управління відходами сприятиме зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією. Важливим заходом визначеним у проекті ДДП є ліквідація несанкціонованих звалищ відходів на території с. Вовчик. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

Шумове та вібраційне забруднення створюване транспортом має тимчасовий, короткостроковий характер. Реалізація заходів ДДП не передбачає збільшення даного забруднення, реалізація будь-якої планованої діяльності

регулюється екологічних законодавством (процедура ОВД відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», отримання Дозволів на викиди стаціонарних джерел тощо).

Джерела забруднення водних ресурсів. У проекті ДДП передбачено заходи щодо модернізації та розширення необхідних інфраструктурних об'єктів водопостачання та водовідведення, забезпечення населення якісною питною водою. Також визначено заходи щодо відновлення природного стану водних об'єктів громади.

Водопостачання. Основним джерелом господарсько-питного водопостачання населеного пункту – с. Вовчик є природні ресурси підземних вод. Для забору підземних вод функціонує 7 артезіанських свердловин, чотири з яких розташовані в межах санітарно-захисних зон виробничих підприємств і використовуються їми для власних технологічних потреб. Проектом ДДП передбачається повне забезпечення населення якісною питною водою через джерела централізованого водопостачання.

Водовідведення. На час розробки проекту генплану існуюча забудова с. Вовчик території централізованою системою каналізування не забезпечена. У проекті ДДП передбачено каналізування населення з використанням місцевих локальних очисних споруд. Передбачається організація відведення дощових та талих вод з урахуванням рельєфу місцевості.

Також передбачається вирішення питань із підтопленням території. Першочерговими заходами для захисту від підтоплення рекомендується упорядкування та підтримання в належному стані існуючого поверхневого водовідводу. Комплекс додаткових заходів для захисту від підтоплення включає: підбір спеціальних фундаментів для споруд; додаткову гідроізоляцію підземних частин будинків і споруд; для вибору конкретних конструктивних заходів під кожний об'єкт будівництва або реконструкції необхідно попередньо виконувати індивідуальні інженерно-геологічні вишукування.

Радіаційний стан. Проектна територія не входить у перелік територій, забруднених в результаті аварії на Чорнобильській АЕС (Закон України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» були внесені зміни до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28.12.2014 р.). Система планувальних обмежень по даному фактору - відсутня. При проведенні проектних робіт необхідно керуватись вимогами радіаційної безпеки щодо будівельних матеріалів та будівельної сировини (сертифікація радіологічної якості) відповідно НРБУ 97 і «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України», затверджені МОЗ України № 54 від 02.02.2005 р.

Ґрунти. Проектними рішеннями не передбачається проведення робіт, які б визвали зміни у ландшафті, також виключаються впливи на основні елементи

геологічної, структурно-тектонічної будови. Інженерно-геологічні процеси, які можуть негативно вплинути на будівництво і експлуатацію будівель (зсуви, обвали, суфозія, ерозійні процеси) відсутні.

Збирання відходів на території с. Вовчик та подальше управління ними передбачається здійснювати згідно Закону України «Про управління відходами». Проектні рішення щодо вирішення даної проблеми направлені на забезпечення планово-регулярного санітарного очищення території. У проекті ДДП передбачено реалізацію заходів щодо створення сучасної ефективної системи управління ПВ, санітарної очистки території громади, зокрема оновлення автопарку комунального підприємства, запровадження системи роздільного збирання компонентів ПВ та їх утилізації.

З метою покращення стану навколишнього середовища проектом передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться заходи, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови: інженерна підготовка території – вертикальне планування та регулювання водовідведення, комплексний благоустрій та озеленення території. Негативного впливу на ґрунтове середовище від проектного об'єкту не передбачається.

В районі розташування проектного об'єкту і на прилеглих територіях немає залягання корисних копалин, заходи щодо їх охорони або використання не передбачаються. Планована діяльність не призведе до *зміни рельєфу місцевості та ландшафту*. Проектні рішення прийняті з врахуванням існуючого рельєфу місцевості, існуючої мережі доріг і під'їздів, існуючих планувальних обмежень, умов безпеки руху та виконанням вимог санітарних та протипожежних норм. Основним принципом планувально-просторової організації при проектуванні та будівництві є органічне розташування на території споруд та мереж.

Флора. Фауна. Біорізноманіття. Реалізація заходів проекту ДДП не вплине на умови зростання рослинності. Благоустрій та озеленення території виконаний відповідно до ДБН Б.2.2 12:2019 «Планування та забудова територій» та ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій». Проектним рішенням передбачається облаштування території с. Вовчик, її благоустрій та озеленення. Передбачається розширення зон рекреації, створення зон відпочинку, озеленення.

Відповідно до частини 2 статті 39 Закону України «Про тваринний світ» під час розміщення, проектування та забудови населених пунктів, підприємств, споруд та інших об'єктів, удосконалення існуючих і впровадження нових технологічних процесів, введення в господарський обіг цілинних земель, заболочених, прибережних і зайнятих чагарниками територій, меліорації земель, здійснення лісових користувань і лісгосподарських заходів, проведення геологорозвідувальних робіт, видобування корисних копалин, визначення місці випасання і прогону свійських тварин, розроблення туристичних маршрутів та організації місць відпочинку населення повинні передбачатися і здійснюватися

заходи щодо збереження середовища існування та умов розмноження тварин, забезпечення недоторканості ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу.

Відповідно до частини першої та другої статті 27 Закону України «Про рослинний світ» підприємства, установи, організації та громадяни, діяльність яких пов'язана з розміщенням, проектуванням, реконструкцією, забудовою населених пунктів, підприємств, споруд та інших об'єктів, а також введенням їх в експлуатацію, повинні передбачати і здійснювати заходи щодо збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу.

Соціальне середовище. Наслідки реалізації заходів ДДП оцінюються як позитивні, оскільки передбачається забезпечення робочими місцями працездатного населення, покращення економічної ситуації с. Вовчик, забезпечення економічної основи для захисту соціально-економічних інтересів населення, забезпечення продуктової безпеки та забезпеченні нормативного стану навколишнього середовища.

При дотриманні всього комплексу заходів щодо захисту навколишнього середовища, реалізація заходів проекту ДДП не спричинить негативного впливу на соціально-економічне середовище. В цілому, вплив проекту ДДП на соціально-економічне середовище с. Вовчик можна оцінити як позитивний.

Планувальними рішеннями ДДП, що підлягають СЕО визначені наступні:

- забезпечення населення централізованим водопостачанням та водовідведенням, встановлення локальних очисних споруд;
- запровадження комбінованої системи санітарної очистки села;
- озеленення внутрішньо-квартальних територій та територій спецпризначення, розширення рекреаційних територій;
- проведення функціонального зонування території, додержання меж СЗЗ та СОЗ;
- розширення виробничої зони села шляхом виділення проектних виробничих територій, розвиток територій житлових кварталів через освоєння вільних від забудови ділянок;
- передбачається будівництво окремих об'єктів культурно-побутового обслуговування повсякденного користування з метою наближення ресурсів обслуговування до нормативних показників, реконструкція існуючих будівель;
- вдосконалення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури, включаючи планування проїздів, пішохідних доріжок, мощення, твердого покриття, майданчиків для зберігання легкових та вантажних автомобілів.

У таблиці 3.1 представлені типові впливи на компоненти природи і здоров'я населення, які пов'язані із планувальними рішеннями проекту ДДП і можуть спричинити екологічні проблеми.

Таблиця 3.1 - Оцінка планувальних рішень проекту ДДП щодо впливу на компоненти довкілля

Планувальне рішення як чинник впливу	Компоненти, що зазнають впливу							
	Людина і здоров'я	Біорізноманіття	Земельні ресурси та ґрунти	Об'єкти ПЗФ та екомережі	Поверхневі та підземні води	Клімат і атмосфера повітря	Образ ландшафту	Культурна спадщина
Розширення виробничої та селітебної території	(-)	(-)	(-)	(0)	(-)	(-)	(-)	(0)
Реконструкція існуючих будівель, будівництво окремих об'єктів культурно-побутового обслуговування	(+)	(0)	(-)	(0)	(-)	(-)	(-)	(0)
Організація відведення дощових та талих вод	(+)	(0)	(+)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Система каналізування господарсько-побутових вод	(+)	(0)	(+)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Прокладення водопровідних мереж	(+)	(0)	(-)	(0)	(-)	(-)	(0)	(0)
Місця встановлення контейнерів для відходів	(+)	(0)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Зведення обслуговуючих споруд (підземні резервуари протипожежного запасу води, протипожежні насосні станції)	(+)	(-)	(-)	(0)	(-)	(-)	(-)	(0)
Майданчики для збору відходів	(+)	(0)	(-)	(0)	(-)	(-)	(0)	(0)
Озеленення території, розширення зон рекреації	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)

*

негативний вплив	(-)	нейтрально	(0)	позитивний вплив	(+)
------------------	-----	------------	-----	------------------	-----

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації проекту ДДП є екологічно допустимим.

Таким чином, негативний вплив внаслідок реалізації детального плану території не прогнозується. Території, які ймовірно зазнають впливу внаслідок зміни їх функціонального призначення відповідно до проєктних рішень ДДП, відсутні (крім позитивного впливу від озеленення території).

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Під час розроблення звіту про стратегічну екологічну оцінку були визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти.

Проектні заходи, що розглядаються у проекті ДДП не впливатимуть на екологічну ситуацію району та не посилюватимуть вже наявні екологічні проблеми даного регіону. Вплив на території з природоохоронним статусом не очікується. Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин у межах проектування відсутні. Значних і незворотних змін в екосистемі території, що розглядається, не прогнозується. Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено.

До заповідних територій, які знаходяться неподалік від села Вовчик відносять: ботанічний заказник місцевого значення «Вовченський» (площа природоохоронної території 4,5 га, поруч із населеним пунктом вздовж правого берега р.Сула); гідрологічний заказник місцевого значення «Байрак» (площа природоохоронної території 179,1 га, на південь від села Вовчик); гідрологічний заказник місцевого значення «Снітинській» (площа природоохоронної території 34 га, на північ від села Вовчик).

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту документу державного планування було визначено рейтинг ключових екологічних проблем території проектування (без реалізації заходів ДДП), узагальнені результати якого наведені в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 - Ключові екологічні проблеми території проектування

<i>№ в рейтингу (по пріоритетності)</i>	<i>Суть проблеми</i>
1	Недостатній рівень забезпеченості с. Вовчик централізованим водопостачанням та водовідведенням, не відповідність джерел водопостачання санітарним нормам. Відсутня система збору поверхневих талих та дощових вод, а також недостатній рівень очистки стічних вод. Все це спричиняє забруднення підземних і поверхневих вод, та як результат створює ризики виникнення екологічно обумовлених захворювань від забруднених джерел водопостачання.
2	Поводження з промисловими та побутовими відходами. Не впроваджена система роздільного збору ПВ. Наявність несанкціонованих звалищ ТПВ. Недостатній рівень утилізації вторсировини. Відсутня комплексна система управління відходами у Лубенській громаді, як і загалом у регіоні.
3	Забруднення поверхневих вод. Через недостатній рівень очистки стічних вод, хімізацію аграрного сектору, спостерігається високий рівень вмісту біогенних речовин у поверхневих водах, інтенсифікується процес евтрофікації водойм.

	Оцінка поточного екологічного стану водних джерел громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності.
4	Неефективне використання земельних ресурсів. Надмірне використання хімічних засобів захисту рослин при вирощуванні с/г продукції, відсутність сівозмін тощо призводять до деградації ґрунтів. Розораність земель громади складає більше 60% від загальної площі земель. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.
5	Відсутність приросту чисельності населення, у тому числі за рахунок екологообумовлених захворювань. Низький рівень контролю якості харчових продуктів, питної води.
6	Низький рівень використання відновлюваних джерел енергії, енергозберігаючих технологій та матеріалів.
7	Антропогенний вплив на якість атмосферного повітря шляхом емісії полутантів стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.
8	Недостатній рівень готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.
9	Відсутність організованої постійної в часі системи екологічного моніторингу за всіма складовими навколишнього середовища, як природного, так і соціального
10	Недостатній рівень лісистості. Необхідність озеленення, збільшення біорізноманіття. Низький рівень зеленого туризму.
11	Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманіття. Скорочення ареалів існування різних видів флори і фауни внаслідок знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення) у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованої експлуатації, поширення чужерідних видів, розповсюдження хвороб та шкідників.
12	Низький рівень екологічної культури (екологічних знань) у представників бізнесу та населення. Недостатній рівень екологічної свідомості населення, зокрема у питаннях мінімізації забруднення довкілля, а також можливості отримання прибутку від вторинних та альтернативних джерел енергії. Недостатньо відлажена система екомоніторингу та екоконтролю.
13	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій, замкнутих циклів виробництва, установок для утилізації вторсировини

У проекті ДДП враховані всі існуючі та передбачувані джерела екологічного впливу, регламентовані діючими еколого-містобудівними нормативами; територіально-планувальна організація ДДП запропонована з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно з ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій», ДСП 173-96). Визначені нормативні

санітарно-захисні та охоронні зони приймаються згідно діючих державних будівельних та санітарно-гігієнічних норм.

З метою захисту та покращення стану навколишнього середовища містобудівною документацією передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться:

- забезпечення населення системою централізованого водопостачання та водовідведення;
- організація відведення дощових та талих вод з даної території з використанням локальних очисних споруд;
- озеленення території та розширення зон рекреації;
- функціональне зонування території, розширення виробничої та селітебної території;
- встановлення окремих об'єктів культурно-побутового обслуговування;
- організація санітарної очистки території, встановлення контейнерів для відходів (роздільний збір).

У таблиці 4.2 представлені фактори, пов'язані із планувальними рішеннями проекту ДДП, які, ймовірно, можуть спричинити екологічні проблеми і ризики. Вказаний зміст та наслідки таких екологічних проблем.

Таблиця 4. 2 - Екологічні проблеми, пов'язані із впливом планувальних рішень проекту ДДП на компоненти навколишнього середовища

Чинники впливу	Вплив планувальних рішень на компоненти навколишнього середовища					
	Людина і здоров'я	Біорізноманіття і ПЗФ	Земельні ресурси та ґрунти	Поверхневі та підземні води	Клімат і атмосферне повітря	Образ ландшафту
Робота машин і механізмів (при будівництві, реконструкції об'єктів)	Викиди та шумове забруднення	Порушення природних біотопів	Забруднення випадковими проливами палива і вихлопними викидами	Забруднення важкими металами і нафтопродуктами внаслідок інфільтрації	Забруднення вихлопними газами, шумове забруднення	-
Будівництво КНС, локальних очисних споруд	-	-	Вилучення земель	-	-	-
Вкладання твердого покриття для проїздів, стоянок для автомобілів, майданчиків для відпочинку та контейнерів для відходів, в'їзду на територію (функціональне зонування)	-	Порушення природних біотопів	Вилучення земель	Забруднення важкими металами і нафтопродуктами внаслідок інфільтрації	-	-
Санітарна очистка	При неправильній (недотриманні/ порушенні) технології можливе	-	При неправильній (недотриманні/порушенні) технології можливе забруднення довкілля			-

	забруднення доквілля			
--	----------------------	--	--	--

Опис територіальних аспектів екологічних проблем, у тому числі ризиків впливу на здоров'я населення, приведено у таблиці 4.3

Таблиця 4.3 - Узагальнення основних екологічних проблем і ризиків впливу на здоров'я населення

Основні екологічні проблеми і ризики	Характеристика проблем і ризиків	Територіальна прив'язка	Проектні рішення ДДП
Забруднення атмосферного повітря	Збільшення викидів забруднюючих речовин пересувними та стаціонарними джерелами	Ділянки виробничого призначення – при будівництві реконструкції, має короткочасний характер	Реконструкція будівель та споруд, що включає заходи енергозбереження, зменшення забруднення доквілля викидами/ скидами від виробничої діяльності
Забруднення поверхневих та підземних водних об'єктів	Скиди стічних вод, поверхневого стоку без очистки	Локальні ділянки за межами сельбищної зони	Передбачається будівництво локальних очисних споруд для населення; передбачається очищення поверхневих стічних вод
Вплив на біорізноманіття	Скорочення площ зелених насаджень	Локальні ділянки в межах сельбищної зони	Збільшення озеленення триторії, формування зелених зон
Вплив на здоров'я населення	Виникнення екологообумовлених захворювань	Території населеного пункту (с. Вовчик)	Реалізація заходів щодо ліквідації несанкціонованих звалищ, збільшення централізованого водопостачання та водовідведення.

Негативні ендогенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) не передбачаються.

Негативного впливу на стан здоров'я чи захворюваність, а також погіршення умов життєдіяльності місцевого населення не передбачається. Рівні шуму, вібрації, іонізуючого випромінювання не будуть перевищувати норми допустимого впливу. Розміщення об'єктів проектування на вказаній території не пошкодять існуючого ландшафту, так як будуть витримані всі вимоги нормативних документів, пов'язаних з плануванням та забудовою території.

Таким чином, об'єкт планованої діяльності не впливатиме на екологічну ситуацію населеного пункту та не посилюватиме вже наявні екологічні проблеми даного регіону. Негативного впливу на стан здоров'я чи захворюваність, а також погіршення умов життєдіяльності місцевого населення не передбачається.

Території з природоохоронним статусом в межах детального планування території відсутні.

На основі аналізу екологічного стану ділянки в межах детального плану території, дана територія сприятлива для реалізації проектних рішень детального плану.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Проектні рішення детального плану території розроблено відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища». Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів (не перевищувати ГДК викидів забруднюючих речовин, скидів зворотних вод, нормативно встановлених рівнів акустичного, електромагнітного, радіаційного та ін. негативного фізичного впливу на навколишнє природне середовище), нормативів та лімітів використання природних ресурсів (підземних вод) при здійсненні господарської діяльності;

- екологізація функціонування на основі комплексності рішень у питаннях охорони навколишнього природного середовища, використання та відтворення відновлюваних природних ресурсів, широкого впровадження новітніх технологій;

- гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення; забезпечення контролю впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище шляхом здійснення планово-регулярного моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, передбаченого СЕО;

- здійснення безоплатності загального та платності спеціального використання природних ресурсів для потреб ведення господарської діяльності;

- вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної освоєності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

- компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля є дотримання санітарно-захисних, охоронних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів забруднюючих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації, ультразвукових і електромагнітних полів, іонізуючого випромінювання.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є:

- Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному

контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015),

- Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

Сучасна стратегія розвитку населених пунктів України повинна передбачати забезпечення екологічної безпеки та зниження негативного впливу на довкілля, збільшення площ зелених зон загального користування та озеленених територій, оптимізацію територіального розміщення промислових підприємств, в т.ч. винесення за межі населених пунктів екологічно небезпечних підприємств тощо.

Під час розробки ДДП необхідно:

- забезпечити дотримання просторово-планувальними рішеннями нормативних санітарно-захисних зон, санітарних розривів згідно з вимогами Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів ДСП № 173-96, протипожежних відстаней, охоронних зон навколо (вздовж) об'єктів транспорту, зв'язку, енергетичної системи, інженерних комунікацій тощо;

- здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативам екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря;

- дотримуватися визначених Законом України «Про тваринний світ» вимог та принципів охорони тваринного світу;

- дотримуватися при плануванні та виконанні озеленення вимог ДБН Б.2.2-5:2011;

- дотримуватися вимог щодо вибухо- та пожежобезпечності відповідно до категорійності об'єкта та вимог законодавства України;

- забезпечити загальну доступність до матеріалів детального плану території та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації» шляхом надання їх за запитом, оприлюднення на веб-сайті органу місцевого самоврядування, у тому числі у формі відкритих даних, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, у загальнодоступному місці приміщення органу місцевого самоврядування;

- впроваджувати отримані висновки моніторингу та запланований комплекс охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Під час проектування враховано вимоги: ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні»; ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»; Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів.

При розробленні цього ДДП максимально враховані перелічені нормативні вимоги чинного законодавства у сфері містобудування, екології, санітарної гігієни тощо. На наступному етапі виконання проектних робіт необхідно врахувати всі наявні обмеження, передбачені ДДП.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля є:

- дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, ультразвукових і електронних полів, іонізуючих випромінювань;

- дотримання зони санітарної охорони від підземних та відкритих джерел водопостачання, водозабірних та водоочисних споруд, водоводів, об'єктів оздоровчого призначення та інші, зони охорони пам'яток культурної спадщини, археологічних територій, прибережні захисні смуги, водоохоронні зони;

- дотримання зони особливого режиму використання земель навколо військових об'єктів Збройних Сил України та інших військових формувань, в прикордонній смузі;

- охорона водних ресурсів, захист їх від забруднення та обмеження господарської діяльності відповідно до вимог Водного Кодексу та міжнародних зобов'язань (Директива 2000/60/ЄС Директива 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики; Директива Ради 98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною, Директива 91/676/ЄС про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами з сільськогосподарських джерел, зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) № 1882/2003);

- охорона атмосферного повітря, попередження його забруднення, дотримання встановлених гранично допустимих викидів, дотримання міжнародних зобов'язань в сфері охорони навколишнього середовища (Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, Директива 2008/1/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 січня 2008 року «Про комплексне запобігання і контроль забруднення, Директива 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 р. Про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи), Директива 2010/75/ЄС про промислові забруднення (комплексне запобігання і контроль за забрудненнями);

- запобігання утворенню та зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, сортуванням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, а також з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини (Директива 2008/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 19

листопада 2008 р. про відходи та скасування окремих Директив, Директива 1999/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 квітня 1999 р. про захоронення відходів із змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003, Директива 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 р. про промислові викиди (комплексне запобігання і контроль забруднень), Директива 2006/21/ЄС про управління відходів видобувної промисловості);

- охорона земельних ресурсів, використання їх у відповідності до категорії земель та цільового призначення, попередження їх забруднення;

- максимальне збереження рослинного та тваринного світу, та місць їх існування відповідно до Законів України «Про захист рослин», «Про тваринний світ», «Про природно-заповідний фонд України», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», Червоної та Зеленої книги України та міжнародних документів (Директива Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 р. про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування, Конвенція про охорону біорізноманіття, ратифікована Законом № 257/94-ВР від 29.11.94);

- забезпечення безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів (Директива 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. Про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище).

Зокрема, з метою охорони і оздоровлення навколишнього середовища даним проектом ДДП рекомендовано виконати ряд зобов'язань:

Зобов'язання у сфері охорони атмосферного повітря.

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря» необхідно розробити спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також вживати заходи для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря.

Суб'єкти господарювання, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та діяльність яких пов'язана з впливом фізичних та біологічних факторів на його стан, зобов'язані:

- здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря, дозволами на викиди забруднюючих речовин тощо;

- вживати заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;

- забезпечувати безперебійну ефективну роботу і підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;

- здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря організованими та неорганізованими стаціонарними джерелами викидів, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;

- заздалегідь розробляти спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і вживати заходів для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря;

- забезпечувати здійснення періодичних та/або автоматизованих інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин пересувних джерел та організованих стаціонарних джерел викидів і ефективності роботи газоочисних установок відповідно до правил, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища;

- забезпечувати розроблення методик вимірювань, що враховують специфічні умови викиду забруднюючих речовин;

- використовувати методики вимірювань та засоби вимірювальної техніки, які відповідають вимогам законодавства про метрологію та метрологічну діяльність, для визначення параметрів газопилового потоку і концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі та викидах організованих стаціонарних і пересувних джерел;

- здійснювати контроль за проектуванням, будівництвом і експлуатацією споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин і зниження впливу фізичних та біологічних факторів, оснащення їх засобами вимірювальної техніки, необхідними для постійного контролю за ефективністю очищення, дотриманням нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів та інших вимог законодавства в галузі охорони атмосферного повітря;

- своєчасно і в повному обсязі сплачувати екологічний податок;

- вести щоденний облік часу роботи стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферу;

- обладнати місця відбору проб організованих стаціонарних джерел викидів для вимірювання параметрів газопилового потоку з метою

- здійснення контролю за дотриманням затверджених нормативів та дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

Виконання заходів щодо охорони атмосферного повітря не повинно призводити до забруднення ґрунтів, вод та інших природних об'єктів.

Шляхи врахування зобов'язань.

Під час виконання проектних робіт мають бути здійснені заходи щодо захисту навколишнього середовища під час будівництва/реконструкції, передбачені в матеріалах ОВНС у складі проектної документації/ ОВД (відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»). Обов'язковим є наявність Дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (наказ Міндовкілля від 27.06.2023 № 448 «Про затвердження Інструкції про вимоги до оформлення документів, в яких обґрунтовуються обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»).

Під час організації реконструкції (будівництва) з метою зниження негативного впливу на довкілля та забезпечення сприятливих умов для будівельників розроблені наступні заходи: обов'язкове дотримання меж територій, які відводяться під виконання робіт; зменшення пиловиділення шляхом зволоження майданчиків, доріг за допомогою поливальної машини; регулювання двигунів внутрішнього згоряння будівельних машин, механізмів та транспортних засобів відповідно до вимог органів ДАІ; виконання заправки та обслуговування будівельних машин і спецавтотранспорту на спеціальних майданчиках, на яких повинні бути забезпечені заходи, що виключають потрапляння паливно-змащувальних матеріалів в ґрунт, організація зливання відходів пально-мастильних матеріалів в спеціально обладнаних для цієї мети місцях; при виконанні будівельно-монтажних робіт, для забезпечення радіаційної безпеки, необхідно дотримуватися вимог чинної документації, норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві та радіаційному контролю будівельних матеріалів і об'єктів будівництва, відповідальність за виконання яких несе будівельна організація, що здійснює будівництво.

Під час здійснення будь-якої планованої діяльності, що може бути реалізована відповідно цільових напрямків проекту ДДП, значення максимальних приземних концентрацій по забруднюючих речовинах (у всіх напрямках, з врахуванням фонових концентрацій та «рози вітрів») по всьому розрахунковому майданчику, в т. ч. на межі та за межами санітарно-захисної зони не повинні перевищувати їх ГДК.

Зобов'язання у сфері охорони водних ресурсів.

При виникненні аварійних забруднень водних ресурсів суб'єкт господарювання повинен своєчасно проінформувати центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, а також

провести роботи, пов'язані з ліквідацією наслідків аварій, які можуть спричинити погіршення якості води, у відповідності до вимог статті 44 Водного кодексу України.

У разі забруднення підземних вод необхідно вжити заходи щодо встановлення причин, з яких це сталося, і за пропозиціями відповідних державних органів влади впровадити відповідні заходи щодо їх відтворення.

В аварійних ситуаціях, пов'язаних з їх забрудненнями, що можуть шкідливо вплинути на здоров'я людей і стан водних екосистем необхідно негайно розпочати ліквідацію її наслідків і повідомити про аварію центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, обласну державну адміністрацію та відповідну раду.

Заходи щодо забезпечення нормативного стану поверхневих і підземних вод включають:

- організацію водовідведення господарсько-побутових та зливових стічних вод на локальні очисні споруди, для запобігання потрапляння забруднених стоків у підземні водоносні горизонти;

- недопущення на території витоку нафтопродуктів та масел із несправного транспорту;

- організацію заправки і виконання ремонту обладнання в спеціально відведених для цього місцях для запобігання попадання шкідливих речовин на відкриту поверхню і підземні води.

Поверхневі водні об'єкти в межах території проєктування відсутні.

З метою запобігання негативному впливу планованої діяльності на підземні води передбачається дотримання зон санітарної охорони відповідно до ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проєктування, Постанови КМ України від 18 грудня 1998 р. N 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Згідно ДБН В.2.5-74:2013 зони санітарної охорони (далі – ЗСО) слід передбачати для забезпечення санітарно-епідеміологічної безпеки та охорони від випадкового або навмисного забруднення поверхневих чи підземних джерел і водопровідних споруд системи централізованого питного водопостачання (незалежно від форми власності або відомчої підпорядкованості), а також прилеглих до них територій.

Шляхи врахування зобов'язань.

Для джерел водопостачання (свердловин) встановлюються ЗСО. Передбачається проведення постійного аналізу якості води (акредитованими лабораторіями).

На час розробки проекту генплану існуюча забудова с. Вовчик території централізованою системою каналізування не забезпечена. У проекті ДДП передбачено каналізування населення з використанням місцевих локальних очисних споруд. Передбачається організація відведення дощових та талих вод з урахуванням рельєфу місцевості. Також передбачається вирішення питань із підтоплення території. Першочерговими заходами для захисту від підтоплення рекомендується упорядкування та підтримання в належному стані існуючого поверхневого водовідводу.

Контейнери для побутових відходів та будівельного сміття встановлюються на спеціальних майданчиках з твердим покриттям, місця можливих забруднень автотранспортом пально-мастильними матеріалами також забезпечуються твердим покриттям з метою виключення забруднення ґрунту та водного середовища.

Зобов'язання у сфері охорони земельних ресурсів та ґрунтів.

Відповідно до статті 96 Земельного кодексу України, при здійсненні планованої діяльності власники і землекористувачі, в тому числі орендарі, земельних ділянок зобов'язані:

- дотримуватися вимог земельного та природоохоронного законодавства України;
- проводити плановану діяльність способами, які не завдають шкідливого впливу на стан земель та родючість ґрунтів;
- своєчасно інформувати відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо стану, деградації та забруднення земельних ділянок;
- забезпечувати додержання встановленого законодавством України режиму використання земель, що підлягають особливій охороні;
- забезпечувати використання земельних ділянок за цільовим призначенням та дотримуватися встановлених обмежень (обтяжень) на земельну ділянку;
- забезпечувати захист земель від пожеж, ерозії, виснаження, забруднення, засмічення, засолення, осолонцювання, підкислення, перезволоження, підтоплення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям;
- уживати заходів щодо запобігання негативному і екологічному – небезпечному впливу на земельні ділянки та ліквідації наслідків цього впливу;
- не порушувати прав власників суміжних земельних ділянок та землекористувачів;
- дотримуватися правил добросусідства та обмежень, пов'язаних з встановленням земельних сервітутів та охоронних зон;
- дотримуватися екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів.

Відповідно до вимог статті 35 Закону України «Про охорону земель» власники і землекористувачі при здійсненні господарської діяльності зобов'язані:

- дотримуватися вимог земельного та природоохоронного законодавства України;

- проводити на земельних ділянках господарську діяльність способами, які не завдають шкідливого впливу на стан земель та родючість ґрунтів;

- підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі на основі застосування екологічнобезпечних технологій обробітку і техніки, здійснення інших заходів, які зменшують негативний вплив на ґрунти, запобігають безповоротній втраті гумусу, поживних елементів тощо;

- дотримуватися нормативів при здійсненні протиерозійних, агротехнічних, агрохімічних, меліоративних та інших заходів, пов'язаних з охороною земель, збереженням і підвищенням родючості ґрунтів;

- сприяти систематичному проведенню вишукувальних, обстежувальних, розвідувальних робіт за станом земель, динамікою родючості ґрунтів;

- своєчасно інформувати відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо стану, деградації та забруднення земельних ділянок;

- забезпечувати додержання встановленого законодавством України режиму використання земель, що підлягають особливій охороні;

- дотримання цільового призначення земельної ділянки та дотримуватися встановлених обмежень (обтяжень) на земельну ділянку;

- забезпечувати захист земель від пожеж, ерозії, виснаження, забруднення, засмічення, засолення, осолонцювання, підкислення, перезволоження, підтоплення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям.

Господарська та інша діяльність, яка зумовлює забруднення земель і ґрунтів понад встановлені гранично допустимі концентрації небезпечних речовин, забороняється.

Відповідно до пункту 12.2 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», вертикальне планування території слід виконувати з урахуванням таких основних вимог:

- збереження існуючого ландшафту;

- збереження ґрунтів і деревних насаджень;

- відведення поверхневих вод зі швидкостями, які виключають ерозію ґрунтів;

- мінімального обсягу земляних робіт.

У разі можливого забруднення земель небезпечними відходами, у тому числі аварійними викидами від стаціонарних і пересувних джерел за рішенням місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування проводитимуться постійні або періодичні обстеження хімічного складу ґрунтів з метою виявлення та визначення їх негативного впливу на здоров'я людини, а також окремих видів природних ресурсів і довкілля в цілому.

Нормативи гранично допустимих концентрацій небезпечних речовин у ґрунтах встановлюються відповідно до Гігієнічного регламенту допустимого вмісту хімічних речовин у ґрунті, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України 14.07.2020 року №1595, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 31.07.2020 за №722/35005, а також Постанови КМУ від 15.12.2021 № 1325 «Про затвердження нормативів гранично допустимих концентрацій небезпечних речовин у ґрунтах»; Наказ МОЗ от 14.07.2020 № 1595.

У разі наявності у підприємства об'єктивної інформації про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру необхідно надати її Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, ДСНС та її територіальним органам та обласній держадміністрації у відповідності до вимог пункту 19 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» від 30.03.1998 № 391.

Шляхи врахування зобов'язань.

Забезпечення під'їзду та роботи транспорту по твердому покриттю, контейнери для побутових відходів та будівельних відходів необхідно встановлювати на майданчиках з твердим покриттям.

Збереження рослинного шару ґрунту і використання його для озеленення ділянки.

Зобов'язання щодо забезпечення належного управління відходами.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання мають ряд зобов'язань у сфері управління відходами:

- дотримуватися вимог щодо збирання, перевезення та оброблення відходів;
- не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;
- вести облік відходів, що утворилися у результаті їхньої діяльності чи були отримані від інших суб'єктів господарювання, облік операцій з управління відходами та подавати звітність;
- класифікувати свої відходи відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів;
- забезпечувати здійснення операцій з оброблення відходів на об'єктах оброблення відходів;
- надавати місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, уповноваженим органам виконавчої влади у сфері управління відходами інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність;
- відшкодовувати шкоду, заподіяну здоров'ю та майну громадян України, навколишньому природному середовищу, підприємствам, установам та організаціям внаслідок порушення встановлених правил управління відходами;
- забезпечувати професійну підготовку, підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців у сфері управління відходами;

- призначати відповідальних осіб у сфері управління відходами.

Шляхи врахування зобов'язань.

Зобов'язання у сфері управління відходами враховані.

Збирання відходів на території с. Вовчик та подальше управління ними передбачається здійснювати згідно Закону України «Про управління відходами». Проектні рішення щодо вирішення даної проблеми направлені на забезпечення планово-регулярного санітарного очищення території. У проекті ДДП передбачено реалізацію заходів щодо створення сучасної ефективної системи поводження з ТПВ, санітарної очистки території громади, зокрема оновлення автопарку комунального підприємства, запровадження системи роздільного збирання ПВ та його утилізації.

Реалізація політики у сфері управління відходами після прийняття Регіонального плану управління відходами, а в подальшому – Місцевого плану управління відходами у Лубенській МТГ є обов'язковими для дотримання всіма суб'єктами господарювання на даній території. Реалізація заходів проекту ДДП, що відповідає заходам проекту Регіонального плану управління відходами сприятиме покращенню ситуації у даній сфері на території громади.

Зобов'язання щодо шумозахисту.

Для забезпечення допустимих рівнів звукового тиску визначених будівельними та санітарними нормами і правилами, передбачаються наступні зобов'язання щодо зниження виробничих шумів та вібрацій:

- раціональне зонування території та режим роботи підприємства;
- використанням сучасного низькошумового технологічного обладнання;
- використання сучасних ефективних термозвукоізоляційних матеріалів в якості будівельних конструкцій будівель та споруд;
- озеленення території;
- забезпечення своєчасного контролю технічного стану використовуваної техніки та її якісного ремонту;
- рівень акустичного забруднення не повинен перевищувати нормативів шумового забруднення та вібрації на межі СЗЗ;
- проведення щорічного моніторингу рівнів шуму на межі СЗЗ та на межі найближчої житлової забудови.

Зобов'язання у разі виникнення надзвичайної екологічної ситуації.

У разі оголошення на території планованої діяльності зони надзвичайної екологічної ситуації необхідно:

- неухильно дотримуватись встановленого правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації;
- провести мобілізацію ресурсів та зміну режиму роботи з метою проведення аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт;
- вжити заходів щодо нормалізації екологічного стану на території планованої діяльності.

Зобов'язання щодо пожежобезпеки.

Протипожежна безпека на території об'єкту забезпечується:

- дотриманням протипожежних розривів між будівлями, спорудами та технологічним обладнанням;
- захистом від прямого удару блискавки у споруду і захист від небезпечних наслідків, пов'язаних з прямим ударом блискавки;
- обладнанням об'єктів автоматичною пожежною сигналізацією;
- використанням двох протипожежних резервуарів ємністю 100 м³ кожен;
- первинними засобами пожежогасіння, що визначені нормативними актами.

У результаті реалізації проекту ДДП передбачається будівництво: пожежного депо III типу, підземних резервуарів протипожежного запасу води, встановлення протипожежних насосних станцій.

Пожежогасіння об'єктів на перспективу передбачається здійснювати від пожежних гідрантів, які необхідно встановити на проектній водопровідній мережі та дотриманням нормативного тиску води в ній. Пожежні гідранти (стояки) передбачаються вздовж вулиць та доріг на відстані не більше ніж 2,5 від краю проїзної частини, але не ближче ніж 5 м від будівель.

Витрати води на зовнішнє пожежогасіння приймаються згідно з ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення» табл. 3 і складають 10,0 л/с на одну пожежу (деталізація на послідовних етапах проектування). Тривалість гасіння пожежі – 3 години.

Також необхідно передбачити обладнання будівель ручними вогнегасниками. Крім того, для забезпечення протипожежної безпеки необхідний регулярний викос трави на всій території підприємства.

Зобов'язання щодо цивільної оборони.

Передбачається будівництво захисних споруд цивільного захисту, які призначені для укриття і тимчасового захисту людей від небезпеки, що може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій, від дії засобів ураження в особливий (воєнний) період. Приміщення, що спроектовані для використання за основним функціональним призначенням, для захисту населення, та в яких створені умови для тимчасового перебування людей будуть слугувати як споруди подвійного призначення і мають бути розраховані та запроектовані відповідно до чинних державних будівельних норм.

Оцінка відповідності проекту детального плану зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні.

Основними напрямками співробітництва України з міжнародними організаціями є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; управління відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки України у сфері охорони довкілля зафіксовані у таких програмах:

- Конвенція про біологічне різноманіття, (1992 р., м. Ріо-де-Жанейро Бразилія), ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;

- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);

- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);

- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);

- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991 р.);

- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);

- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.);

- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);

- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

Зобов'язання щодо ресурсозберігаючих заходів.

Передбачається раціональне використання енергетичних ресурсів шляхом використання сучасного високоефективного теплового та електроосвітлювального обладнання.

Зобов'язання щодо відновлюваних заходів.

Передбачається тверде покриття проїздів, майданчиків та тротуарів. Інші площі зміцнюються рослинним шаром ґрунту з організацією трав'яного покриву, що запобігатиме ерозії ґрунту. На всіх етапах реалізації проекту ДДП проектні рішення повинні здійснюватися в відповідності з нормами і правилами охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо.

Рівень відповідності цілей проекту ДДП, що розглядається, екологічним цілям національної, а також регіональної політики приведено у таблиці 1.1 (розділ 1) та 5.1

Таблиця 5.1 - Відповідність проєкту ДДП екологічним цілям національної політики

Документ	Ключові екологічні цілі	Цілі проєкту МД, що розглядається	Рівень відповідності 3
<i>Атмосферне повітря</i>			
<i>Міжнародний рівень</i>			
"Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року" (резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року)	- Ціль 11.6. До 2030 року зменшити негативний екологічний вплив міст у розрахунку на душу населення, зокрема шляхом приділення особливої уваги якості повітря і управлінню побутовими та іншими відходами	-Реконструкція будівель з метою зменшення рівня забруднення повітря прилеглих територій, - санітарна очистка с. Вовчик (ліквідація несанкціонованих звалищ)	+
<i>Національний рівень</i>			
Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року"	- Викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних джерел зменшаться зі 100% рівня 2015 р. до 85% у 2030 році	- Оптимізація систем опалення, підвищення коефіцієнту ефективності перетворення енергії, економія первинних енергетичних ресурсів шляхом застосування теплових установок сучасного типу	+
<i>Регіональний рівень</i>			
Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки	НАПРЯМ 1. ОХОРОНА І РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ НАПРЯМ 4. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ І ЗБЕРІГАННЯ ВІДХОДІВ ВИРОБНИЦТВА І ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ	- Влаштування системи роздільного збору відходів; - Реконструкція очисних споруд	+
<i>Зміна клімату</i>			
<i>Національний рівень</i>			
Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030	- Скорочення антропогенних викидів і збільшення абсорбції парникових газів та забезпечення поступового	Реалізація заходів щодо зменшення втрат теплової та електричної енергії та благоустрою території	+

року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 932	переходу до низьковуглецевого розвитку держави	(озеленення), вирішення питань управління відходами сприятиме зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією	
<i>Водні ресурси</i>			
<i>Національний рівень</i>			
Концепція реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 402	- Зменшення скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти у 2030 р. до 5% загального обсягу скидів порівняно з 15,7% у 2015 році	- Встановлення локальних очисних споруд для очистки стічних вод від населення, організація централізованого водопостачання та водовідведення; - Організація відведення дощових та талих вод з даної території	+
<i>Земельні ресурси</i>			
<i>Національний рівень</i>			
Закон України "Про охорону земель"	- Забезпечення раціонального використання земель, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля	- Створення ландшафтно-рекреаційних зон короткочасного відпочинку, озеленення території	+
<i>Відходи</i>			
<i>Міжнародний рівень</i>			
"Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року" (резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року)	- Завдання 11.5. До 2030 року зменшити негативний екологічний вплив міст у розрахунку на душу населення, зокрема шляхом приділення особливої уваги якості повітря і управлінню міськими та іншими відходами	- Формування системи управління відходами, впровадження системи роздільного збору відходів.	+
<i>Національний рівень</i>			
Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, схвалена розпорядженням	- Створення до 2030 року 800 нових потужностей із переробки вторинної сировини, утилізації та компостування біовідходів - Зменшення загального	- Визначення стратегічних напрямків санітарної очистки території з урахуванням перспективних обсягів утворення побутових відходів	+/-

Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820	обсягу захоронення побутових відходів з 95% до 30%		
Регіональний рівень			
Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки	НАПРЯМ 4. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ І ЗБЕРІГАННЯ ВІДХОДІВ ВИРОБНИЦТВА І ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ	- Визначення стратегічних напрямків управління відходами	+
Проект Регіонального плану управління відходами для Полтавської області до 2030 року	- Забезпечення екологічно безпечного управління відходами, у тому числі відходами сільського господарства	Реалізація політики у сфері управління відходами після прийняття Регіонального плану управління відходами, а в подальшому – Місцевого плану управління відходами у Лубенській МТГ є обов'язковими для дотримання всіма суб'єктами господарювання на даній території. Тому реалізація заходів проекту ДДП, що відповідає заходам проекту Регіонального плану управління відходами сприятиме покращенню ситуації у даній сфері на території Лубенської громади та с. Вовчик	+
Біорізноманіття			
Міжнародний рівень			
Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) (глава 2, стаття 4)	1. Кожна Договірна Сторона вживає відповідних і необхідних законодавчих та адміністративних заходів для забезпечення охорони середовищ існування видів дикої флори та фауни, особливо тих, які зазначені у додатках I і II, а також	- Проведення планованої діяльності не призводить до зміни кількісних та якісних показників флори й фауни, а також рослинного покриву та оселищ на суміжних територіях. Під впливом планованої діяльності не відбуваються зміни,	+

	охорони природних середовищ існування, яким загрожує зникнення. 2. Договірні Сторони у своїй політиці планування забудови і розвитку територій враховують потреби охорони природних територій, що охороняються згідно із попереднім пунктом, для того щоб уникнути будь-якої деградації таких територій або у міру можливості звести її до мінімуму.	виснаження й деградації рослинних угруповань, а також ландшафтів.	
<i>Національний рівень</i>			
Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року"	- Частка площі земель природно-заповідного фонду у загальній території країни: 2015 рік - 6,3%, 2030 рік - 15%	Розширення озеленення, зон рекреації. Згідно проектних рішень площа зелених насаджень обмеженого використання в межах с. Вовчик складатиме 45,130 га, що відповідає вимогам державних будівельних норм.	+/-
<i>Регіональний рівень</i>			
Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (погоджена розпорядженням Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58 та затверджена рішенням пленарного засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 р. № 457).	- Створення нових та розширення існуючих територій і об'єктів природно-заповідного фонду	- Планована діяльність не буде мати впливу на стан об'єктів ПЗФ. Під впливом планованої діяльності не відбуваються зміни, виснаження й деградації рослинних угруповань, а також ландшафтів.	+/-
<i>Здоров'я населення</i>			
<i>Національний рівень</i>			
Національна доповідь "Цілі	- Кількість смертей унаслідок транспортних нещасних	- Реалізація заходів проекту ДДП дозволить покращити	+/-

сталого розвитку: Україна" (2017 рік)	випадків: 2015 рік - 12,6 на 100 тис. населення, 2030 рік - 10 ⁻⁹	якість очистки стічних вод, зменшити викиди в атмосферне повітря, покращити систу управління з відходами, що в кінечному випадку позитивно вплине на стан довкілля та здоров'я населення	
--	--	---	--

* (+) повна відповідність, (+/-) часткова відповідність, (-) невідповідність

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3- 5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

За походженням екологічний вплив може бути первинним, тобто безпосередньо пов'язаним з впливом проекту на екосистему і вторинним, що є наслідком первинних змін в екосистемі.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови. Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які впливають одночасно протягом тривалого періоду часу поступово накопичуючись можуть викликати значні наслідки.

Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом часу перевершують її можливість її асиміляції або трансформації.

Синергетичні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремого компонента.

У рамках реалізації проекту ДДП до первинних наслідків впливу належать впливи на атмосферне повітря, водне середовище та ґрунти, а також акустичне забруднення. Вплив на атмосферне повітря поділяється на дві групи: тимчасовий та постійний. Тимчасовий вплив пов'язаний із викидами забруднюючих речовин в атмосферу від автотранспорту, спецобладнання тощо.

Синергічні впливи у межах території, що розглядається, малоімовірні, оскільки описані у відповідних розділах фактори впливу проекту ДДП не містять умов для прояву синергічної дії. Кумулятивні впливи на території реалізації проекту ДДП також відсутні.

До короткострокових належить вплив на атмосферне повітря внаслідок шумового забруднення, які зумовлені будівельними роботами (при можливих розширеннях виробничої, селітебної зони, прокладанні мереж водопостачання та водовідведення, встановлення контейнерів для збору відходів тощо).

Середньостроковий і довгостроковий впливи пов'язані з утворенням відходів на території с. Вовчик, однак ці впливи пом'якшуються рядом природоохоронних заходів під час реалізації проекту ДДП (зокрема: за рахунок роздільного збору ПВ та їх вчасного вивезення). Тому за умов дотримання всіх захисних та охоронних заходів цей вплив буде знаходитися у допустимих межах.

Узагальнені результати визначення ймовірних наслідків для довкілля, в тому числі здоров'я населення, від реалізації цілей і завдань, визначених в проекті ДДП представлені в табл. 6.1.

Табл. 6.1 - Узагальнені результати процедури оцінки проектних рішень ДДП*

Об'єкти впливу	Виробничі території	Сільбищні території	Комунальні території	Ландшафтно-рекреаційні території
Атмосферне повітря	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М
Клімат	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Вода	М/П/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Ґрунти	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	Нп/М/КС
Природоохоронні території	Відсутній вплив	Відсутній вплив	Відсутній вплив	Відсутній вплив
Біорізноманіття	М/КС	М/КС	М/КС	П/М/ДС
Здоров'я людей	М/КС	М/КС	М/КС	М/КС

*де: П/Нп - Прямий / Непрямий;

ДС/ СС/КС - Довгостроковий (10-15 років) / Середньостроковий (3-5 років) / Короткостроковий (1 рік);

М/Р - Місцевий / Регіональний;

К/С/ТрК - Кумулятивний / Синергічний / Транскордонний.

Серед переліку заходів проекту ДДП передбачено основні планувальні рішення (чинник впливу)(табл. 6.2).

Таблиця 6.2 - Чинники впливу проекту ДДП

Чинник впливу	Сфери охорони довкілля	Можливі наслідки виконання ДДП	
		Наслідки первинного впливу	Наслідки вторинного впливу у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі
Перспективний розвиток виробничої та селітебної зон, функціонування будівництва об'єктів суспільного призначення	Клімат та мікроклімат Атмосферне повітря	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження даних заходів не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження, запилення, шумове забруднення, викиди вихлопних газів від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.	Локальне підвищення температури, забруднення повітря маловірогідне, так як перевищення ГДК забруднюючих речовин від планових заходів не передбачається.
	Водне середовище	Можливе вторинне забруднення зливом та інфільтраційними	Ймовірне вторинне забруднення, проте – ситуація покращиться

		водами	внаслідок запровадження системи водовідведення у с. Вовчик та системи очистки стічних вод
	Ґрунтове середовище	Ущільнення ґрунтів. Забруднення ґрунту не очікується.	
	Ландшафт	Вплив не передбачається. Ландшафт на даній території вже є зміненим.	
	Біорізноманіття, ПЗФ	Вплив не передбачається	Покращувальний вплив, нівелювання фрагментації ландшафтів через озеленення
	Здоров'я населення	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення попередньо оцінюються як мінімальні. Погіршення станів в зв'язку із проведенням будівельних робіт (короточасний вплив): акустичне, вібраційне забруднення, запилення атмосферного повітря.	Покращення, зокрема за рахунок покращення якості атмосферного повітря, зменшення впливу відходів тощо, а також озеленення.
	Оцінка кумулятивного і синергетичного впливу на навколишнє середовище	Найбільш інтенсивний тиск на навколишнє середовище чинитиметься у процесі будівництва/реконструкції. Це – короткострокові впливи. Ландшафт уже є антропогенно зміненим, тому трансформація оселищ із втратою біорізноманіття та ландшафтного різноманіття не відбудеться. Передбачені компенсаційні заходи, зокрема створення газонів, зелених смуг та зон, дотримання СЗЗ та СОЗ тощо. У середньо-та довгостроковій перспективі – тиск на довкілля може бути контрольованим і може регулюватися. Система запобігаючих заходів і екологоорієнтованих рішень при будівництві та подальшій експлуатації будинків, об'єктів транспортної, господарської та іншої комунальної інфраструктури мінімізують, а в деяких випадках (каналізація, водовідведення стоків, облаштування зон відпочинку і, відповідно, нормування навантажень на екосистеми, управління відходами, моніторинг за станом компонентів довкілля тощо) матиме значний покращувальний ефект особливо в напрямку здоров'я та добробуту людини.	
Будівництво інженерної інфраструктури (реконструкція водопостачання та водовідведення, очисні споруди дощових вод, глибока біологічна очистки стічних вод; майданчики для збору відходів, у тому числі	Клімат та мікроклімат Атмосферне повітря	Механічне пилове забруднення повітря внаслідок будівництва/реконструкції	Збільшення викидів забруднюючих речовин не передбачаються.
	Водне середовище	Покращувальний ефект – зменшення скидів забруднюючих речовин	
	Ґрунтове середовище	Покращувальний ефект – за рахунок формування системи управління відходами	
	Ландшафт	Вплив не передбачається. Ландшафт на даній території вже є зміненим.	
	Біорізноманіття, ПЗФ	Не впливає	
	Навколишнє	Погіршення станів в зв'язку із	Значне покращання станів

ресурсоцінних фракцій, пожежерезервуари).	соціальне середовище	проведенням будівельних робіт (реконструкції): акустичне, вібраційне забруднення, запилення атмосферного повітря. Даний вплив є короткочасний	пов'язаних із заходами благоустрою та впорядкуванням території проектування: облаштування зелених зон, екранізація транспортної інфраструктури та доріг, аерація та фітомеліорація просторів, введення в експлуатацію системи водопостачання тощо
	Оцінка кумулятивного і синергетичного впливу на навколишнє середовище	<p>Найбільш інтенсивний тиск на навколишнє середовище чинитиметься у процесі будівництва /реконструкції, це – короткострокові перспективи. Передбачені компенсаційні заходи, зокрема створення газонів, зелених смуг та зон тощо.</p> <p>У середньо- та довгостроковій перспективі – при експлуатації інженерної та комунальної інфраструктури – вплив на довкілля відсутній, навпаки зменшення скидів та викидів забруднюючих речовин, (внаслідок глибокої очистки стічних вод, впровадження системи очистки поверхневих вод, встановлення місць збору відходів тощо). Ймовірне зростання хімічного та органічного забруднення ґрунтів і підземних вод, але виключно при аварії каналізації. Негативних наслідків для людини не передбачається, навпаки, передбачається покращення якості життя населення, умов праці.</p> <p>Система запобігаючих заходів і екологоорієнтованих рішень при будівництві та подальшій експлуатації інфраструктурних об'єктів проектування мінімізують, а в деяких випадках (каналізація, водовідведення стоків, облаштування зон відпочинку і, відповідно, нормування навантажень на екосистеми, управління відходами, моніторинг за станом компонентів довкілля тощо) матиме значний покращувальний ефект особливо в напрямку здоров'я та добробуту населення.</p>	
Озеленення	Клімат та мікроклімат Атмосферне повітря	шумо/пило/брудоекранування – захист довкілля та людини від негативного впливу забруднювання – позитивний вплив	Покращувальні зміни внаслідок підтримування та облаштування охоронних зон навколо об'єктів інфраструктури
	Водне середовище	Покращувальний вплив: регулювання стоку та очищення	
	Біорізноманіття і ПЗФ	Створюються осередки та коридори екологічної мережі прилеглої території	Покращувальний вплив, нівелювання фрагментації ландшафтів через озеленення
	Ґрунтове середовище	Покращувальний вплив	
	Ландшафт	Рекультивация ландшафтів	Благоустрій та позитивний вплив
	Біорізноманіття, ПЗФ	Вплив не передбачається	
	Здоров'я населення	Значне покращання станів пов'язаних із заходами благоустрою та впорядкуванням території	Значне покращання станів пов'язаних із заходами благоустрою та впорядкуванням території

		проектування.	проектування.
	Оцінка кумулятивного і синергетичного впливу на навколишнє середовище	Короткострокова, середньо- та довгострокова перспектива – негативних наслідків для людини та довкілля не передбачається, навпаки, передбачається покращення екологічної ситуації та якості життя населення.	

Результати оцінки ймовірного впливу від прийняття документу державного планування на довкілля наведені у табл. 6.3.

Таблиця 6.3- Оцінка ймовірного впливу від прийняття проекту ДДП на довкілля

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
<i>Атмосферне повітря</i>				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	Зменшення викидів за рахунок системи використання енергозбереження при реконструкції будівель
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		Під час робіт з реконструкції будівель мжливий тимчасловий вплив
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Озеленення території сприятиме очищенню атмосферного повітря від викидів автотранспорту, підприємств
Появу джерел неприємних запахів?			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
<i>Водне середовище</i>				
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	Передбачається будівництво очисних споруд
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
<i>Відходи</i>				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	Передбачається формування системи управління відходами
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	

Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
<i>Земельні ресурси</i>				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
<i>Біорізноманіття</i>				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	Збільшення озеленення позитивно вплине на біорізноманіття
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	
<i>Населення та інфраструктура</i>				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Передбачається збільшення робочих місць
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Позитивний за рахунок надходження додаткових фінансових ресурсів у бюджет громади
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
<i>Екологічне управління та моніторинг</i>				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
<i>Інше</i>				
Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено підтримку системи роздільного збору відходів
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	

Реалізація проекту ДДП має певні сильні та слабкі сторони і формує відносно зовнішнього середовища позитивні можливості й загрози. Відповідний розгляд таких наслідків проводиться з використанням SWOT-аналізу території планування (табл.6.4).

Таблиця 6.6 - SWOT-аналіз території планування (реалізації планових заходів)

Внутрішнє середовище	
<i>Сильні сторони (S)</i>	<i>Слабкі сторони (W)</i>
1. Перспективний розвиток існуючого виробничого комплексу села Вовчик, що дозволить покращити соціально-економічний стан громади. 2. Формування відповідного інженерного забезпечення та благоустрою території (очисні споруди, майданчики для збору відходів, озеленення тощо)	1. Створення додаткового навантаження на складові довкілля, проте рівні забруднень знаходяться в допустимих нормах.
Зовнішнє середовище	
<i>Можливості (O)</i>	<i>Загрози (T)</i>
1. Реалізація інвестиційних проектів 2. Зменшення впливу на довкілля виробничих об'єктів у довгостроковій перспективі	1. Загрози під час реалізації ДДП відсутні.

Таким чином, реалізація запроєктованого ДДП об'єкту має більше переваг та можливостей, ніж слабких сторін і загроз.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, що визначені в документі державного планування включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення та ін.;
- відновлювальні заходи - нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи - проведення постійного екологічного моніторингу стану навколишнього середовища у джерелах викидів та скидів, на границі СЗЗ;
- компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що випливають з реалізації містобудівної документації. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок реалізації рішень містобудівної документації.

Реалізація проекту детального плану території потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення системами інженерної інфраструктури, розвитку вулиць, заходів із інженерної підготовки та захисту території.

В проекті ДДП передбачено:

- забезпечення населення централізованим водопостачанням та водовідведенням, встановлення локальних очисних споруд;
- запровадження комбінованої системи санітарної очистки села;
- озеленення внутрішньо-квартальних територій та територій спецпризначення, розширення рекреаційних територій;
- проведення функціонального зонування території та додержання меж СЗЗ та СОЗ;
- розширення виробничої зони села шляхом виділення проектних виробничих територій, розвиток територій житлових кварталів складається з освоєння вільних від забудови ділянок;
- будівництво окремих об'єктів культурно-побутового обслуговування

повсякденного користування з метою наближення ресурсів обслуговування до нормативних показників, реконструкція існуючих будівель;

- вдосконалення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури, включаючи планування проїздів, пішохідних доріжок, мощення, твердого покриття, майданчиків для зберігання легкових та вантажних автомобілів.

З метою покращення стану навколишнього середовища проектом ДДП передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови території згідно з наміченим проектом функціональним зонуванням:

a) забезпечення населення централізованим водопостачанням та водовідведенням;

b) будівництво очисних споруд (встановлення локальних очисних споруд);

c) організація системи роздільного збору відходів, зменшення видалення відходів, ліквідація несанкціонованих звалищ;

d) розчистка р. Сула;

e) заходи з енергоефективності та енергозбереження;

f) озеленення території.

При здійсненні будівельних робіт (реконструкції) відповідно до ст. 48 Закону України «Про охорону земель» забезпечити заходи щодо недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок; дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів. Проектом ДДП передбачається комплекс заходів щодо збереження від забруднення поверхневих вод, а саме:

- створення для організованого відводу поверхневого стоку відповідних споруд;

- глибоку очистку господарсько-побутових стічних вод;

- впровадження водозберігаючих технологій, а також здійснення передбачених Водним Кодексом водоохоронних заходів на підприємствах.

Система заходів, спрямована на скорочення викидів парникових газів і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери Землі визначена міжнародними угодами – Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату, Кіотським протоколом до неї, Паризькою кліматичною угодою, а на національному рівні – розпорядженням КМУ від 30 травня 2024 р. № 483-р «Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках»

Проектні рішення проекту ДДП враховують нагальні питання впливу на клімат. Враховується можливий зворотній вплив клімату на виконання ДДП (як зміна клімату та наслідки такої зміни можуть вплинути на ефективність та спроможність такого виконання). Проектні рішення спрямовані на пом'якшення щорічного негативного впливу клімату та направлені на сприяння сумарному

адаптаційному потенціалу громади (та загалом регіону) до зміни клімату внаслідок реалізації заходів проекту ДДП.

Так, на стадії первинного впровадження проектних рішень, очікується максимально можливий негативний вплив на окремі компоненти (під час розширення виробничої, селітебної території, прокладання мереж водопостачання та водовідведення, встановлення контейнерних майданчиків, покращення дорожнього покриття тощо), проте, жодне рішення не приймає значної форми впливу (відсутні перевищення ГДК забруднюючих речовин). В подальшому провадженні рішень проекту ДДП за рахунок запланованих заходів цей первинний вплив може бути знівелювано в бік покращання ситуації, також і в пункті впливів змін клімату на компоненти навколишнього світу та людину і розвиток території (зменшення енерго-, ресурс- та водокористування; збільшення території із зеленими насадженнями; оптимізація транспортних мережевих і розподільчих витрат та розміщення ресурсів тощо).

Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування наведено у табл. 7.1.

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві/реконструкції об'єктів доцільно максимально повно використовувати сучасні високоефективні еко енергозберігаючі технології та матеріали.

Заходи щодо пожежної безпеки

Витримані протипожежні відстані при розміщенні об'єктів будівництва та елементів вуличної мережі. На території забороняється розведення вогнищ, спалювання побутових відходів та трави.

Захисні заходи цивільної оборони

Під час небезпеки евакуація мешканців планується власним автотранспортом та/або організація транспортування автобусами до найближчої споруди цивільного захисту, узгодженої з ДСНС Полтавської області.

Таблиця 7.1 - Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання проекту ДДП

<i>Сфери охорони довкілля</i>	<i>Основні виявлені проблеми, пов'язані із проектом ДДП</i>	<i>Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання проекту ДДП</i>
Атмосферне повітря	<i>Вплив транспорту, обладнання і технологічних процесів на стан атмосферного повітря</i>	Упровадження новітніх ефективних технологій з енергозбереження. Розроблення та реалізація схем оптимізації руху транспорту на території. Озеленення території (забороняється висаджувати дерева та кущі, які при цвітінні виділяють пух, волокнисте або пухнасте насіння, що призводить до забруднення обладнання та продукції)

Шум	<i>Шумове забруднення від транспорту, обладнання і технологічних процесів</i>	Застосування захисних звукопоглинаючих кожухів, віброгасячих підставок, спеціальних шумопоглинаючих корпусів на етапах будівництва та реконструкції. Озеленення території.
Водні ресурси	<i>Потрапляння стічних вод із високою концентрацією забруднюючих речовин у каналізаційну систему</i>	Будівництво очисних споруд, забезпечення населення централізованим водопостачанням та водовідведенням. Організація відведення дощових та талих вод з даної території.
Біорізноманіття, ПЗФ	Несанкціоновані рубки/руйнування	Озеленення території
Управління відходами	Утворення відходів у процесі виробничої діяльності	Управління відходами у с. Вовчик здійснюється згідно Закону України «Про управління відходами». Кількість незмінних контейнерів місткістю 0,75 м ³ , необхідних для накопичення ПВ при валовому зборі - 12 шт., місткістю 1,1 м ³ - 8 шт. У подальшому передбачається впровадження роздільного збору відходів.
Здоров'я населення	Акустичне навантаження, забруднення атмосферного повітря, водного середовища, ґрунтів, бактеріологічне забруднення	Забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя території. Водопостачання та водовідведення, очистка стічних вод, встановлення контейнерних майданчиків тощо. Забезпечення сприятливих для здоров'я умов праці, навчання, відпочинку, високого рівня добробуту населення. Озеленення території, розширення зон рекреації.

При необхідності розміщення і будівництво об'єктів проекту ДДП буде здійснюватися відповідно вимог п. 5.10 ДСП 173-96 «Державних санітарних норм і правил забудови населених пунктів», а також з урахуванням процедури ОВД для об'єктів планової діяльності відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Таблиця 7.2 - Завдання недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації проекту ДДП

Завдання	Умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення проекту ДДП
Відновлення і підтримання гідрологічного режиму та стану річок, зменшення забруднення поверхневих вод	- здійснення процедури ОВД для проведення робіт з розчищення і днопоглиблення русла та дна річок, берегоукріплення, зміни і стабілізації стану русел річок (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД») - розробка відповідних проектів землеустрою винесення на місцевості водоохоронних зон і прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм, паспорти водних об'єктів (ставків).
Сприяння раціональному використанню водних ресурсів	- розробка екологічної документації, зокрема проектів зон санітарної охорони водозаборів; - здійснення процедури ОВД для установки для очищення стічних вод з водовідведенням 10 тисяч кубічних метрів на добу і більше; господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, та забір води з водних об'єктів за умови, що водозабір підземних вод перевищує 300 кубічних метрів на добу (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)

Охорона і раціональне використання земель, природних рослинних ресурсів	здійснення процедури ОВД для планованої діяльності та об'єктів (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД», стаття 3, п.3., пп 2):
Збереження природно-заповідного фонду	<ul style="list-style-type: none"> - сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння, рекультивація та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошуванням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем; - потужності для вирощування: птиці (40 тисяч місць і більше); свиней (1 тисяча місць і більше, для свиноматок - 500 місць і більше); великої та дрібної рогатої худоби (1 тисяча місць і більше); кролів та інших хутрових тварин (2 тисячі голів і більше)
Розвиток альтернативної енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів з метою зменшення викидів парникових газів (вплив на клімат)	- здійснення процедури ОВД для енергетичної промисловості: вітрові парки, вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Охорона і раціональне використання земель, природних рослинних ресурсів	- здійснення процедури ОВД для планованої діяльності та об'єктів: сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння, рекультивація та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошуванням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Ефективна система управління з відходами	<p>Об'єкти оброблення відходів проектуються, споруджуються та експлуатуються відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», законодавства у сфері містобудування та у випадках, передбачених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягають оцінці впливу на довкілля:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснення процедури ОВД для планованої діяльності: <ol style="list-style-type: none"> 1) об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу (Ст. 3, п. 3, пп.11 ЗУ Про ОВД); 2) - об'єкти оброблення небезпечних відходів; - об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше (Ст. 3, п. 2, пп.8 ЗУ Про ОВД) - отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів (ст. 42 Закону України «Про управління відходами»)

Компенсаційні заходи.

На всіх етапах реалізації ДДП проектні рішення будуть здійснюватися в відповідності з нормами і правилами охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо.

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів проекту ДДП становить 0,0000100 одиниць та характеризується як умовно прийнятний. Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів проекту ДДП становить 0,0000005 одиниць та характеризується як прийнятний.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Законодавство України та передова міжнародна практика передбачають оцінку альтернативних варіантів як частину екологічної оцінки конкретного місця. У контексті стратегічної екологічної оцінки детального планування території з метою розгляду альтернативних проектних рішень і їх альтернативних наслідків було розглянуто «нульовий сценарій» (за відсутності реалізації проекту), «максимально сприятливий сценарій» (реалізація проекту), «територіальна альтернатива» відповідно до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018 – територіальні альтернативи розміщення проектних рішень Генерального плану.

Альтернатива 1: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку не затвердження зазначеного документа державного планування. Без наявності Генерального плану, проведення будь-якої містобудівної діяльності забороняється.

У разі незатвердження документа державного планування, а саме Генерального плану та плану зонування території Лубенського району Полтавської області, відмова від його реалізації призведе до ускладнення соціально-економічного розвитку с. Вовчик (що вплине і на розвиток Лубенської МТГ загалом). Цей сценарій може розумітися, як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану довкілля. За даним варіантом подальший стабільний розвиток населеного пункту, є, очевидно, проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної, демографічної та соціальної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, хаотичної забудови та погіршення ландшафту в цілому.

Альтернатива 2: «Максимально сприятливий сценарій» - опис, оцінка та прогнозування ситуації у випадку реалізації запропонованих заходів із використанням інноваційних технологій на засадах сталого розвитку. Розроблення, прийняття та реалізація проекту Генерального плану території створює сприятливі умови та перспективи для благоустрою території, прокладку інженерних мереж тощо; визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території проектування; визначення територій, що мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні та інші обмеження їх використання, а також належна та ефективна функціонально-планувальна організація території проектування з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень.

При реалізації даного сценарію передбачається: створення на сільській території господарської системи, яка може розвиватися самостійно на підставі формування економічного обороту природних ресурсів у результаті розвитку конкурентоспроможного і гармонійного екологічно сільського господарства, диверсифікації агровиробництва, підвищення економічної активності мешканців, відродження діючих та розвиток нових форм виробництв, розвиток сучасної виробничої та інформаційної інфраструктури, розвиток місцевої промисловості з переробки сільськогосподарської сировини, всебічний розвиток кооперації у виробничій, збутовій, фінансовій та інших сферах, зміцнення ринкового простору та відповідних виробничо-збутових зв'язків; підвищення привабливості проживання населення на сільських територіях; підвищення конкурентоспроможності сільської території.

Альтернатива 3: «Територіальна альтернатива». Під час розроблення Генерального плану території розглядати альтернативні варіанти щодо території розташування неможливо, адже він розроюється саме для даної території.

Результати оцінки альтернатив, що розглядалися, та обґрунтування обраної альтернативи наведені у таблиці 8.1

Таблиця 8.1 - Результати оцінки альтернатив, що розглядалися

<i>№</i>	<i>Альтернатива</i>	<i>Ключові складові альтернативи</i>	<i>Ключові переваги та недоліки</i>	<i>Обрана альтернатива та її обґрунтування</i>
1.	Нульова альтернатива	Продовження існуючої ситуації	Переваги - відсутні Недоліки – екологічні (відсутність глибокої очистки стічних вод, збору та очистки поверхневих вод, організованої системи управління відходами тощо); соціально-економічні (не реалізуються можливості щодо збільшення надходжень у місцеві бюджети, покращення добробуту населення тощо)	Рекомендується обрати альтернативу 2 оскільки вона сприятиме зменшенню впливу на довкілля та здоров'я населення, зокрема сприятиме: - зменшенню скидів забруднюючих речовин у поверхневі водойми; - зменшенню забрудненню довкілля відходами; - збільшення зелених зон; - забезпечення населення водопостачанням та водовідведенням. Також реалізація проекту ДДП сприятиме соціально-економічному розвитку с. Вовчик,
2.	Альтернатива, що розглядається в проекті ДДП	Будівництво нових споруд та реконструкцію існуючих будівель сільськогосподарського комплексу для збільшення потужності виробництва ФГ «ВІТАС» І К	Переваги: перспективний розвиток існуючого населеного пункту з функціональним зонуванням території; озеленення території; організація водопостачання та водовідведення; очистки стічних вод; організація відведення дощових та талих вод; будівництво водозабірної	

			свердловини та водонапірної вежі; організація місць встановлення контейнерів для відходів. Недоліки – збільшення викидів забруднюючих речовин та шуму у період будівництва/реконструкції (короткочасний вплив)	збільшенню фінансових надходжень у Лубенській громаді, збільшенню робочих місць.
3.	Територіальна альтернатива	Подібна до альтернативи 2 за багатьма проектними рішеннями, але передбачає інше розташування.	Переваги – відсутні, так як населений пункт є існуючим і потребує розробки Генерального плану для подальшого розвитку	

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

➤ аналіз слабких та сильних сторін проекту містобудівної документації з точки зору екологічної ситуації, а саме:

- проаналізовано природні умови територій, яка межує з ділянками розміщення планової діяльності (рішення Генерального плану), включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості територій та інших компонентів природного середовища;

- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення атмосферного середовища;

- оцінка можливих змін у природних та антропогенних екосистемах внаслідок реалізації проекту ДДП, проаналізовано вплив на ґрунти, підземні води, проаналізовано вплив на стан здоров'я населення;

➤ аналіз комплексу компенсаційних заходів для зниження виявлених негативних наслідків впливу на довкілля під час реалізації проекту ДДП та функціонування об'єктів планованої діяльності;

➤ проведено консультації з громадськістю щодо проекту ДДП;

➤ розглянуто способи ліквідації наслідків, особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;

➤ отриманні зауваження і пропозиції до проекту ДДП.

Під час проведення процедури стратегічної екологічної оцінки передбачені заходи для запобігання негативному впливу на довкілля та здоров'я населення по таких напрямках:

- щодо охорони атмосферного повітря;

- охорона поверхневих та підземних вод, ґрунтів;

- заходи щодо пожежної безпеки;
- відновлюванні та охоронні заходи.

Проведення спеціальних досліджень для стратегічної екологічної оцінки не передбачається.

Заходи прописані і запропоновані проектом ДДП спрямовані на створення належних умов для підвищення безпечного для здоров'я людини рівня стану навколишнього природного середовища, збереження природних екосистем, зменшення впливів на клімат та впровадження екологічно збалансованої системи природокористування в межах села Вовчик.

В разі, якщо проект не буде затверджено, у контексті стратегічної екологічної оцінки Генерального плану з метою розгляду альтернативних проектних рішень і їх альтернативних наслідків було розглянуто «нульовий» сценарій (за відсутності проекту розвитку територій).

Цей сценарій може розглядатися як продовження поточних тенденцій щодо стану довкілля, в тому числі здоров'я населення. Висновки щодо прогнозного стану території представлені у Розділах 2, 3, 4. В разі потреби виправдані альтернативи мають бути розглянуті в межах «нульового» сценарію.

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність проекту «Генерального плану та плану зонування території Лубенського району Полтавської області» і обґрунтування заходів щодо забезпечення екологічної безпеки при його реалізації, надано прогноз впливу на навколишнє з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту ДДП є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству України у сфері охорони навколишнього природного середовища.

У ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного екологоорієнтованого розвитку с. Вовчик, підвищення якості життя населення.

Ускладнення під час здійснення стратегічної екологічної оцінки проекту ДДП

Ускладнення під час здійснення стратегічної екологічної оцінки проекту ДДП (Генерального плану та плану зонування території Лубенського району Полтавської області) не виникали.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

На виконання ст. 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

Замовником та відповідальним за здійснення моніторингу є виконавчий комітет Лубенської міської ради, яка протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на власному офіційному веб-сайті заходи, передбачені для здійснення моніторингу.

Моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення).

Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, 3-5, 10-15, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає:

- зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;

- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільове значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

- методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;

- періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;

- засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначити їх склад та порядок роботи.

Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

- Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів.

- Встановлення ключових параметрів моніторингу.

- Візуальний огляд.

- Регулярний вибір зразків/проб та їх дослідження.

- Регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планувальної діяльності.

- Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне середовище.

- Регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Передбачається виконання зовнішнього моніторингу реалізації проекту ДДП силами органів державного нагляду, місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, а також залучених акредитованих лабораторій. Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін. Керуючись Постановою КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272, розроблені заходи, передбачені для здійснення моніторингу ДДП, та строки їх виконання. Вони надані у вигляді таблиці 9.1.

Таблиця 9.1 - Система ключевих індикаторів для моніторингу наслідків виконання проекту ДДП для довкілля

<i>№ n/n</i>	<i>Ключові індикатори та їх одиниці виміру</i>	<i>Параметр, що підлягає моніторингу</i>	<i>Періодичність</i>
<i>Атмосферне повітря</i>			
1	Результати оцінки якості атмосферного повітря в с. Вовчик (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)	Організація контролю за якістю атмосферного повітря	2 раз на рік Виконавець робіт – акредитовані лабораторії
2	Викиди парникових газів (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)		
3	Обсяги викидів забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення		
<i>Водні ресурси</i>			
1	Наявність водозабезпечення та водовідведення, % від необхідного	Визначається фактично	1 раз на рік
2	Рівень забруднення каналізаційних стічних вод (ефективність очистки на очисних спорудах)	Забір проб води із ОС зливової каналізації	2 раз на рік Виконавець робіт – акредитовані лабораторії
4	Відповідність якості води (для господарсько-побутового використання) нормам ДСанПіН 2.2.4-171-10	Забір проб води із свердловин	2 раз на рік Виконавець робіт – акредитовані лабораторії
5	Оцінка впливу заходів Генерального плану на якість поверхневих вод (порівняння з нормативними значеннями)	Заміри якості проб води у поверхневих водоймах, що найближче розташовані біля об'єкту	2 раз на рік Виконавець робіт – акредитовані лабораторії
6	Обсяги скидання зворотних вод у поверхневі водойми, усього, м ³ /рік	Визначається фактично	1 раз на рік
<i>Акустичний вплив</i>			

1	Результати оцінки шумового впливу (порівняння з нормативними значеннями)	Організація контролю за шумовими характеристиками	2 раз на рік Виконавець робіт – акредитовані лабораторії
Грунти			
1	Результати оцінки токсикологічної оцінки якості ґрунтів на території планової діяльності (порівняння з нормативними значеннями)	Організація контролю за якістю ґрунтів	2 раз на рік Виконавець робіт – акредитовані лабораторії
2	Контроль за використанням земель за функціональним призначенням, вказаним містобудівною документацією	Використовується за функціональним призначенням/ ні	1 раз на рік
ПЗФ, рослинні ресурси, біорізноманіття			
1	Реалізація заходів з озеленення	% від необхідних заходів (передбачених проектом ДДП)	1 раз на рік
2	Площа озеленення, га		1 раз на рік
Управління відходами			
1	Обсяг утворених ПВ, т	Визначається фактично	1 раз на рік
1	Питома вага утилізованих відходів, %		
2	Питома вага видалених на відходів, %		
3	Наявність несанкціонованих звалищ ТПВ		
3	Інфраструктурне забезпечення сфери управління відходами, % від необхідного		1 раз на рік
4	Охоплення населення роздільним збором відходів, % від необхідного		
8	Наявність плану управління відходами відповідно МПУВ	Наявний/ні	1 раз на рік
Соціальне середовище. Населення.			
1	Оцінка екологічного ризику від реалізованих/нереалізованих заходів проекту ДДП	Проводиться розрахунок на основі фактичних викидів/скидів забруднюючих речовин	1 раз на рік
2	Збільшення фінансових надходжень у громаду від реалізованих заходів проекту ДДП, % до минулого року	Дані по громаді,	1 раз на рік
3	Збільшення робочих місць, % до минулого року		
Інші природоохоронні показники			
1	Здійснено заходів з розчистки поверхневих водойм, % до необхідного	За фактичними даними	1 раз на рік
2	Дотримання зон СОЗ та СЗЗ	Так/ні	1 раз на рік

У разі виявлення під час здійснення моніторингу непередбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, замовник вживає заходів для їх усунення, а також подає органу державної влади або органу місцевого самоврядування, який затвердив документ державного планування, пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків.

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проєкті ДДП є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Реалізація моніторингу проєкту ДДП здійснюється відповідно Постанови КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення». Відповідно даної Постанови, моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові

значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями; засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міндовкілля.

Моніторинг здійснює замовник. З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначати їх склад та порядок роботи.

Результати моніторингу замовник оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту «Генерального плану та плану зонування території с. Вовчик Лубенського району Полтавської області» виявлена відсутність ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення першочергово через віддаленість території проектування від межі державного кордону. Прямого впливу на екологічні чи соціальні рецептори інших країн не очікується.

Таким чином, зважаючи на географічне положення території проектування (Лубенська міська територіальна громада, с. Вовчик), транскордонні наслідки реалізації проектних рішень ДДП для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Проект ДДП «Генерального плану та плану зонування території села Вовчик Лубенського району Полтавської області» розроблено на підставі рішення двадцять шостої сесії восьмого скликання Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області від 16 лютого 2023 року «Про містобудівну документацію».

Генеральний план населеного пункту є основним видом містобудівної документації на місцевому рівні, призначеної для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту. План зонування території встановлює функціональне призначення, вимоги до забудови окремих територій (функціональних зон) населеного пункту, їх ландшафтної організації. Визначення планувальної організації та функціонального призначення території села Вовчик є необхідною умовою для розвитку території села, раціонального використання території населеного пункту, створення належних умов для життєзабезпечення населення, інвестиційної привабливості. Дотримання вимог державних будівельних норм, санітарних норм та правил при виконанні проекту містобудівної документації не створюватиме негативного впливу на довкілля та здоров'я населення. Генеральним планом аналізується загальний стан довкілля, фактори, що його формують, надаються містобудівні пропозиції щодо поліпшення санітарно-гігієнічного та екологічного стану; обґрунтовується доцільність зміни межі населеного пункту; надаються пропозиції щодо вдосконалення транспортної та інженерної інфраструктури, тощо.

Генеральним планом **визначаються**: перспективна чисельність населення, об'єми та структура нового житлового будівництва; потреби територіального розвитку населеного пункту; території для розвитку сільбищного будівництва, виробничих та комунально-господарських об'єктів; пріоритетні напрямки розвитку населеного пункту, їх перспективна планувальна структура та функціональне зонування; території, що мають певні обмеження при їх використанні (природоохоронні, санітарно-гігієнічні, інженерно-будівельні та інші. Міська рада та її виконавчі органи, мають керуватися генеральним планом під час: підготовки обґрунтованих пропозицій щодо зміни меж населеного пункту; підготовки вихідних даних для розроблення планів земельно-господарського устрою території; вирішення питань щодо розташування та проектування нового будівництва, здійснення реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів містобудування та упорядкування територій; вирішення питань вибору, вилучення, надання у власність чи користування земельних ділянок, надання дозволу на будівництво об'єктів містобудування; організації розроблення та затвердження плану зонування, детальних планів

території, планів червоних ліній, іншої містобудівної документації та проектів; організації проведення грошової оцінки земель; розроблення і затвердження місцевих містобудівних програм та програм соціально-економічного розвитку; встановлення на відповідних територіях режиму використання земель, передбачених для містобудівних потреб.

Оцінка впливу проекту ДДП була здійснена на компоненти як природного так і соціального навколишнього середовища показала, що вплив проектних рішень на навколишнє середовище можна оцінити як незначний, а в більшості – як позитивний. Втілення у життя проектних рішень ДДП буде сприяти благоустрою існуючої території та поліпшенню інфраструктури; раціональному використанню території, створенню нових робочих місць, порашення добробуту населення с. Вовчик та ін. Зокрема в проекті ДДП передбачено: забезпечення населення централізованим водопостачанням та водовідведенням, встановлення локальних очисних споруд; запровадження комбінованої системи санітарної очистки села; озеленення внутрішньо-квартальних територій та територій спецпризначення, розширення рекреаційних територій; проведення функціонального зонування території та додержання меж СЗЗ та СОЗ; розширення виробничої зони села шляхом виділення проектних виробничих територій, розвиток територій житлових кварталів за рахунок освоєння вільних від забудови ділянок; передбачається будівництво окремих об'єктів культурно-побутового обслуговування повсякденного користування з метою наближення ресурсів обслуговування до нормативних показників; вдосконалення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури, включаючи планування проїздів, пішохідних доріжок, мощення, твердого покриття, майданчиків для зберігання легкових та вантажних автомобілів.

З метою покращення стану навколишнього середовища проектом ДДП передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови території згідно з наміченим проектом функціональним зонуванням: забезпечення населення централізованим водопостачанням та водовідведенням; будівництво очисних споруд (локальних очисних споруд); організація системи роздільного збору відходів, зменшення видалення відходів, ліквідація несанкціонованих звалищ; розчистка р. Сула; заходи з енергоефективності та енергозбереження; озеленення території.

Реалізація заходів, закладених в проекті, не викличе значних негативних змін у навколишньому природному та соціальному стані, при цьому забезпечуються всі необхідні санітарні норми та не виникає загроза здоров'ю та рівню комфорту місцевого населення. Погіршення умов життєдіяльності місцевого населення та його здоров'я при реалізації проекту не очікується. Реалізація проектних рішень проекту ДДП при дотриманні вимог природоохоронного та санітарного законодавства України, а саме Закону України

«Про систему громадського здоров'я» не буде мати суттєвого впливу на стан здоров'я населення. Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів проекту ДДП становить 0,0000100 одиниць та характеризується як умовно прийнятний. Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів проекту ДДП становить 0,0000005 одиниць та характеризується як прийнятний (а саме: зниження ризиків для населення внаслідок вирішення проблем з відходами; зменшення скидів неочищених стічних вод; зменшення екологообумовлених захворювань населення чез збільшення централізованого водопостачання та водовідведення).

Збільшення впливу на *атмосферне повітря* при реалізації заходів проекту ДДП не передбачається. Навпаки, реалізація заходів щодо зменшення втрат теплової та електричної енергії та благоустрою території (озеленення), вирішення питань управління відходами сприятиме зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією. Важливим заходом визначеним у проекті ДДП є ліквідація несанкціонованих звалищ відходів на території с. Вовчик. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестационарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

При відсутності якісного очищення стічних вод буде відбуватися подальше активне забруднення *водних ресурсів*. У проекті ДДП передбачено заходи щодо модернізації та розширення необхідних інфраструктурних об'єктів водопостачання та водовідведення, забезпечення якісного питного водопостачання. Визначено заходи щодо відновлення природного стану водних об'єктів громади. Також передбачається вирішення питань із підтопленням території. Першочерговими заходами для захисту від підтоплення рекомендується упорядкування та підтримання в належному стані існуючого поверхневого водовідводу.

Проектними рішеннями не передбачається проведення робіт, які б визвали зміни у *ландшафті*, також виключаються впливи на основні елементи геологічної, структурно-тектонічної будови. Інженерно-геологічні процеси, які можуть негативно вплинути на будівництво і експлуатацію будівель (зсуви, обвали, суфозія, ерозійні процеси) відсутні. З метою покращення стану навколишнього середовища проектом передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться заходи, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови: інженерна підготовка території – вертикальне планування та регулювання водовідведення, комплексний благоустрій та озеленення території. Негативного впливу на ґрунтове середовище від проєктованого об'єкту не передбачається.

Збирання *відходів* на території с. Вовчик та подальше управління ними передбачається здійснювати згідно Закону України «Про управління відходами». Проектні рішення щодо вирішення даної проблеми направлені на забезпечення планово-регулярного санітарного очищення території. У проекті ДДП

передбачено реалізацію заходів щодо створення сучасної ефективної системи управління відходами, зокрема оновлення автопарку комунального підприємства, запровадження системи роздільного збирання ПВ та їх утилізації.

Проектом ДДП передбачається функціонування зонувannya території с. Вовчик, облаштування даної території, її благоустрій та озеленення. Передбачається розширення зон рекреації, створення зон відпочинку, озеленення.

У випадку, якщо документ державного планування не буде затверджено, цілі пов'язані з підвищенням соціально-економічний впливу обумовлені створенням нових робочих місць, надходженням коштів в бюджет, розвиток інфраструктури регіону досягнуті не будуть.

Зважаючи на географічне положення транскордонні наслідки реалізації проектних рішень проекту ДДП для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

З метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час СЕО проекту ДДП, розглянуто: альтернатива 1 «Нульовий сценарій» - тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документу державного планування; альтернатива 2 «Альтернативні цілі та пріоритети, на досягнення яких спрямована МД» - у даному випадку передбачає розгляд можливості використання інших технологічних рішень; альтернатива 3 - «Територіальна альтернатива».

Рекомендується обрати альтернативу 2 оскільки вона сприятиме зменшенню впливу на довкілля та здоров'я населення, зокрема сприятиме: зменшенню скидів забруднюючих речовин у поверхневі водойми; зменшенню забрудненню довкілля відходами; збільшенню зелених зон; покращенню благополуччю населення с. Вовчик. Також реалізація проекту ДДП сприятиме соціально-економічному розвитку с. Вовчик, збільшенню фінансових надходжень у Лубенській громаді, збільшенню робочих місць.

Заходи прописані і запропоновані проектом ДДП спрямовані на створення належних умов для підвищення безпечного для здоров'я людини рівня стану навколишнього природного середовища, збереження природних екосистем, зменшення впливів на клімат та впровадження екологічно збалансованої системи природокористування в межах проектованої ділянки.

У разі незатвердження проекту документа державного планування, а саме «Генерального плану та плану зонувannya території села Вовчик Лубенського району Полтавської області», та відмова від реалізації даної проектної діяльності, призведе до ускладнення розвитку економіки населеного пункту (с. Вовчик) та Лубенської МТГ загалом. Цей сценарій може розумітися, як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану довкілля. За даним варіантом подальший стабільний розвиток населеного пункту та Лубенської громади, є, очевидно, проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення

екологічної, демографічної та соціальної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, хаотичної забудови та погіршення ландшафту в цілому.

Враховуючи дані, окреслені в попередніх розділах звіту про СЕО, можна зробити висновок про відсутність глобальних змін природного середовища, в результаті антропогенних дій, що ведуть до порушення структури та функціонування природних систем (ландшафтів) і призводять до негативних соціальних, економічних та інших наслідків, тобто екологічних проблем, у тому числі ризиків впливу на стан здоров'я населення, які стосуються документа державного планування.

Моніторинг екологічних та соціальних наслідків впровадження нового детального плану території буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на довкілля та здоров'я населення, та запобіганню соціальної нестабільності.

Висновок. При дотриманні вимог екологічного законодавства та державних будівельних норм – реалізація проекту ДДП не матиме негативного впливу на громадську та житлову забудову, об'єкти соціально-побутового, спортивно-оздоровчого, курортного та рекреаційного призначення. В цілому відзначається позитивний вплив запланованої діяльності на економічно-соціальні умови, стан довкілля та задоволення потреб місцевого населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку". -Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296. -Режим доступу:
3. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. – Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
4. Стратегія розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та План заходів на 2021-2023 роки з її реалізації. –Режим доступу: <https://oblrada.kr.ua/decission/2565/pro-strategiyu-rozvitku-kirovogradskoi-oblasti-na-2021-2027-roki-17-03-2020>
5. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2023 році. <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoring/regionalni-dopovidi-pro-stan-navkolyshnogo-seredovishha-v-ukrayini/>
6. Екологічний паспорт Полтавської за 2023 рік. Режим доступу – <https://drive.google.com/file/d/1KLipM651OHcBVzrzxGSCqyK8zMzmzu46/view>
7. Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (погоджена розпорядженням Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58 та затверджена рішенням пленарного засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 р. № 457).
8. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: методичний посіб. / Г.Б. Марушевський. К: Проект РЕОП, 2015. -95 с.
9. Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті. -[Електронний ресурс] -Режим доступу:[y:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text)
10. Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» Режим доступу <https://mepr.gov.ua/news/34766.html>.
11. О.Г. Васенко, О.В. Рибалова, С.Р. Артем'єв Інтегральні та комплексні оцінки стану навколишнього природного середовища: монографія. – Х: НУГЗУ, 2015. – 419 с.
12. Полупан М.І., Величко В.А. Номунклатура та діагностика еколого-генетичного статусу ґрунтів України для їхнього великомасштабного дослідження. - К.: Аграр. наука, 2014. - 496 с.
13. Серєда М. С. Діагностика ризиків та загроз впливу техногенно порушених земель під звалищами твердих побутових відходів на сільськогосподарські угіддя. Вісник ПДАА. 2021. № 3. С. 91–100.

14. Писаренко П.В., Самойлік М.С., Цьова Ю.А., Серета М.С. Теоретико-методологічні засади управління сферою поводження з твердими відходами на регіональному рівні, ПДАУ, 2021. - 524 с.
15. Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»).
16. Стратегія розвитку Лубенської міської територіальної громади на 2024-2027 роки (затверджена рішенням Лубенської міської ради 35 сесії VIII скликання від 16.11.2023 року).
17. ДСТУ-НБВ.1.1-27/2010 "Будівельна кліматологія"
18. ДБН А.2.2-1-2003 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд. Зі зміною № 1.

ДОДАТКИ

Кваліфікація виконавців

Керівник - С.І. Подгородецька

Директор ПП «Інститут агрономії»,
грунтознавець (С17 №124367
від 19.12.2017 р.)

Виконавець 1. М.С. Самойлік

Інженер-еколог (спеціальність «Екологія
та охорона навколишнього середовища»
(ТА №23493320 від 30.06.2003 р.),
д.е.н., професор

Виконавець 2. П.В. Писаренко

Доктор сільськогосподарських наук
спеціальність – Екологія (ДД №003321
від 14.01.2004 р.), професор,
підвищення кваліфікації:
ПАЕУ (тема: «Розробка екологічної документації», 2022 рік)

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

Рішенням спеціалізованої вченої ради
Інституту агроекології та біотехнології
УААН

на підставі прилюдного захисту дисертації

Гисаренку
Павлу Вікторовичу

присуджено науковий ступінь

ДОКТОРА
сільськогосподарських наук
зі спеціальності
екологія

Голова
Вищої атестаційної комісії України
Вчений секретар
Вищої атестаційної комісії України

[Signature]
[Signature]
ДД №003321

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

ДИПЛОМ
ДОКТОРА НАУК

ДД №003321

видано

Гисаренку
Павлу Вікторовичу

Рішення президії Вищої
атестаційної комісії України
від *14 січня 2004* року
(протокол № *15-09/1*)

м. Київ

Certificate

учасника практичного курсу
для розробників екологічної документації

засвідчує, що

**Писаренко
Павло Вікторович**

успішно пройшов(ла) курс

з 9 по 30 серпня 2022 року

з тем:

- Визначення показників емісії (літених викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря
- Розробка Звітів з інвентаризації викидів та Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. Складання програми моніторингу.
- Розробка проектів скорочення санітарно-захисних зон
- Розробка та оформлення документів на спеціальне водокористування (складання заяви, обґрунтування потреби у воді, опис та схеми місць забору води та скиду зворотних вод, поточні ПНВПВ та перспективні ПНВПВ, нормативи ГДС, паспорти водного господарства, договори оренди водних об'єктів)
- Вторинні водокористувачі: паспорти водного господарства, угоди на водопостачання та водовідведення, контроль якості води
- «Еколог на підприємстві»: накази, журнали обліку води, організація ЗСО, контроль якості води, екологічні перевірки
- Декларація про відходи.
- Розробка реєстрових карт утворення, оброблення та утилізації відходів.
- Паспорти МВВ
- Складання та подання звітності, ведення первинного обліку, Екологічний податок, рентна плата
- Розробка інструкцій, наказів, положень

Директор
Національного центру сталого розвитку,
Президент
Професійної асоціації екологів України

Циганок Л.В.

UKRAINE

SPECIALIST'S DIPLOMA

C17 № 124367

Pidhorodetska

Svitlana

in 2017 completed the full course of
Kharkiv National Agrarian University named after
V. V. Dokuchayev
obtained qualification:

Educational qualification level Specialist
Program Subject Area "Agrochemistry and Soil
Science"

Professional qualification "Specialist in Agrochemistry
and Soil Science"

Rector Oleksandr Ulyanchenko

19 December 2017

In case of any differences in interpretation of the information in the diploma the Ukrainian text shall prevail.

Фотофіксація місць оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

